

Itájtōl Jesucristo yej kijekuiloj San Lucas

Lucas kijekuillowiliá Teófilo yej kichij Jesús

¹ Mia'ya kinekiáj makiye'ijkuiłokan yej Jesús kichij miej onoya nowamej. ² Ijkón kensan nematiltijkej yej kinojma-itakej yej kichij Jesús iwán kipowakej inón ye'noticiaj. ³ Nej niLucas nō nitatajantinemi' iga manikmela'mati este kan pewa' yej kichij Jesús. Iwán tej Teófilo yej mitzpoxye'itaj, yekti iga nō manimitzijkuillowili nochi kensan nikmati ⁴ iga xikmela'mati iga ijkonya nokta in inón yej mitznextilijkej.

*Se ángel kijtowa iga yawi onoti xolo' yej itoká'
Juan*

⁵ Kuá' Herodes* onoya iga rey ipan estado de Judea, onoya se sacerdote yej itoká' Zacarías yej igrúpojpa katka Abías. Isiwa' Zacarías itoká' Elisabet, irrázajpa nō Aarón yej sacerdote. ⁶ Iwán iyomextimej ye'nemiáj iyixtaj Dios, nochipa kichíwayaj ken kijtowa iley toTeko, iwán ayagaj wel kijtowaya iga kichijtoyaj yej ayekti. ⁷ E' ayá' kipiayaj nisé ipiltzin iga Elisabet ayá' wel pilowaya. Iwán póxsanya katka yolejkej inón vej.

⁸ Se día igrupoj Zacarías kitocaroj iga kichíwa itekiyo sacerdote iyixtaj Dios. ⁹ Iwán ken iga kitekichíwayaj sacerdotejmej, kichijkej rifa iga

* **1:5** 1:5 Xikita glosario "Herodes".

makimatikaṅ a'yéj yawi kitatiti incienso. Iwán kitocaroj Zacarías iga makitati incienso ipan íkal toTeko. ¹⁰ Kuá' nemi kitatiaya incienso, nochi gente oradojtoya fuera. ¹¹ Iwán Zacarías kixnextiliko se ángel† yej kititan toTeko. Kuá' kita' este ejkato' na' altar‡ kaṅ motatiá incienso. Ejkato' lado derecho inón altar. ¹² Kuá' Zacarías kita' el ángel, ayo' kimati' te kichíwaya iwán poxsan momajtij. ¹³ E' el ángel kijlij:

—Zacarías, amo ximajmawi, Dios kika'ya yej nemi tiktajtaniá, iwán mosiwa' Elisabet yawi kipiati se ipiltzín yej tia tiktokawiti Juan. ¹⁴ Tia tipakiti poxsan, iwán mia' nō yawij pakitij kuá' nacerōj ¹⁵ iga mopiltzín poxsan yawi kiye'itati Dios. Ayá' yawi koniti okti, nité yej tatawantiá. Iwán kipiás nokta el Espíritu Santo este kuá' kitalaxwíjtoso' iye'. ¹⁶ Iwán yawi kiyolyamanati mia' gente de Israel iga makitoka Dios yej iTekomej. ¹⁷ Iwán mopiltzín tayakantiáj iyixtaj toTeko iwán kipiás espíritu yej kipiaya el profeta§ Elías iga wel makichíwa ken kichij yéj. Kichíwas iga tetajmej mamoye'itakaṅ iwán ipilowaṅ, iwán iga yej ayá' tacredowaj wel mat-acredokaṅ. Ijkón kichíwas iga la gente wel maki-omemawi toTeko.

¹⁸ Iwán Zacarías kitajtan el ángel:

—¿Kén nikmatis siga mochíwas ken nemi tikitowa? Nej niwéweja iwán nosiwa' nō ilámaja.

¹⁹ El ángel kijtoj:

† **1:11** 1:11 Xikita glosario “Ángel”. ‡ **1:11** 1:11 Xikita glosario “Altar”. § **1:17** 1:17 Xikita glosario “Profeta”.

—Nej niGabriel yej nono' iyixtaj Dios; yéj nejtitan iga manitajtōki mowañ iga manimitzmatilti inñ ye'noticiaj. ²⁰ E' inán, iga aticređoj yej nimitzijlij, tia tinōnojtitoti, iwán titajtoj sej este kuá' mochiwasya yej nimitzijlij.

²¹ Mieĵ la gente fuera kichixtoyaj Zacarías, mosepantajtantoyaj iga te íga áyan san kisa weyitiopan-ijti'.* ²² Kuá' Zacarías kisko, ay'ya wel tajtowaĵa, santamañotzaya. Ijkón iga la gente kimatikeĵ iga tejté kixnextilij weyitiopan-ijti'. Iwán ñonojtía'.

²³ Iwán kuá' Zacarías kimaxítija iga tekipanowaĵa weyitiopan, yáĵkiya ichan. ²⁴ Iwán xoloyowi' Elisabet yej isíwa'pa Zacarías. Iwán Elisabet cinco meĵ ayá' kisa' ichan, ijkín kijtowaĵa ipan iyalmaj: ²⁵ “NoTeko neĵalij ijkín iga ay'ya máĵ manepinajtikan.”

Se ángel kijtowa iga yawi onoti xolo' yej itoka' Jesús

²⁶ Kuá' kiwígaya seis meses iga xoloyowi' Elisabet, Dios kititan el ángel Gabriel ipan se altepe' yej itoka' Nazaret ipan estado de Galilea.

²⁷ Iwán yajki chan se takotzín yej itoka' María yej aya kixmatiá taga'. E' onoyay comprometida iga yawi monamiktiti iwán se taga' yej itoka' José yej irrázajpa rey David. ²⁸ Iwán el ángel kala' este kan onoya María, iwán ijkín kijlij:

—Xiyolpaki iga tej mitztapeĵpen Dios iwán iga toTeko ono' mowañ! Dios mamitzyolchikawa máĵ que inewi siwatkej.

* **1:21** 1:21 Xikita glosario “Weyitiopan”.

²⁹ Kuá' María kita' el ángel, este moyolmajtij iga kiká' yej kijtoj. Iwán motajtan iga té an kijtojneki inón yej kijtoj. ³⁰ El ángel kijlij:

—María, amo ximajmawi, Dios mitzye'ita iwán mitztapejpen. ³¹ Inán tia tixoloyowiti iwán tia tikpiati se mopiltzin iwán tiktokawij JESÚS. ³² Yéj yawij kipoxweyimatiltitij iwán kitokawiskej no iga iPiltzin Dios yej ono' pox ajko. Iwán toTeko Dios kichiwás iga maono iga rey ken David yej iyikyapatajwewej ³³ iga makigobernaro nochipa la gente de Israel. Iwán atamis iga gobernaroj.

³⁴ Iwán María kijlij el ángel:

—¿Kén nia nixoloyowiti esi nej aya nono wan taga'?

³⁵ El ángel kijlij:

—IyEspíritoj Dios wí' ipan tej iwán Dios yej ono' ajko iga ipoder yawi mitztzakuati. Inón iga moxolo' yej yawi naceroti, inón wí' de Dios iwán kijliskej iga Diospa iPiltzin. ³⁶ Ta' manimitzijlo', Elisabet yej mopariéntajpa, xoloyówi'ya no malej iga ilámaja. Yej kijliayaj iga ayí' pilowaya inán kipiá seis meses iga xoloyowi'. ³⁷ Iga Dios ateyi yej ken awel makichiwa.

³⁸ Iwán María kijtoj:

—Nej manikchiwa ken kineki toTeko, iwán Dios makichiwa ipan nej ken tikijtoj.

Iwán kuá' tami' tajtoj María, yájkiya el ángel.

María kipaxalowiliá Elisabet

³⁹ Ayá' wejkati', María nimanín yajki kipaxalowilito Elisabet yej chantitoya ipan se altepe' yej ono' ipan tepeyoj, ipan estado de

Judea ⁴⁰ Iwán kala' çan Zacarías, kinotza' Elisabet. ⁴¹ Iwán kuá' Elisabet kika' iga kinotzkej, este italaxijti' wiwitoga' ixolo', iwán íkuá' iyEspíritoj Dios kitajtolmá' Elisabet, ⁴² iwán kijtoj recio:

—Dios mitzye'ítaya máj que inochi siwatkej. Iwán nō kiye'íta'ya moxolo'. ⁴³ ¿Té noteki in nej iga manepaxalowiliki yej íye'pa noTeko? ⁴⁴ Kuá' níká' iga tinenotza', este wiwitoga' notalaxijtiko noxolo' iga pagui'. ⁴⁵ Tej tipakto' iga ticredoj toTeko iga yawi mochiwati yej mitzijlij.

⁴⁶ Iwán kijtoj María:

Noalmaj kiweyimatiiltiá toTeko.

⁴⁷ Iwán noespíritoj paqi iyixtaj Dios yej nemānawij.

⁴⁸ Iga Dios netapejpen iga iyesclavaj, yej ayá' nimotapialíá.

Iwán este aman iwán nochipa kijtoskej iga Dios neye'ita,

⁴⁹ iga Dios yej nochi wel kichíwa, kichij ipan nej yej poxsan yekti.

¡Mamoweyimati itoka'!

⁵⁰ Dios nochipa kikneíá yej kimajmawiliá.

⁵¹ Iga kichij yej ayagaj wel kichíwa; kitanilij yej mopoxweyimatij.

⁵² Kikixtij reyejmej kan mandarowayaj, iwán kichij iga makiweyimatiiltikan yej ayá' moweyimatij.

⁵³ Yej nemi apismikiáj, Dios kimá' yej yekti, iwán yej motapialiyaj ayá' kimá' nité.

⁵⁴ Dios kipalēwij la gente de Israel yej kicredowaj,

iwán ayá' kelkaj iga kiknelij.

⁵⁵ Iga Dios ijkón kijlij to-ikyapatajwan, iga nochipa kipalewíj Abraham iwán nochi ipilowampa.

⁵⁶ Iwán María kawí' chan Elisabet ken eyi mej iwán yajki sej ichan.

Nacerowa Juan yej tabautizarowa

⁵⁷ Kuá' asi' hora iga Elisabet taonoltía, kita' se ichoochin. ⁵⁸ Kuá' kimatikej ivecinojmej iwán ipariętejmej iga toTęko poxsan kiknelij Elisabet, yajkij kiyolchikawatoj. ⁵⁹ Iwán kuá' xolotzin kipiaaya ocho día, kiwigakej iga kicircuncidarotoj† ken kitekichiwaj israelitajmej. Iwán kinekiáj iga makitokawikan Zacarías ken itajpa itoka'. ⁶⁰ E' iye' kijtoj:

—¡Ayéj ijkón! Yéj yawi motokawiti Juan.

⁶¹ Kijtojkej:

—¿Te iga? Esi ateyi nisé amokniwan yej ijkón itoka'.

⁶² Iwán Zacarías san kimamanotzakej iga kita-jtankej kén kitokawij ichoochin. ⁶³ Itaj kitajtan tejté kan matajkuilo, iwán kijkuiloj: “Itoka' Juan.” Iwán inewi san tajtachixtikajkej. ⁶⁴ Iwán Zacarías íkuá'ya tajtoj sej iwán pewa' kiweyimatiltij Dios. ⁶⁵ Nochi yej najna'san ichamej momajtijkej, iwán noyan ipan estado de Judea, yej chantitokej ipan tepemej kipowayaj yej mochij.

⁶⁶ Iwán nochi yej kikakiáj inón tatapowalis, mosepantajtaniáj:

—¿Té an itekiyo kipiás in inin choochin?

† **1:59** 1:59 Xikita glosario “Circuncisión”.

Iga nesíá iga Dios onoya iwán choochin.

Itakuí' Zacarías

⁶⁷ Iwán ipan Zacarías, yej itajpa choochin, asi' iyEspíritoj Dios iwán kijtoj tájtól yej Diospa kimá':

⁶⁸ Mamoweyimatilti toTeko, yej iDiospa Israel, iga wálaw kimānawiko igentej.

⁶⁹ Teṭitanilij se yej tešalvarowa yej kipoxpiá poder yej ipiltzin yej ipilówampa David yej kichij ken Dios kineki.

⁷⁰ Ijkón kensan Dios ikya kijtoj ipan iprofetajmej yej ye'nemikej,

⁷¹ iga yéj yawi temānawiti de inomej yej temiktijnekij iwán de inochi yej te-ijiyaj.

⁷² Iga manesi iga kikneliá to-ikyapatajwan, iwán ayá' kelkawa iga kichij pacto iwamej.

⁷³ Inín yej Dios kinojma-ijlij to-ikyapatajwéj Abraham iga yawi kichiwati:

⁷⁴ yawi temānawiti ipan toenemigojmej, iwán ay'ya timajmawiskej iga tiktokaj Dios,

⁷⁵ iwán nochipa tiye'nemiskej iwán tiye'onoskej iyixtaj.

⁷⁶ Iwán tej nopiltzin, mitztokawiskej iprofetaj Dios yej ono' pox ajko, iga tej titayakanas iyixtaj toTeko iga tikye'talijtiáj iyojwi,

⁷⁷ iga xikmatilti igentej toTeko ken iga kelkawiliskej yej kichiwaj yej ayekti iwán ijkón kimānawiskej.

⁷⁸ Iga toDios poxsan te-ikneliá, inón iga este ajko kan ono',

tētītāniliá sē yej ken kuā' tētāwīki ipan toālmaĵ.
 79 Iwān iga makitāwi yej onokeĵ kañ
 takomichkañ, inomeĵ yej majmatokeĵ
 iga mikiskeĵ.

Iwān teojmaka ipan ojti yej tenēxtiliá iga wel
 matonokañ tamelá.

80 Iwān choolintzīn nemi weyaya iwān máĵ
 kixmatitiya Dios. Iwān onoya ipan desierto‡
 kañ ayagaj ono', este que iyixtaj la gente de Israel
 monēxtij tē itekiyo in yéĵ.

2

Jesús nacerowa Belén

1 Kuā' gobernārowaya rey César* Augusto,
 tatekimá' iga noyan mamochiwa censo. 2 Inín
 achto censo kichijkeĵ kuā' Cirenio mandarowaya
 Siria. 3 Iwān inewi gente yajkiĵ ipan iyāltepemeĵ
 kajkañ nacerojkeĵ iga kijekuilōtoj itokameĵ. 4 Inón
 iga José kisa' Nazaret, āltepe' yej ono' ipan estado
 de Galilea. Iwān yajki ipan estado de Judea ipan
 āltepe' yej itokā' Belén kañ naceroj rey David,
 iga José irrāzajpa David. 5 Yajki mo-ijekuilōto
 iwān María este Belén. María onoyay iga yawi
 monāmiktiti iwān José. María xolōyoja, e' ayéĵ
 iga íwanya onoya. 6 Iwān kuā' onókeja Belén,
 asi' hora iga María taonoltiá. 7 Iwān ompa
 kita' iyokichkopompiltzīn, iwān kikijkimiloĵ iga
 tzótzol iwān kitega' ipan kuacajon kañ mota-
 maka kawayojmeĵ, iga ay'ya onoya kañ kochij yej
 paxālowaj.

‡ **1:80** 1:80 Xikita glosario “Desierto”. * **2:1** 2:1 Xikita glosario
 “César”.

Angelejmej kipowaj iga nacéroja Jesús

⁸ Ayá' wejka iga Belén onoyaj sekin yej kicuidaroytoyaj borregojmej.† Iwán inomej senyówal onoyaj ipan sakayoj. ⁹ Kémpasan kixnextilikoj se iyáŋgel toTeko. Iwán iweyipoder toTeko tawij kan onoyaj yejemen iwán pox majmawikej. ¹⁰ E' el ángel kijtoj:

—Amo ximajmawikan. Nimitzmatiltikoj ye'noticiaj, iwán inewi yej kikakiskej, yolpakiskej: ¹¹ iga aman naceroco ipan iyaltepe' David se yej mitzmanawikoj, toTeko, el Cristo‡ yej itatitan Dios. ¹² Iga xikmatikan iga ayá' nemi nimitzkajkawawaj, anyawij ankasitij se xolotzin kijkimilijto' iga tzótzol iwán wetzto' ipan se kuacajon kan motamaka kawayojmej.

¹³ Iwán kémpasan mijixnextikoj iná' el ángel máj komati angelejmej yej walkej ipan cielo iwán inochin kiweyimatiltiyaj Dios iwán kijtowayaj:

¹⁴ ¡Mamoweyimatilti Dios ipan cielo yej ono' máj ajko,
iwán ipan inin tajli maonokan tamelá nochi yej Dios kiye'ita!

¹⁵ Iwán kuá' yájkija sej angelejmej ipan cielo, pastormej pewakej iga moseseapan-ijliáj:

—Tiákanwa' Belén, matikitatij yej sucederoj, yej tematiltij toTeko.

¹⁶ Iwán nimanin yajkij, kasitoj María iwán José, iwán wetzto' xolotzin ipan kuacajon.

¹⁷ Kuá' pastormej kitákeja choolintzin, kimatiltijkej José iwán María yej el ángel kijlijkej

† **2:8** 2:8 Xikita glosario “Borrego”. ‡ **2:11** 2:11 Xikita glosario “Cristo”.

de inón choolintzin. ¹⁸ Iwán nochi yej kikakikej yej kipowayaj pastormej, san tajtachixtikawíaj. ¹⁹ E' María kána' ipan iyalmaj nochi yej kijlijkej, iwán nochipa kejlámikiá. ²⁰ Iwán pastormej yajkij sej kan onoyaj, kiweyimatiltijtiajkij Dios iwán kitakuikilijtiajkij iga inón yej kikakikej iwán kitakej, iga nochi mochi kensan el ángel kijtoj.

Choolintzin Jesús kiwigaj weyitiopan

²¹ Kuá' choolintzin kipia'ya ocho día, yajkij kicircuncidarotoj iwán kitálijkej itōka' JESÚS, inonsan tōka' yej el ángel kijlij María kuá' aya xoloyowíá.

²² Iwán kuá' asi' día iga mopurificarowaj yejemen, ken kijtowa iley Moisés, choolintzin kiwigakej Jerusalén iga makipresentarokan iyixtaj toTēko. ²³ Ijkón kichijkej iga ipan iley toTēko, ijkín ijkulijto': "Inewi koponchoochin yej nacerowa, mochiwaskej itatki toTēko."§ ²⁴ Iwán yajkij kimakatoj iyofrendaj Dios ken kijtowa iley toTēko: ome solin o ome jojtokotzitzin.

²⁵ Inón vej, Jerusalén onoya se taga' itōka' Simeón, pox ye'nemiá iwán kiweyimatiltiaya Dios. Yéj kichixtoya yej kimanawiki israelitajmej. IyEspíritoj Dios onoya iwán Simeón, ²⁶ iwán kimatiltij iga aya mikis este que makita Cristo yej Dios kitapejpen iwán kititanis. ²⁷ Kuá' itaj iwán iye' choolintzin Jesús kiwigakej weyitiopan iga makichiwakan ken la ley tatekimaka, iyEspíritoj Dios kitekimá' Simeón iga mayawi no

§ 2:23 2:23 Ex 13:1

weyitiopan. ²⁸ Íkuā' Simeón kinawaj choolintzin iwán ijkín kijtoj iga kiweyimatiltij Dios:

²⁹ NoTēko, inán welja nimikis tamelá, iga nikíta'ya yej tine-ijlij.

³⁰ Niknojma-íta'ya yej tasalvarowa,

³¹ yej tiktitan iga nochi gente.

³² Yéj ken kitawij ipan iyalmajmej nochi gente yej ayéj de Israel.

Iwán yawij kiweyimatiltij Israel iga nij naceroj yej tasalvarowa.

³³ José iwán iye' Jesús yoltrikpakej kuā' Simeón tajtowaya de choolintzin. ³⁴ Iwán Simeón kitajtanilij Dios iga maye'onokan, iwán kijlij María yej iye'pa Jesús:

—Dios kitapejpen inín choochin iga ípan, mia' de Israel mopoypoloskej iwán mia' mosalvaroskej. Iwán inín poxsan yawij kijiya tij, ³⁵ ijkón nesis yej la gente kejlantokej ipan iyalmajmej. E' tej tia timopoxyolmiktiti, tikmachilij ken tikita se espada yawi mitzyolsoloti.

³⁶ Ompa no onoya se siwa' yej Dios kitajtolmakaya, yej itoka' Ana, yej ipiltzimpa katka Fanuel, yej irrázajpa Aser. Inón vej pox ilámaja. Yéj monamiktijka kuā' takótzino', e' siete añojsan sen-onoyaj, iwán mi' iwéj. ³⁷ Iwán Ana kiwigayay ochenta y cuatro año. Ayá' kisaya ipan weyitiopan iga kiweyimatiltiaya toTēko semilwi' iwán senyówal iga mayunarowaya iwán oradowaya. ³⁸ Kuā' tami' tajtoj Simeón, íkuā' asi' Ana iwán pewa' iga kimaka gracias Dios iwán kipowa' de xolo' iyixtaj la gente de Jerusalén yej kichixtoyaj se yej makimanawikan.

Mokuepaj sej Nazaret

³⁹ Kua' kichijkeja inewi yej kijtowa iley toTeko, mokuepkej sej ipan estado de Galilea, ipan iyaltepemej yej itoka' Nazaret. ⁴⁰ Iwán choolintzin nemi moskaltiaya iwán asitiaya itájpál iwán pox tamatitiaya, iwán Dios kipoxye'itaya iwán kipalewiaya.

Jesús kawí ipan weyitiopan

⁴¹ Itaj iwán iye' Jesús yayaj cada año Jerusalén iga mo-ilwichiwiliá la Pascua.* ⁴² Kua' kipia'ya doce años Jesús, yajkij sej Jerusalén iga yejemej kitekichíwayaj iyilwi la Pascua. ⁴³ Kua' támi'ya ilwi', inón día yáwija ichamej. E' Jesús kawí' Jerusalén, itaj iwán iye' niga kitakej kan kawí'. ⁴⁴ Yejemej kijtojkej anka Jesús yaya tatzalan kan polijtiálo. Kua' nejnénkeja semilwi', íkuao' kitemojkej kan yayaj iyikniwan iwán yej kixmatiáj; ⁴⁵ e' ayá' kasikej. Iwán mokuepakej sej Jerusalén iga kitemotoj ompiga.

⁴⁶ Este ipan eyi día kasitoj weyitiopan, ewato' kan onoyaj yej tamachtíáj ipan la ley. Iwán Jesús kikaktoya yej tamachtíáj ipan la ley iwán kitajantoya. ⁴⁷ Iwán nochi yej kikaktoyaj san tajtachixtikawíáj iga kitayaj iga poxsan kuayamani' iwán iga kua' kitajtaniáj, kimatiá kén kijtowaya. ⁴⁸ Kua' itaj iwán iye' kitakej, san tajtachixtikajkej. Iwán iye' kijtoj:

—Nopiltzin, ¿te iga inín annechíwilijkej? Motaj iwán nej nimitztemojtinemiáj este ken nichókaja.

* **2:41** 2:41 Xikita glosario "Pascua".

49 Jesús kijtoj:

—¿Te iga annetemojtinemiáj? ¿Ix ayá' anki-matij iga manono kan íkal noTaj?

50 E' yejemej ayá' kimatikej te kijtojneki yej kijtoj.

51 Iwán Jesús senyájkiya iwamej altepe' Nazaret. Iwán Jesús kipoxcredowaya itaj iwán iye'. Iwán iye' Jesús nochipa kejlantoya nochi inín ipan iyalmaj. 52 Iwán Jesús majya nemi weyaya iwán majya tamatitiaya. Iwán Dios iwán la gente kiyē'itayaj Jesús.

3

Juan yej tabautizarowa ono' ipan desierto kan ayá' onolo'

1 Kuá' kipia'ya quince año iga rey Tiberio César mandarojtoya ipan mia' país, Poncio Pilato mandarojtoya ipan estado de Judea, Herodes mandarojtoya ipan estado de Galilea, Felipe yej iyiknín Herodes mandarojtoya ipan estadojmej de Iturea iwán Trakonites, iwán Lisantias mandarojtoya ipan estado de Abilinia. 2 Anás iwán Caifás kimandarowayaj sacerdotejmej. Inón tiempo ipan desierto Dios kitajtolmá' Juan yej ipiltzín Zacarías. 3 Iwán Juan panoj noyan ipan aten Jordán, kijlijtinemi' la gente iga yejemen makikajtewákanya iga kichiwaj yej ayekti iwán mamobautizarokan* iga Dios makiperdonarowilikan yej kichijkej yej ayekti. 4 Inín mochij ken kijekuloj el profeta Isaías: Mokaki a'pa tajtowa recio ipan desierto, kijtowa:

* 3:3 3:3 Xikita glosario "Bautizar".

“Xikajtewákanya iga ankichiwaj yej ayękti,
ijkón ankitapowaj ojti iga toTęko.

⁵ Inewi axapowewetkej motalakilij,
iwán inewi tepeyoj iwán inewi tepetzitzin no
moxitinas iga makanivelarokan,
mamalich-ojtimej yawij melawayatij,
ojtimej kan axapoti', taye kantias;

⁶ nochi gente kitas iga Dios tamanawiá.”

⁷ Kuá' la gente yayaj itennoj Juan iga mamoba-
utizarokan, yęj ijkín kijliaya:

—¡Amejemen ken nokta ipilowan kowamej!
¿A'yęj mitzijlikej iga anyawij anmomanawitij
kuá' Dios yawi tacastigaroti? ⁸ Xiye'nemikan
iga manesi iga ankikajtękeja iga ankichiwaj
yej ayękti. Iwán amo xikijtokan: “Nejemen
no-ikyapatajwewejmej Abraham.” Nimitzijliáj
iga inimej temej Dios wel kichywa ipilowan
Abraham. ⁹ Háchajwa' óno'ya iga yawi mot-
zotzontekiti kuawimej este ipan inelwayomej.
Inochi kuawi' yej ayá' ye'taki, motzonteki iwán
moakiá tiko.†

¹⁰ Iwán la gente tatajtankej:

—¿Tętaj nikchawaskej?

¹¹ Juan kijtoj:

—Yej kipiá ome ikuach, makimaka yej ayá'
kipiá nisę. Iwán yej kipiá tákual makimaka yej
akipiá.

¹² Walkej no iga mamobautizarokan sekin
yej kicobrarowaj impuestos‡ iga Roma iwán
kitajtankej Juan:

† **3:9** 3:9 Inın kijtojneki iga Dios yawi kicastigaroti yej ayompa
nemij. ‡ **3:12** 3:12 Xikita glosario “Impuestos”.

—Tamachtiani, in nejemej, ¿té nikchiwaskej?

¹³ Juan kijtoj:

—Xitacobraḍoḱan achonsan ke' mitztekimakaj yej mitzmandarowaj.

¹⁴ Iwán soldadojmej nō tatajtankej:

—In nejemen, ¿té nikchiwaskej?

Juan kijtoj:

—Amo agaj xikmajmajtikan, niga xiknamolpantikan kansan xikuilikan itomin Iwán xitawelonókanya, achon ke'ya iga ankitaniáj.

¹⁵ Nochi gente kitajtachilijtoyaj Juan, iwán motajtaniáj ipan iyalmajmej: “¿Ix el Cristo in Juan?” ¹⁶ E' Juan kijtoj:

—Nej, nimitzbautizarowaj iga a'ti, e' se' yej wí', yawi mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo iwán ti'ti. Yéj máj tayakanto' que nej, este akajasi iga nej manixitomili imekayo iga'. ¹⁷ Yéj kikitzkijto' yej iga kichijchiwa trigo iga kitasolkixtiá. Iwán trigo kanas kan moana; e' itasolyo kitatij ipan ti'ti yej ayí' sewis.

¹⁸ Ijkón, iwán iga sekin máj tanonotzalis, Juan kipowiliaya ye'noticiaj la gente. ¹⁹ Iwán Juan kajawa' el gobernador Herodes iga kikui' iga isiwá' ikuñada yej itoḱa' Herodías, yej isiwá'pa katka Felipe, iwán iga inochi yej ayekti kichiyaya Herodes. ²⁰ E' Herodes kichijo' máj yej ayekti iga kipresojwij Juan.

Juan kibautizarowa Jesús

²¹ Kuá' Juan tabautizarojtoya, kibautizaroj nō Jesús. Iwán kuá' Jesús oradojtoya, cielo tapowi',

22 iwán iyEspíritoj Dios temoj ipan yéj, ken se jojtoko iwán mokagui' se tájtól ipan cielo, kijtoj:
 —Tej nokta tinopiltzín yej nimitzpoxchokiliá, tej tineyólchikajto'.

Iyikyapatajwán Jesús

23 Jesús kipiaya ken treinta años kuá' pewa' itekipánól yej Dios kimá'. Momatiá iga Jesús itaj itoká' José. Elí mochiĵ tĕtaj iga José, 24 iwán Matat mochiĵ tĕtaj iga Elí, iwán Leví mochiĵ tĕtaj iga Matat, iwán Melqui mochiĵ tĕtaj iga Leví, iwán Jana mochiĵ tĕtaj iga Melqui, iwán José mochiĵ tĕtaj iga Jana, 25 iwán Matatías mochiĵ tĕtaj iga José, iwán Amós mochiĵ tĕtaj iga Matatías, iwán Nahúm mochiĵ tĕtaj iga Amós, iwán Esli mochiĵ tĕtaj iga Nahúm, iwán Nagai mochiĵ tĕtaj iga Esli, 26 iwán Maat mochiĵ tĕtaj iga Nagai, iwán Matatías mochiĵ tĕtaj iga Maat, iwán Semei mochiĵ tĕtaj iga Matatías, iwán Josek mochiĵ tĕtaj iga Semei, iwán Judá mochiĵ tĕtaj iga Josek, 27 iwán Joanán mochiĵ tĕtaj iga Judá, iwán Resa mochiĵ tĕtaj iga Joanán, iwán Zorobabel mochiĵ tĕtaj iga Resa, iwán Salatiel mochiĵ tĕtaj iga Zorobabel, iwán Neri mochiĵ tĕtaj iga Salatiel, 28 iwán Melqui mochiĵ tĕtaj iga Neri, iwán Adi mochiĵ tĕtaj iga Melqui, iwán Cosam mochiĵ tĕtaj iga Adi, iwán Elmodam mochiĵ tĕtaj iga Cosam, iwán Er mochiĵ tĕtaj iga Elmodam, 29 iwán Josué mochiĵ tĕtaj iga Er, iwán Eliezer mochiĵ tĕtaj iga Jesús, iwán Jorim mochiĵ tĕtaj iga Eliezer, iwán Matat mochiĵ tĕtaj iga Jorim, 30 iwán Leví mochiĵ tĕtaj iga Matat, iwán Simeón mochiĵ tĕtaj iga Leví, iwán Judá mochiĵ tĕtaj iga Simeón, iwán

José mochiĵ tĕtaj iga Judá, iwán Jonam mochiĵ tĕtaj iga José, iwán Eliaquim mochiĵ tĕtaj iga Jonam, ³¹ iwán Melea mochiĵ tĕtaj iga Eliaquim, iwán Mainán mochiĵ tĕtaj iga Melea, iwán Matata mochiĵ tĕtaj iga Mainán, iwán Natán mochiĵ tĕtaj iga Matata, ³² iwán David mochiĵ tĕtaj iga Natán, iwán Isaí mochiĵ tĕtaj iga David, iwán Obed mochiĵ tĕtaj iga Isaí, iwán Booz mochiĵ tĕtaj iga Obed, iwán Salmón mochiĵ tĕtaj iga Booz, iwán Naasón mochiĵ tĕtaj iga Salmón, ³³ iwán Aminadab mochiĵ tĕtaj iga Naasón, iwán Aram mochiĵ tĕtaj iga Aminadab, iwán Esrom mochiĵ tĕtaj iga Aram, iwán Fares mochiĵ tĕtaj iga Esrom, iwán Judá mochiĵ tĕtaj iga Fares, ³⁴ iwán Jacob mochiĵ tĕtaj iga Judá, iwán Isaac mochiĵ tĕtaj iga Jacob, iwán Abraham mochiĵ tĕtaj iga Isaac, iwán Taré mochiĵ tĕtaj iga Abraham, iwán Nacor mochiĵ tĕtaj iga Taré, ³⁵ iwán Serug mochiĵ tĕtaj iga Nacor, iwán Ragau mochiĵ tĕtaj iga Serug, iwán Peleg mochiĵ tĕtaj iga Ragau, iwán Heber mochiĵ tĕtaj iga Peleg, iwán Sala mochiĵ tĕtaj iga Heber, ³⁶ iwán Cainán mochiĵ tĕtaj iga Sala, iwán Arfaxad mochiĵ tĕtaj iga Cainán, iwán Sem mochiĵ tĕtaj iga Arfaxad, iwán Noé mochiĵ tĕtaj iga Sem, y Lamec mochiĵ tĕtaj iga Noé, ³⁷ iwán Matusalén mochiĵ tĕtaj iga Lamec, iwán Enoc mochiĵ tĕtaj iga Matusalén, iwán Jared mochiĵ tĕtaj iga Enoc, iwán Mahalaleel mochiĵ tĕtaj iga Jared, iwán Cainán mochiĵ tĕtaj iga Mahalaleel, ³⁸ iwán Enós mochiĵ tĕtaj iga Cainán, iwán Set mochiĵ tĕtaj iga Enós, iwán Adán mochiĵ tĕtaj iga Set, iwán Dios mochiĵ tĕtaj iga Adán.

4

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichiwa yej ayekti

¹ Kuꜛ Jesús kisa' ipan weya' Jordán, kipiaya nokta iyEspíritoj Dios, iwán iyEspíritoj Dios kiwiga' Jesús ipan desierto kan ayá' chantitolo'.

² Ompa onoya cuarenta días, ayá' takuaj inomej días iwán mayana'. Iwán Tzitzimi' kinekiá iga Jesús makichiwa yej ayekti, ³ kijlij:

—Siga tejsa nokta iPiltzín Dios, xikijli inín te'ti iga mamochiwa pan.

⁴ Jesús kijtoj:

—Ijkín ijkuilijto' itájtɔl Dios: “Ayá' gasan tákual wel ono taga', nɔ wel ono iga kichiwa ken kijtowa itájtɔl Dios.”

⁵ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan se tepe' yej pox ajko iwán kinextilij nimaninsan inochi paismej yej ono' ipan inín tajli. ⁶ Tzitzimi' kijlij Jesús:

—Nej nimitztalij iga xikmandaro inochi inín monsj paismej yej nej nemakakej iwán wel nikmaka a'san nej nikneki. ⁷ Siga timo-tankuaketza iga tineweyimatiltiá, inochi nimitz-makas.

⁸ Jesús kijlij:

—Tzitzimi', xicholo notennoj, iga ijkin ijkuilijto' itájtɔl Dios: “Xikweyimatilti moTɛko Dios iwán xikchiwa kensan yéj kineki.”

⁹ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan weyi-altepe' Jerusalén, kitejkawiltij este iyixko, kan máj ajko ipan inón weyitiopan, iwán kijtoj Tzitzimi':

—Siga tejsya nokta iPiltzın Dios, este nigaj ximopatānalti t̄alpan; ¹⁰ iga itájt̄ol Dios ijk̄ın ijk̄uilijto':

Dios kit̄itanis iyangelejmej iga mamitzpalew̄ikan.

¹¹ Mitzmajkuiťaskej,

iga amo ximokxiw̄iteki ipan te'ti.

¹² Jesús kijlij:

—Kijtowa n̄o itájt̄ol Dios: “Amo xiktajt̄anili moT̄eko Dios iga makich̄iwa tejt̄é iga san manesi iga wel kich̄iwa.”

¹³ Tzitzimi' kikajtejska Jesús kūa' kita' iga awel kich̄iwaltij yej aȳękti.

Jesús p̄ewa iga tamachtiá

¹⁴ Jesús yajki sej Galilea, iw̄án iyEsp̄ítojs Dios kipalew̄ij iga nochi wel makich̄iwa. Ipan in̄on t̄ajli noyan momatiá yej ȳejpa kich̄iwa. ¹⁵ Jesús tamachtiaya ipan itiopamej israelit̄ajmej, iw̄án nochi kiweyimat̄iltiayaj.

Jesús asi Nazaret

¹⁶ Jesús yajki Nazaret, kan moskaltij. Ipan día kūa' mosewilo, kala' tiopan ken iga nochipa kich̄iwaya. Iw̄án moketza' iga kileęroj itájt̄ol Dios. ¹⁷ Kimakakej s̄e ama' yej kijkuiloj el profeta Isaías, iw̄án kūa' kitapoj, kasi' kan ijk̄ın ijk̄uilijto':

¹⁸ IyEsp̄ítojs toT̄eko nepalewiá,

Dios netapejpen iga manikuįguili ye'not̄iciaj yej aȳá' motapialiáj.

Net̄itan iga manikachit̄ialti yej moyolmiktijt̄okej, iw̄án iga manikijt̄oki ken iga maxitomikan yej ken ilpitokej,

iwán iga maniktachalti yej pachamej.

Neṭitan iga manikmanawiki yej kiknochiwaj.

¹⁹ Neṭitan iga manikpowa iga toṬeko inán tamanawíkoya.

²⁰ Iwán Jesús kikikimiloj in inón ama' iwán kimá' yej mandarowa, iwán Jesús motalij. E' yej ompa onoyaj tiopan, kitachilijtikajkej Jesús.

²¹ Yéj kijtoj:

—Aman amo-ixtaj mocumpliroy inín yej nigaj ijkuilijto'.

²² Nochi ye'tajtoj iga Jesús, iwán madmiradojkej iga pox monsjaj yej kijtojtoya. Motaj-taniáj:

—¿In inín ayejtaj ipiltzín José?

²³ Jesús kijtoj:

—Amelá' anne-ijlijnekij yej mojtowa: “Médico, ximoachitianti momatika”; iwán anne-ijliskej: “Yej nikakikej yej tikchij Capernaum, xikchiwa nō nigaj ipan motal.”

²⁴ Iwán kijtoj sej Jesús:

—Nimitzijliáj iga nisé profeta ayá' kitajtolkuuj ipan iyaltepe'. ²⁵ Nimitzijliáj iga onoyaj komati viudajmej ipan Israel kuá' onoya el profeta Elías, kuá' ayá' wetzi' tiawa' tres año y medio iwán noyan apistajtitoya; ²⁶ e', Dios ayá' kititan Elías chan nisé yej wewejmí' de Israel, kititan iga mayawi chan se yej wewejmí' de Sarepta yej ono' itenoj altepe' Sidón. ²⁷ Inón vej kuá' onoya Eliseo, onoyaj nō komati de Israel yej palantiaya inakayomej iga kipiayaj lepra.* E' nisé de Israel

* **4:27** 4:27 Xikita glosario “Lepra”.

ayá' kipajtilij, setzín kipajtilij yej itoká' Naamán yej ichan ipan país de Siria.

²⁸ Kuá' inón kikakikej, inochi yej onoyaj tiopan, pox kuejkuesiwikej. ²⁹ Mokezkej kan ejewatoyaj, kikixtijkej Jesús ipan altepe'; inón altepe' onoya iyixko tepe', iwán Jesús kiwigakej este kan máj ajko ipan tepe', iga ompa makibarrancarokan. ³⁰ E' Jesús panoj tatzalan, iwán yájkiya.

Sé taga' yej kipiaya malespíritoj

³¹ Jesús yajki ipan sé altepe' yej itoká' Capernaum, estado de Galilea, iwán ipan día kuá' mosewilo, tamachtiaya. ³² Iwán yejemen madmiradowayaj ken iga tamachtiaya, porque kuá' tajtowaya nešiá iga kimati te nemi kijtowa.

³³ Tiopan onoya sé taga' yej kipiaya malespíritoj, iwán tzajtzi' iga kijtoj:

³⁴ —Xinekajtewakan; ¿té tikpiá iwán nejemen, Jesús de Nazaret? ¿Ix tiwalaj iga annepolokoj? Nej nimitzixmati a'yéj tej, tejwa' yej atikchiwa yej ayekti iwán mitztitan Dios.

³⁵ Iwán Jesús kajajwa' inón malespíritoj, kijlij:
—¡Ayo' xitzajtzito! ¡Xikajtewa inín taga'!

Iwán inón malespíritoj kiwetziltij este ipan tajli in inón taga', iyixtaj inomej gente, iwán kisa' ipan inón taga', iwán até kichiwilij. ³⁶ Nochi momajtijkej iwán mosesepan-ijliayaj:

—Ayí' tikakij yej ijkín matajto; inín taga' pox wel tatekimaka; ¡malespíritojmej kicredowaj iwán kijasj!

³⁷ Iwán nochi yej kichiwaya Jesús, noyan momatiá ipan inón tajli.

Jesús kachitialtiá imonān Pedro

³⁸ Jesús kisa' tiōpan iwān yajki chan Simón. Kasito imonān Simón poxsan kawānto', iwān kijlijkej Jesús iga makachitianti. ³⁹ Jesús motōloj kan wetztoya imonān Simón iwān kajajwa' kawān iwān séwi'ya ikajlo'. Iwān ikuā'san moketza' in imonān Pedro, iwān kichija tákual iga tatamá'.

Jesús taachitiantiá

⁴⁰ Kuā' kála'ya tōnatī', nochi yej kipiayaj ichamej yej sese'pa iga wētitojaj, kiwigakej kan onoya Jesús; iwān kitālij imā' ipan sejsé de yejemen iwān kachitiantijkej. ⁴¹ Mia' kipiayaj mālespīritoj, iwān kuā' kīsayaj, tzajtziáj, kij-towayaj:

—Tej iPiltzīn Dios.

E' Jesús kajajwaya mālespīritojmej, ayá' ki-makaltiāya iga matajtōkan, porque kimatiáj iga Jesús el Cristo yej Dios kitītan.

Jesús kipowa itájtōl Dios ipan estado de Galilea

⁴² Kuā' tanēsi', Jesús kisa' ipan altepe' iwān yajki kan ayagaj ono'. E' la gente kitēmojkej iwān asikej este kan onoya. Kinekiáj iga makāwi-o' iwān aya mayawi, ⁴³ e' Jesús kijlij la gente:

—Es que nia nō nīkpowati ye'notīciaj ipan se' altepemej iga ken reinārowa Dios,† iga inōn nokta nejtītankej.

⁴⁴ Ijkōn Jesús kipojtinemiá itájtōl Dios ipan tiōpamej yej ono' Galilea.

† 4:43 4:43 Xikita glosario “Kén iga Dios reinārowa”.

5

Topojmajkej ken ayi'pa mo-ita

¹ Se día Jesús onoya Genesaret ipan lagunajten, iwán walkej komati gente este kipipitzkowayaj Jesús iga kikakisnekiáj itájtol Dios. ² Iwán Jesús kita' ome ákal yej onoyaj ipan aten, iwán yej tamatawiáj temojkej iga kipajpakaj irredejmej. ³ Iwán Jesús tejkaj ipan se de inomej ákal yej itátkipa Simón. Iwán Jesús kijlij Simón iga achi máj makiwejkatili ákal iga ataten. Iwán Jesús motalij ipan ákal iga kimachtij yej ompa chapantokej. ⁴ Kuá' támi'ya tamachtij, Jesús kijlij Simón:

—Xikuiga moákal kan majya wejkatan iwán ompa xitopojmakān iga amoatarrayaj.

⁵ Simón kijtoj:

—Tamachtiani, senyówal nitopojmajkej iwán nisé anikitzkijkej. Ya que tej nemi tinetekimaka, nia sej nitopojmati.

⁶ Kuá' inón kichijkej, kikitzkijkej komati topoj, iwán este tzajtzayani' irredejmej.

⁷ Iwán kimantzkej yej onoyaj ipan se' ákal iga mayakan makipalewítij. Iwán yajkij, iwán kitemijkej iyomexti ákal, iwán este ken awetziaja. ⁸ Kuá' inín kita' Simón Pedro, motankuaketza' itenoj Jesús iwán kijlij:

—NoTeko, amo xinetecho iga nej ayá' niye'nemi.

⁹ Ijkón kijtoj Pedro iga pox majmatoya; ijkonsan no nochi yej iwán nemiáj iga pox komati yej kikitzkijkej. ¹⁰ No momajtij Jacobo iwán

Juan yej ipilowan Zebedeo, yej tekipanowayaj iwán Simón. E' Jesús kijlij Simón:

—Amo ximajmawi, inán tipewas iga tiknechkowa yej manetokakan, ken inán topoj tikitzkiá.

¹¹ Iwán kuá' kikixtíjkeja iyakalmej ipan ataten, ómpaya kikajtejkej inewi iwán kitokákeja Jesús.

Jesús kachitialiá se taga' yej nemi palani ikajlo'

¹² Se día onoya Jesús ipan se altepe', walañ se taga' yej nemi palani ikajlo' iga kipiaya lepra. Iwán kuá' kita' Jesús, motankuaketa' iwán motzontoga' este ipan tajli iwán ijkín kichokistajtanilij:

—Noteko, siga tej tikneki, wel xinepajti.

¹³ Jesús kichijchin iga ima' iwán kijlij:

—Kena, nikneki xipajti.

Iwán íkuá'san pajti' kan palantiaya. ¹⁴ Jesús kijlij inón yej achitiá' iga amo agaj makijli a' kipajtij, iwán kijlij:

—Xaj kan ono' sacerdote iga mamitzita, iwán xikmaka moofrendaj Dios, ken Moisés tatekimá', iga Dios mitzpájtija iwán iga mamomati iga tipájtija.

¹⁵ Noyan momatitiaya iga taachitialiaya Jesús, iwán komati gente monechkowayaj iga makikakikan yej kijtowa iwán iga makachitialtikán. ¹⁶ E' Jesús kikajtewaya la gente iga iselti yaya tajtoti iwán Dios kan ayagaj ono'.

Jesús kachitialiá se yej awel nejnemi

17 Se día tamachtijtoya Jesús, iwán ompa ewatoyaj fariseojmej* iwán yej tamachtiáj† ipan iley Moisés, yej walkej de inochi altepemej yej ono' ipan estado de Galilea, de Judea iwán de Jerusalén; iwán ipoder Dios monextiaya kua' Jesús taachitialiaya. 18 Iwán asikej sekin tajtaga' yej kiwajliguilijkej ipan tapech se taga' yej awel nejnemi nokta. Kinekiáj makakikan kalijti' iga makitekakan iyixtaj Jesús. 19 E' awel kalakkej iga pox onolo'. Tejkajkej iyixko kajli iwán kixitinkej ipetayo, iwán ompa kipipilojtitemowijkej ipan itapech in inón yej awel nejnemi iga kitálkej tajkoyan, itenoy Jesús. 20 Kua' Jesús kita' ken iga moconfiarowayaj ipan yéj, kijlij yej wetitoya:

—Nochi yej tikchij yej ayekti, nimitzelkawiliaya.

21 Iwán fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés, kijtojkej ipan iyalmajmej: “¡Inín taga' nemi kimalijliá Dios! Ayagaj wel taelkawiliá yej se kichiwa yej ayekti, petz Dios san.”

22 E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—Amejemen, ¿te iga ijkón ankejlamikij ipan amoalmajmej? 23 ¿Katiá máj wel manikijli: “Nochi yej tikchij yej ayekti nimitzelkawilija”, o manikijli: “Ximoketza iwán xaja”? 24 An sí, nia nimitznexlilitij iga nej yej iPiltzín Taga',‡ ipan inín tajli wel nikelkawiliá yej se kichiwa yej ayekti.

Iwán Jesús kijlij yej awel nejnemi:

* 5:17 5:17 Xikita glosario “Fariseo”. † 5:17 5:17 Xikita glosario “Yej tamachtiá ipan iley Moisés”. ‡ 5:24 5:24 Xikita glosario “IPiltzín Taga”.

—Tej nimitzijliá, ximoketza, xikui motapech iwán xaja mochan.

²⁵ Iwán in inón yej awel nejnemiá; íkuá'san moketza' iyixtajmej, kikui' itapech kan wetztoya iwán yáikiya ichan, iwán kiweyimatiltijtiaya Dios. ²⁶ Iwán nochí tajtachixtikajkej iwán kiweyimatiltijkej Dios. Iwán majmatitajtojkej:

—Inán sí, tikitakej yej ayí'pa mo-ita.

Jesús kinotza Leví yej itoká' nō Mateo

²⁷ Kuá' kisa' Jesús, kita' se yej kicobrarojtoya impuestos iga Roma. Inón taga' itoká' Leví, ewatoya ompa kan kicobrarojtoya impuestos. Jesús kijlij:

—Xinetoka.

²⁸ Iwán Leví moketza', kikajtej inewi itekipánol, iwán kitoga' Jesús.

²⁹ Iwán Leví ichan, kichij weyi-ilwi' iga Jesús. Ompa onoyaj mia' yej nō yej kicobrarojtoya impuestos iga gobierno iwán sékino' máj yej kixnantoyaj mesa iwán yejemen. ³⁰ E' fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés, pewakej iga kipopowaj idiscipolojmej§ Jesús, kijlijkej:

—¿Te iga ansentakuaj iwán ansen-atij iwán yej kicobrarrowayaj impuestos iga Roma iwán yej kichiwaj yej ayekti?

³¹ Jesús kijtoj:

—Yej yektitokej ayá' kinekij yej maki-achitiltikan, sino que yej wetitokej. ³² Nej ayá' niwalaj niknotzako yej kijtowaj iga ye'nemij.

§ 5:30 5:30 Xikita glosario “Discípulo”.

Majwa' niwajaj niktotzako yej kichiwaj yej ayekti iga mamoyolpatakan.

Kitajtaniy Jesús kén iga yej mayunarowaj

³³ Kijlijkej Jesús:

—¿Te iga yej kitokaj Juan iwán yej kitokaj fariseojmej pox mayunarowaj iwán pox oradowaj, e' modiscipolorejmej nochipa atij iwán takuaj?

³⁴ Jesús kijtoj:

—Awel mayunaroskej te-ikniwan kan monamiktulo kuá' ompa ono' iwamej chokotzin yej monamiktiá. ³⁵ Ásissan día iga kiwigaskej in chokotzin; íkuá' kena, mayunaroskej.

³⁶ Iwán kipowa' nō inín iga mamixkuñtilo:

—Ayagaj kiteki tájkol inuevojwípil iga makitamani iwipilsósol. Siga kichí ijkón, kisosoloj inuevojwípil. Iwán ayá' ye'nesis wipilsósol iga tamanijos iga tájkol yej nuévojo'. ³⁷ Ipan ikyapakuetaxtekon* awel nō moakiá vino yej kichíjkejo' iga vino yej kichíjkejo' moposawa iwán kipoxonas kuetaxtekon iwán nempoliwis vino iwán kuetaxtekon. ³⁸ Inón iga, yekti iga ipan kuetaxtekon yej móchijo' mamooki vino yej kichíjkejo'. Ijkón apoliwis vino niga kuetaxtekon. ³⁹ Iwán ni agaj yej koniá ikyapavinoj kinekis makoni yej kichíjkejo', iga kijtowa: “Mataj ikyapavinoj máj xochajya'.”

* **5:37** 5:37 Xikita glosario “Kuetaxtekon”.

6

Idiscipoloymej Jesús kito'piyoṭilantiawij trigo ipan día kuḗ' mosewilo

¹ Se día kuḗ' mosewilo, Jesús panṭiḗya mīlijti', iwán idiscipoloymej pe' iga kitektiajkij trigo iwán koxtiḗyaj iga imamej iwán kikuajtiḗyaj. ² Sekin fariseoymej kijtojkej:

—¿Te iga ankichiwaj tekipánol yej ayēkti mamochiwa ipan día kuḗ' mosewilo?

³ Jesús kijlij:

—¿Ix ayi' ankileeroykej yej kichij David iwán yej senemiáj kuḗ' mayanakej? ⁴ Kala' tiopan, kikui' paṇmej yej itátkipa Dios. David kikuaj inōmpa paṇ iwán kimá' nō yej iwán nemiáj, malej iga ayá' wel kikuḗya námol, petz sacerdoteymej wel kikuḗyaj.

⁵ Iwán kijtoj Jesús:

—Nej yej iPiltzīn Taḡa' wel nitatekimaka te wel mamochiwa ipan día kuḗ' mosewilo.

Taḡa' yej maṭakuḗwayaxto'

⁶ Ipan sewo' día kuḗ' mosewilo, Jesús kala' tiopan iwán pewa' iga tamachtij. Iwán ompa onoya se taḡa' yej takuḗwayaxto' iye'ma'. ⁷ Iwán inōmej yej tamachtiáj ipan iley Moisés iwán fariseoymej kipipiḗyaj Jesús iga makitakaṇ siga kachitialtij ipan día kuḗ' mosewilo. Iga ijkōn wel makasikaṇ ken iga makitelwikaṇ. ⁸ E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijlij taḡa' yej maṭakuḗwayaxto':

—Ximoketza iwán xiwiki tatajkoyan.

Iwán taḡa' moketza'. ⁹ Iwán Jesús kijtoj:

—Nia nimitztajtanj: ¿Té an wel mochiwa ipan día kuá' mosewilo; yej yékti o yej ayékti? ¿Mamoachitiali agaj o mamomikti?

¹⁰ Iwán Jesús kitachilij inochi yej ompa onoyaj iwán kijlij inón taga':

—Xikmelawa moma'.

Ijkón kichij in taga' iwán yéktia'ya ima'.
¹¹ Yej ompa onoyaj poxsan kuejkuesiwikej, iwán pəwakej iga motətapowijkej té wel kichiwiliayaj Jesús.

Jesús kitapejpena doce yej makipowakan itájtol

¹² Ayá' wejkatí', Jesús yajki tajtoto iwán Dios ipan se tepe' iwán senyówal orədojtoya.

¹³ Kuá' tanəsi'ya, kinotza' idiscipolomej iwán kitapejpen doce de yejemen, inomej kitokawij apostolejmej.* ¹⁴ Inín itokamej: Simón yej no kitokawij Pedro; Andrés yej iyiknín Simón,

Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo yej ipiltzín Alfeo; Simón yej ipartidoj nacionalista,† ¹⁶ Judas, yej iyíknimpa Jacobo iwán Judas Iscariote yej máj despuéj kinextij iga makikitzkikan Jesús.

Jesús tamachtiá

¹⁷ Jesús temoj iwamej ipan tepe', iwán kawitoj ipan planada. Iwán ompa onoyaj idiscipolomej iwán no komati yej wálkej ipan estado de Judea, iwán yej ichamej altepe' Jerusalén iwán no

* **6:13** 6:13 Xikita glosario "Apóstol". † **6:15** 6:15 Kijliayaj nacionalista iga anka Simón, kuá' aya kitokaya Jesús, senemiáj wan judiyojmej yej kikixtijnekiáj romanojmej yej kidominərojtəyay país de Israel.

yej ichamej lamartenoj na' altepemej Tiro iwán Sidón. Asikej ompa iga kikakitoj itájtol Jesús iwán iga maachitiakan yej wetitokej. ¹⁸ Iwán yej kipiayaj malespíritojmej no kachitialtiaya. ¹⁹ Iwán nochi kinekiáj makichijchimikan Jesús, iga ipan yéj kīsaya poder iwán inochi kachitialtiaya.

Yej Dios máj kiye'ita

²⁰ Iwán Jesús kitachilij idiscipolomej iwán kijlij:

—Xipaktokan yej ayá' anmotapialiáj, iga ankipiáj Dios iga amoTeko.

²¹ 'Xipaktokan amejemen yej inán anmayanaj iga an-ixwiskej.

'Xipaktokan yej inán anchokaj, iga anwetzkaskej.

²² 'Xipaktokan kuá' mitzijiyaj, iwán kuá' mitzkixtiáj ipan amoaltepe' iga akinekij xonokan iwamej, iwán kuá' kuajkuantas mitzijliáj iwán kuá' mitzpinajtiáj iga annetokaj nej yej iPiltzin Taga'. ²³ Xipakikan este xiwiwitonikan inón día, iga ipan cielo yawij mitzmakatij yej pox yekti, iga ijkonan no iyikyapatajmej inimej gente kipoxiknochijkej profetajmej.

²⁴ 'E' anlastimajmej yej ankipoxpiáj tomín, iga nij ampakikeja.

²⁵ 'Anlastimajmej yej inán an-ixwitokej, porque anyawij anmayanatij.

'Anlastimajmej yej inán anwetzka, iga anyawij anchokatij iwán anmoknomatiskej.

²⁶ 'Anlastimajmej kuá' inewi tajtaga' ye'tajtoskej iga amejemen, iga ijkonan no

iyikyapatajmej yejemen ye'tajtojkej iga yej ayéj mela'profetajmej.

Xikchokilikan yej ayá' mitzye'itaj

²⁷ 'E' amejemen yej annekaktokej nimitzijliáj: Xikchokilikan yej ayá' mitzye'itaj, xikchiwilikan yej yekti yej mitzijiyaj. ²⁸ Xikye'ijlikan yej mitzmalijliáj. Xiktenewikan Dios iga inomej yej mitzpantiáj. ²⁹ Siga agaj mitzxaygatatzina, xikmaka se' moxaya' iga mamitzmaga, iwán siga agaj mitzkuiliá mochamarraj, xikmaka no mokuach iga makiwiga. ³⁰ Siga agaj mitztajtaniliá tejté, xikmaka, iwán yej mitzkuiliá yej motátkipa, amo xiktajtanili iga mamitzkuepili. ³¹ Xikchiwilikan sekin ijkón ken amejemen annekij mamitzchwilikan.

³² 'Siga ankichokiliáj yejsan no mitzchokiliáj, ¿té anmotaniliskej? Este yej kichiwaj yej ayekti, ijkón no kichiwaj. ³³ Siga ankichiwiliáj yej yekti yejsan mitzchiwiliáj yej yekti, ¿té anmotaniliskej? Ijkón no kichiwaj yej ayá' ye'nemij. ³⁴ Iwán siga ankitakewaltiáj tomin inomej yejsan wel mitzkuepiliáj, ¿té anmotaniliskej? Yej kichiwaj yej ayekti no kitakewaltiáj yejsan wel kikuepiliskej se' achón. ³⁵ 'E' amejemen xikchokilikan yej mitzijiyaj iwán xikchiwakan yej yekti, iwán siga antatakewaltiáj tejté, amo xikchakan iga mamitzkuepilikan. Ijkón anmotaniliskej yej pox yekti, iwán amejemen anmochiwaskej ipilowan Dios yej ajko ono', iga yéj no kikneliá yej ayá' taagradecerowaj iwán yej kichiwaj yej ayekti. ³⁶ Amejemen xita-iknelikan kensan no amoTaj Dios ta-ikneliá.

Amo xitajuzgarokan

³⁷ 'Amo xitajuzgarokan iwán Dios ayá' nō mitzjuzgaroskej. Amo xikijlikan ni agaj iga ay-ompa nemi, iwán Dios nō ayá' mitzijliskej iga ay-ompa annemij. Xikelkawakan yej mitzchiwiliáj yej ayekti, iwán Dios nō ijkón mitzchiwiliskej.

³⁸ Yej ankipiáj xikmakakan sekin, iwán Dios nō mitzmakaskej. Yawi mitzmakatij ipan amomórral este temis, este tejtekualtitos, iwán este áyo'ya kitoloj amomórral. Achón ke' agaj ankimakaskej, achonsan nō Dios mitzmakaskej.

³⁹ Jesús ijkín kijtoj iga mamixkuñtilo:

—¿Ix wel se pacha kimawilantiá se' pacha iga makojkuñtili? ¿Ix ayá' an wetziskej iyomextimej ipan se xapo'? ⁴⁰ Yej nemi momachtiá ayá' máj tamati ken yej tamachtiá, kuá' kitámijya iga momachtij, kaxilijya yej tamachtiá.

⁴¹ '¿Te iga tikixtachiliá moknñin iga kipiá tasoltzñin ipan iyix iwán ayá' tikita iga tej tikpiá tapan ipan moyix? ⁴² Siga ayá' tikita iga tikpiá weyi tapan ipan moyix, ¿kén timixewiá iga tikijliá moknñin: "Noknñin, achi manimitzkixtili tasoltzñin yej tikpiá ipan moyix"? ¿Tej yej timopajpantiá iga tiye'nemi!, xixixti achto inón tapan yej ono' ipan moyix iwán ijkón wel tikye'itas iga tikixtiliá tásol ipan iyix moknñin.

Kuawi' mo-ixmati ipan itakilka

⁴³ 'Nisé kuawi' yej mokuáliá itakilka wel kipiá itakilka yej ayá' mokua. Iwán kuawi' yej ayá' mokuáliá itakilka, awel nō kipiá itakilka yej mamokua. ⁴⁴ Sejsé kuawi' mo-ixmati ipansan itakilka: ayá' moteki itakilka amakuawi' ipan

witzkuawi', niga moteki uva‡ ipan chawawitz.
 45 Taga' yej ye'nemi, ye'tajtowa, iga ipan iyalmaj
 kejlanto' yejsan yekti. Iwán taga' yej ayá'
 ye'nemi, kuajkuantas kijtowa iga ipan iyalmaj
 ono' yej ajayekti, iga yej ono' ipan iyalmaj inón
 kijtowa.

Kajli yej ye'taksato'

46 '¿Te iga anne-ijliáj "NoTeko, noTeko", iwán
 ayá' ankichiwaj yej nimitzijliáj? 47 Nia nimitz-
 ijlitij ken nesi inón yej wi' notenoj, yej kikaki
 notájtól iwán kichíwa yej nikijtowa. 48 Inón ken
 tikita se taga' yej kichij íkal de material. Achto
 talichkua' wejkatan iga kajli mataksato ipan
 weyite'ti. Kuá' weyá' a'ti iwán walaj arresomoj
 yej pox tajpalej ipan kajli, niga wel kolín, iga
 inón kajli tokto' ipan te'ti. 49 E' yej netajtolkaki
 iwán ayá' kichíwa yej nikijtowa, inón ken tikita
 se taga' yej kichij íkal ipan petz tajli iwán ayá'
 kipiá kan taksato'. Iwán kuá' weyá' a'ti, walaj
 arresomoj yej pox tajpalej ipan inón kajli iwán
 inón kajli wetzi' iwán mela'xixitini'.

7

Se taga' yej mopoxconfiarowa ipan Jesús

1 Kuá' Jesús tami' tatatapowij, yajki altepe'
 Capernaum. 2 Ompa chantitoya se capitán yej ki-
 mandarowaya soldadojmej de Roma, kipiaya se
 itekipanowani yej kipoxchokiliaya, e' wetitoya.
 Alinsan poliwiá iga mikiá. 3 Kuá' inón capitán
 kikagui' yej Jesús kichijto', kititan wewetkej

‡ 6:44 6:44 Xikita glosario "Uva".

yej kimandarowaj judiyojmej iga makijl̄itij Jesús iga makachit̄ialti itekipanow̄ani in̄on capitán. ⁴ Yejemen yajkij kitatoj Jesús, iwán ijk̄ín kitejteki'ijlijkej:

—In̄on capitán kajasi iga xikpalewi, ⁵ iga kiye'ita tokniwan yej n̄o israelitajmej, iwán yéj nechiw̄ilijkej notiopamej.

⁶ Jesús yajki iwamej. E' kuá' asitiáyaja chan̄ in̄on capitán, in̄on capitán kit̄itan iyamīgojmej iga ijk̄ín makijl̄itij:

—NoT̄eko, akajasi xikalaki nochan̄, ayá' neajasi iga xasi nokalijti'. ⁷ In̄on iga ayá' nimixewij iga nimitztemoto nomatika. E' xik̄jtosan iga mayektiá notekipanow̄ani iwán yektiás. ⁸ Nej n̄o ono' yej netekimaka iwán n̄o niktekimaka soldadojmej. Kuá' nikt̄itani se mayawi kanaj, yawi; iwán kuá' se' nikijliá iga maw̄iki, w̄i'; iwán kuá' nikijliá notekipanow̄ani iga makich̄iwa tejté, kich̄iwa.

⁹ Kuá' in̄on kiká' Jesús, madmiradoj, iwán kitach̄ilij yej kitokatinemiáj, kijlijkej:

—Nimitzijliáj iga anikasi' nisé israelita yej mamopoxconfīaro ipan nej ken in̄in taga'.

¹⁰ Kuá' tat̄itanimej yajkij ichan̄ capitán, kasit̄oj tekipanow̄ani, achitia'ya.

Jesús kik̄neliá se yej wewejmí'

¹¹ Jesús iwán idiscipol̄ojmej iwán komati gente nemi yayaj ipan se altepe' yej it̄oka' Naín. ¹² Kuá' asitiáyaja ipan altepe', kita' iga nemi yawij kit̄okatij se yej mi', yej iselpiltz̄in se yej wewejmí'. Mia' kipol̄ojtiayaj yej de ompamej. ¹³ Kuá' toT̄eko kita', choga' iyalmaj iga in̄on viuda, iwán kijlij:

—Amo xichoka.

¹⁴ Iwán kitechoj tapechtzin kan mejmelajtiaya ánimaj iwán kichijchin. Iwán mokejketzkej yej nemi kiwigayaj. Jesús kijlij ánimaj:

—Chokotzin, nimitzijliá: ¡ximoketza!

¹⁵ Iwán motalij in yej miktoyay iwán péwa'ya tajtoj. Iwán Jesús kima'ya iye'. ¹⁶ Iwán nochi yej ompa onoyaj momajtijkej iwán ijkín kiweyi-matiltiayaj Dios:

—Te-ixnamikiko se profeta yej kipoxpiá poder. Iwán kijtowayaj no:

—Dios walaj kipalewiko igentej.

¹⁷ Iwán yej kichij Jesús, noyan Judea momati' iwán este ipan altepemej yej najna'san onokej.

Itatitanimej Juan yej tabautizarowa

¹⁸ Juan kimati' yej kichij Jesús iga kipowilijkej idiscipolojmej. Iwán Juan kinotza' ome idiscipoloj, ¹⁹ iwán kititan iga makitajtanitij Jesús: “¿Ix teya in Cristo yej yawi witzeti, o nikcháskejo' sewo'?” ²⁰ Kuá' idiscipolojmej Juan kitechojkej Jesús, kijlijkej:

—Juan yej tabautizarowa netitankej iga manimitztajtanikij; “¿Ix téjyaki' in Cristo yej yawi witzeti, o nikcháskejo' sewo'?”

²¹ Iwán íkuá' Jesús kachitaltij mia' yej sese'pa iga wetitoyaj, iwán yej kipiayaj malespíritoj, iwán no kitachaltij mia' pachamej. ²² Iwán Jesús kijtoj:

—Xakan xikijlitij Juan inochi yej ankitakej iwán yej ankikakikej: pachamej tachaja, koxomej nejnémija, yej palantiyaj inakayomej iga kipiayaj lepra, achitiákeja, yej ayá' takakiáj,

inán takákija, yej miktoyaj, ojpa-isákeja. Iwán yej ayá' motapialiáj, mopowiliaya ye'noticiaj ken iga Dios tasalvarowa. ²³ Paktos yej ayá' kikajtewa iga moconfiarowa ipan nej.

Jesús kitajtajtani la gente te itekiyo in Juan

²⁴ Kuá' yájkija itatitanimej Juan, Jesús pe' tatatapowij de Juan; kijtoj:

—¿Té ankitatoyaj ipan desierto? ¿Ix se ojtá' yej koqlina ejeka'? ²⁵ Iwán siga ayá', ¿tétaj ankitatoyaj? ¿Ix se taga' yej ye'taajakijto'? Amejemen ankimatij iga yej moye'taajakiáj iwán nemij ken kinekij, chantitokej chan reyejmej. ²⁶ Iwán, ¿té nokta ankitatoyaj? ¿Ix se profeta? Kena, yéj majya sej que se profeta. ²⁷ De Juan tajtoj kan ijkín ijkulijto':

Niktitani notatitan iga mo-ixtaj matayakana, iga ken kuá' mamitzojtápoya.

²⁸ Nimitznojma-ijliáj iga ateyi nisé profeta yej máj tayakanto' que Juan yej tabautizarowa, e' yej momachiliá iga até iteki de inochi yej motemakaj iga Dios marreinaro ipan yejemen, inón yej máj tayakanto' que Juan.

²⁹ Nochi yej kikakikej itájtol Juan este yej kicobrarowayaj impuestos iga Roma, no mobautizarojkej iwán ijkón kichijkej ken Dios tatekimaka. ³⁰ E' fariseojmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley, ayá' mobautizarojkej iná' Juan, iwán ayá' kinekikej yej Dios kinekiá makichíwa iga yejemen. ³¹ Iwán toTeko kijtoj:

—Amejemen yej inampa amonokej annesij ken tikita ³² kōkone' yej mawiltíaj ipan tajkoaltepe'

iwán kitzajtziá yikniwan: “Nejemen nimitzapitziyikej iga aka iwán ayá' anmijtojikej; nejemen nimitziknotakujkilijkej iwán ayá' anchokakej.” ³³ Ijkón inimej gente; wálay Juan yej tabautizarowa yej akikuaya pan niga koniaya vino iwán amejemen ankijtowaj iga kipiaya malespíritoj. ³⁴ Iwán niwálay nej yej iPiltzin Taga' yej nitakua iwán nikoniá vino, iwán ankijtowaj iga nipoxtakua iwán nitawana, nimotókaki' iwán yej ayá' ye'nemij iwán inomej yej kicobrarowaj impuestos iga Roma. ³⁵ Kuá' tikita ken iga ye'nemij yej momela'confiarowaj ipan Dios, nesí iga Dios nochí kimati te kichíwa.

Jesús paxalowa chan se fariseo yej itoka' Simón

³⁶ Se fariseo kijlij Jesús iga matakua' ichan, iwán kala' kalijti'. Iwán kuá' kixnánto'ya mesa,* ³⁷ asito se siwa' yej ayá' ye'nemi. Inón siwa' de ompa, iwán kimati' iga Jesús yajki takua'to chan inón fariseo. Kiwíga' se iboteyajtzin yej chijto' de te'ti yej itoka' alabastro. Ípan kiwíga' aceite yej pox ajwiya'. ³⁸ Iwán itepotztajpa Jesús, choga' iyikxite'noj, iwán inón siwa', iga iyixa' kixxipatzoj. Iwán kiwakiltij iga itzónkal, iwán kixxipipitzoj iwán kitajtalilij aceite yej pox ajwiya'. ³⁹ Kuá' fariseo yej nemi kitamaka Jesús, kita' yej nemi kichíwa inón siwa', kijtoj ipan

* **7:36** 7:36 Inón vej, kuá' takuayaj toknimej, nochipa ken achi monagastekáyajpa iyopochkampamej, motetoniayaj iga isotkolmej miej nemi takuaj iga iye'mamej. Mesajmej poxsan chajchapati'. Inón iga siwa' wel kiná'te'choj itepotztajpa Jesús. Xikita dibujo pan página 555.

iyalmaj: “Siga inín tağa' katka mela'profetaj, ki-matiá katiábapa inín siwa' yej nemi kichijchimi; ayá' ye'nemi.” ⁴⁰ Iwán Jesús kijlij fariseo:

—Simón, nimitzijlijneki achi tejté.

Fariseo kijtoj:

—Tamachtiani, xine-ijli.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—Onoya ome tağa' yej kideberowayaj yej tatakewa tomín. Se deberowaya ke' se kitaniá quinientos días iwán se' ke' kitaniá cincuenta días. ⁴² Iwán nisé de yejemej awel kikuepa' inón tomín, iwán inón yej tatakewa tomín, kijlij yej deberowaj iga ay'ya makikuepakan inón tomín. Inán xine-ijli, ¿katiapa de yejemej máj kichokilij?

⁴³ Simón kijtoj:

—Anka yej máj komati tomín kelkawilij iga kideberowaya.

Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj Simón.

⁴⁴ Iwán Jesús kitachilij siwa', iwán kijlij Simón:

—Ta' xikita inín siwa'. Nikala' mochan iwán ayá' tine-ikxipaga'. E' inín siwa' ne-ikxipaga' iga iyixa' iwán ne-ijikxiwakiltij iga itzónkal.

⁴⁵ Tej ayá' tinepipitzoj; e' inín siwa', desde que nikala', ayá' nemi kikajtewa iga kipipitzowa nokxi. ⁴⁶ Ayá' tineṭalilij aceite ipan notzon-

tekon; e' yéj neṭalilij aceite yej ajwiya' ipan nokxi. ⁴⁷ Inón iga nimitzijliá, nepoxchokilij iga nikelkawiliya yej poxsan ayekti kichij. E' yej nikelkawiliá alín yej kichiwa yej ayekti, inón ayá' poxsan nechokilij.

48 Iwán Jesús kijlij inón siwá':

—Inochi yej tikchij yej ayekti nimitzelkawílija.

49 Iwán yej iwamej ompa takuajtoyaj, motaj-tankej:

—¿A'yéj in yej wel nō kelkawiliá yej se kichíwa yej ayekti?

50 Jesús kijlij inón siwá':

—Iga timoconfiaroj ipan Dios, mitzmanáwija. Xiyolpaktiaya.

8

Siwatkej yej kipalewiáj Jesús

1 Iwán Jesús yajki ipan nochi wejweyi altepemej iwán ipan altepetzitzin iga kipojtine-miá ye'noticiaj ken iga Dios reinarowa. Nemiá iwán doce idiscipolojmej. 2 Nemiáj nō sekin siwatkej yej Jesús kachitaltij yej kipi-ayaj malespíritoj iwán yej wetitoyaj. Se de yejemen María, yej itōkā' nō Magdalena yej iyakapan kisa' siete malespíritoj. 3 Nō Juana yej isiwa' Chuza, Chuza kipalewiaya Herodes kan mandarowa. Iwán se' itōkā' Susana iwán sékino' máj yej kipalewiayaj Jesús iga kimakakej yej itatkimejpa.

Kén iga mixkuñtilo ipan yej toka

4 Mia' kiskej ipan i-altepemej iga kitatoj Jesús. Iwán poxsan monechkolō'. Iwán Jesús kipowa' inin iga mamixkuñtilo:

5 —Se taga' yajki tokato, kipapatánaltijpa* íyol trigo. Ono' yej wetzito ipan ojti iwán kitataksayaj

* 8:5 8:5 Iga motōka trigo sekin kipapatánaltiajpa.

yej ompa panowayaj. Wałkej totomej iwán kikuajkej. ⁶ Ono' yej wetzito tetzalan kan ono' ajalín tajli; kuá' íxwa'ya, talwagui'. ⁷ Ono' yej wetzito ipan witzyoj. Kuá' witzyoj sen-ixwakej iwán tato', witzyoj ta-ijiyomiktij. ⁸ E' ono' yej wetzito ipan yé'tal. Kuá' weyakej, pox mochij; iwán ipan sejsé imiawayo kitálilij este cien íyol.

Kuá' tami' kijtoj inón, Jesús recio tajtoj:

—Yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

Jesús kijtowa tejas in kan mamixkuñtilo

⁹ Idiscipolomej Jesús kitajtankej:

—¿Té kijtojneki in inón kan mixkuñtilo?

¹⁰ Kijtoj Jesús:

—Amejemen Dios mitzmatiltiáj ken iga yéj reinarowa, inón yej ayagaj kimati. E' sekin nikpowiliapa kan mamixkuñtikán, ijkón malej iga tachaskej, ken kuá' ayá' tacháj, iwán malej iga matakakikan ayá' kimatiskej te kijtojneki.

Jesús kijtowa te kitojneki inón yej toka

¹¹ 'Ijkín kijtojneki inón kan mixkuñtilo: Íyol trigo kijtojneki itájtol Dios. ¹² Iwán yej wetzi' ipan ojti, inón kijtojneki yej kikakikeja itájtol Dios iwán wí' Tzitzimi' iga kelkawaltiáj inón yej kikakikej iga amo makicredokan iwán amo mamomanawikan. ¹³ Yej wetzi' ipan teyoj, inón kijtojneki yej este yojyolpakij kuá' kikakij itájtol Dios; e' ayéj iga kimela'credowaj, ken tikita tato' yej ayá' nelwayoj. Inomej ayá' nochípaya kicredojtoskej, iga kuá' kitantiarowaj, kikajtewaj iyojwi Dios. ¹⁴ Inón íyol trigo yej wetzi' ipan witzyoj, kijtojneki yej kikakij itájtol

Dios, e' mopoꝓpolowaj iga kiyoltilanaj yej ke-
 jlantokej, kipoxpiasnekij tomin iwán kichiwaj
 kensan iyalmaj kineki, akichiwaj yej yekti. ¹⁵ E'
 yej wetzi' ipan ye'tajli, inón kijtojneki yej ki-
 credowaj itájtol Dios iga inochi iyalmaj, iwán ayí'
 mosemakaj ipan iyojwi Dios iwán kichiwaj yej
 yekti.

Ayekti iga mamoyana itájtol Dios

¹⁶ 'Ayagaj kixotaltía icándil iwán
 makikontepacho, niga kitaliá tapechtampa.
 Majwa' kitaliá ajko iga matawi, iga matachakan
 yej kalakij. ¹⁷ Ateyi nité yej iyanto' yej amo
 mamonekti. Ateyi yej ichtákan yej keman
 amo mamomela'mati.

¹⁸ 'Ta' xikyé'kakikan; yej kipiá, yawij máj
 kimakatij, e' yej ayá' kipiá este yej kijtowa iga
 kipiá yawij kikuilitij.

Iye' Jesús iwán iyokichikniwan

¹⁹ Iyokichikniwan Jesús iwán iye' yajkij ki-
 tatoj Jesús, e' awel asikej itenoj iga poxsan
 kipolojtoyaj. ²⁰ Iwán kijlijkej Jesús:

—Moye' iwán mookichikniwan onokej fuera
 iwán mitzitasnekij.

²¹ Jesús kijtoj:

—Yej kikakij itájtol Dios iwán kichiwaj ken kij-
 towa, inómejwa' in noye' iwán nookichikniwan.

Jesús kipacholtiá ejeka' iwán maréjal

²² Se día Jesús tejkaj ipan weyi ákal iwán
 idisciplolomej, iwán Jesús kijtoj:

—Mati-apanokan.

Iwán yajkij. ²³ Kua' nemi apanowayaj, Jesús mokochkuilij. Iwán ipan laguna kitzintijkej se ejeka' yej pox tajpalej, iwán akal pewa' iga atemi' iwán este ken awetziaja. ²⁴ Iwán kixitijkej Jesús, kijlijkej:

—¡Tamachtiani! ¡Tamachtiani! ¡Némiya ti-awetzij!

Iwán moketza' Jesús, kajajwa' ejeka' iwán a'ti, iwán pachiwikej, iwán santakampolijtikawi'.

²⁵ Iwán Jesús kijlij idiscipolojmej:

—¿Te iga ayá' anmoconfiarojkej ipan nej?

E' yejemen majmatikawikej iwán san taj-tachixtikajkej, iwán mosepantajtankej:

—¿A'yéj an in inin taga' yej este ejeka' iwán a'ti wel kitekimaka iwán kitajtolkakij?

Se taga' de Gadara yej kipiaya malespíritoj

²⁶ Iwán kua' apanójkeja, asikej Gadara yej ono' iyikan laguna, iyixtaj Galilea. ²⁷ Iwán kua' témoja Jesús, kixnamikito se taga' de ompa yej íkyaya kipiaya malespíritoj, iwán nochípaya nemiá ipetzkan iwán ay'ya katka chanej, kochá posantoj. ²⁸ Kua' inón taga' kita' Jesús, motankuaketza' iyixtaj, iwán tzajtzi', kijtoj:

—¿Té tikneki nowan, tej Jesús yej iPiltzin Dios yej ono' pox ajko? Nimitztajtaniliá iga amo xine-iknoçhiwa.

²⁹ Ijkón kijtoj iga Jesús kitekimakatoya malespíritoj iga makisa ipan inón taga'. Máj achto malespíritoj mia' vej kikitziya, malej iga kijikxi-ilpiayaj iwán kimajma-ilpiayaj iga amo macholo; e' yéj sankikokotonaya inón cadena.

Iwán maļespíritoj kiwigaya ipan desierto kan ayagaj čantito'. ³⁰ Jesús kitajtan:

—¿Té motoka'?

Iwán kijlij:

—Notoka' Mia'.

Kijtoj ijkón iga mia' maļespíritojmej onoyaj ipan inón taga'. ³¹ Kitajtanilijkej Jesús iga amo makititanikan xapoko yej ayá' kipiá kan tanto'. ³² Ipan tepe' takuajtinemiáj mia' koyamemej, iwán maļespíritojmej kiteki'tajtanilijkej Jesús iga makalakikan ipan koyamemej; iwán Jesús ompa kititan inomej maļespíritojmej. ³³ Kuá' kiskeja ipan inón taga', kalákkeja ipan koyamemej, iwán inochi momajmapetzkotoj ipan barranko, wetzitoj ipan laguna iwán ompa amikikej.

³⁴ Kuá' inón kitakej yej kicuidarojtinemiáj koyamemej, moķacholojkej iwán yajkij kipowatoj ipan altepe' iwán ipan altepetzitzin. ³⁵ La gente yajkij kitatoj yej močij. Iwán yajkij kan ono' Jesús; kasitoj inón taga' yej kipiaya maļespíritoj este ewato' itenoj Jesús; tajakijto'ya iwán ye'tajlánto'ya. Iwán majmawikej. ³⁶ Iwán yej kitakej, kipojkej inewi san kén kitakej iga yektiá' inón taga' yej kipiaya maļespíritoj. ³⁷ Nochi gente de Gadara iwán yej najna'san ichamej kiteki'ijlijkej Jesús iga makisaya ompa iga poxsan majmawiáj. Iwán Jesús kala' ipan ákal iwán yayay. ³⁸ Iwán inón taga' yej ípan kisa' maļespíritojmej, kiteki'tajtanilij iga mayáwiya iwán. E' Jesús kitekimá' iga makawi, kijlij:

³⁹ —Xaj močan, iwán xikpowa nochi yej Dios mitzčiwilij.

Inón taga' yajki, iwán kipowa' noyan ipan inón altepe' yej Jesús kichij ipan yéj.

Jesús kachitialtiá omen yej moconfiarowaj ipan yéj

⁴⁰ Kuá' Jesús asito sej Galilea, nochi kichixtoya iwán pakikej iga ki-omemawijkej. ⁴¹ Iwán asi' se taga' yej itoká' Jairo yej mandarowa tiopan. Inón taga' motankuaketzato iyikxitenoj Jesús, iwán iga inewi iyalmaj kitajtanilij iga mayawi ichan ⁴² iga kipiaya iseltaochin ken de doce años yej mikisnekiaya. Kan nemi yaya Jesús, este kipipitzkowayaj iga mia' yej kitokaj.

⁴³ Iwán nemi yaya no ompa se siwa' yej wetitoya, doce años kistoya ken imés yej awel pachiwia. Kitámija inewi itomin iga yajka iwán medicojmej iwán ayagaj wel kachitaltij. ⁴⁴ Inón siwa' kitechoj Jesús itepotztájbapa iwán kichijchilij itempan itzótzol, iwán íkuá' pachiwí' iga kistoya ken imés.

⁴⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—¿A'yéj nechijchin?

Nochi kijtojkej iga ayéj yejemen. Pedro iwán yej iwán nemiáj, kijtojkej:

—Tamachtian, nemi mitzpipitzkowaj iwán mitzyayagatopewaj nijnijiga, iwán tikijtówa-o': "¿A'yéj nechijchin?"

⁴⁶ E' Jesús kijtoj sej:

—Agaj nechijchin, nikmachilij iga ipan nej kisa' poder.

⁴⁷ Kuá' siwa' kita' iga awel miyana, kuekuechkatiajki, motankuaketzato iyikxitenoj Jesús. Kinojma-ijtoj iyixtaj la gente te iga

kichijchin iwán kén iga yektiá' íkuá'san. ⁴⁸ Jesús kijlij:

—Nopíj, iga timoconfiãroj ipan nej, ti-achitia'ya. Xaja tamelá.

⁴⁹ Mij tãtapojtáyao' Jesús, a'pa asi' yej walaj ichã Jairo, inón yej mandãrowa tiopan, kijlij:

—Mosiwapiltzĩn mi'ya, ay'ya máj xikuejkuesojto toTamachtiani.

⁵⁰ E' Jesús kíká' iwán kijtoj:

—Amo ximajmawi, ximoconfiãro ipan nej iwán mopiltzĩn yektiás.

⁵¹ Kuá' asi' Jesús chã Jairo, ayá' kine' a'san neši' makalaki, petz Pedro, Santiago, Juan, itaj takotzĩn iwán iye'. ⁵² Nochi moknoimatitoyaj iwán chokatojay iga inón takotzĩn. E' Jesús kijtoj:

—Amo xichokatokã, takotzĩn ayá' mikto', yejwa' kocho'.

⁵³ Iwán Jesús kiwejwetzkilijkej, iga kimatiáj iga míkto'ya in inón takotzĩn. ⁵⁴ E' Jesús kíkĩtzkilij imã' iwán recio kinotza':

—¡Takotzĩn, ximoketza!

⁵⁵ Iwán sej ojpa-isa' iwán nimanĩn moketza'. Iwán Jesús tatekimá' iga mamotamakátiya in takotzĩn. ⁵⁶ Itaj iwán iye' san tajtachixtikajkej; e' Jesús tatekimá' iga amo agaj makimati yej mochij.

9

Jesús kitĩtan idiscipolomej iga makipowãkan kén iga reinãrowa Dios

¹ Jesús kinechkoj doce idiscipolomej iwán kimá' poder iga wel makikixtikãkan

malespirittojmej, iwán nō iga makachitiltikan yej wetitokej. ² Kititankej iga makijtōkan kén iga reinarowa Dios, iwán iga mataachitiltikan. ³ Iwán kijlijkej:

—Amo xikuigakan nité ipan ojti. Niga bastón, niga mórral, niga tákual, niga tomín, iwán amo xikuigakan ome amokuach. ⁴ Kan amasitij agaj ichan, ómpasan xikawikan este que matami amotekipánol iwán ankisaskej ipan inón altepe'. ⁵ Iwán kan ayá' mitzomemawiskej, xikisakan ipan inón altepe', xiktzejtzeloqan amokxitalpínol iga makimatikan iga ayá' kichijkej yej yékti.

⁶ Iwán kiskej, yajkij ipan inewi altepetzitzin, kipojtinenej ye'noticiaj kén iga Dios tasalvarowa iwán kachitiltijtinenej yej wetitokej.

Herodes kikaki yej kichíwa Jesús

⁷ Rey Herodes kiká' yej kichijtinemi Jesús; iwán ay'ya kimatiá tē kichíwaya iga sekin kijtowayaj:

—Anka ojpa-isa' sej Juan kan miktoya.

⁸ Sekin kijtowayaj:

—O mixnextiko el profeta Elías.

Iwán sekin kijtowayaj:

—Anka ojpa-isa' sej agaj ikyapaprofetaj.

⁹ E' Herodes kijtoj:

—Esi nej nitatekimá' iga makikechtekikan Juan, ¿a'yejtaj an in inín yej nikaki kipowaj kuajkuantas iga yéj?

Inón iga Herodes kitasnekiá Jesús.

Kuq' tatamá' Jesús, takuaj cinco mil

10 Kuḗ' mokuepkej iyapostolejmej Jesús, kipowilijkej inewi yej kichijkej. Iwán Jesús kinechkoj idiscipolomej iwán kiwiga' kan ayagaj ono', na'san se altepe' itoka' Betsaida. 11 E' kuḗ' la gente kimati', kitokakej no, iwán Jesús ki-omemawij in inomej, iwán kitatapowijkej kén iga reinarowa Dios iwán kachitialtij yej wetitokej.

12 Kuḗ' tióta'ya, kitechotoj Jesús doce iyapostolejmej, iwán kijlijkej:

—Xikijli la gente mayákanya mamosewítij, iwán makitemotij tákual ipan altepe' iwán ipan altepetzitzin yej najná' onokej, iga nigaj ateyi nité.

13 Jesús kijtoj:

—Amejemen xiktamakakan.

Yejemen kijtojkej:

—E', nikpiajsan se mano pan iwán ome topoj, ¿ix nikowatij tákual iga nochi inimej?

14 Onoyaj ken cinco mil tajtaga'. E' Jesús kijlij idiscipolomej:

—Xikijlikan iga mamotalikan de cincuenta en cincuenta.

15 Ijkón kichijkej, iwán nochi motajtalkej.

16 Iwán Jesús kikui' se mano pan iwán ome topoj iwán ajkotachá' iwán kimá' gracias Dios iga tákual, iwán kipoposte'. Iwán kimajmakakej discipolomej iga makimajmakakan la gente. 17 Takuajkej inochimej este ijixwikej, iwán discipolomej kitemíjkejo' doce chikiwi' de tákual yej ay' kikuajkej.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesús el Cristo

18 Se día Jesús iyoka oradojtoya. Ompa no onoyaj idiscipolojmej, iwán Jesús tatajtan:

—In sekin, ¿té kijtowaj de nej?

19 Yejemen kijtojkej:

—Sekin kijtowaj tej tiJuan yej tabau-tizarowaya; sekin kijtowaj iga tej Elías; iwán sekin kijtowaj iga tej anka tiikyapaprofetaj yej ojpa-isa' sej.

20 Iwán kitajtankej sej:

—In amejemen, ¿té ankijtowaj de nej?

Iwán Pedro kijlij:

—Tej tiCristoj yej itatitan Dios.

Jesús kipowa iga yawi mikiti

21 E' Jesús kitekimá' idiscipolojmej iga amo makijlikan agaj iga yéj Cristo. 22 Iwán kijlijkej:

—Nej yej iPiltzin Taga', yawij ne-iknochiwatij poxsan iwán yawij ne-ijiyatij wewetkej yej mandarowaj iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés. Yawij nemiktijij iwán ipan eyi día nia ni-ojpa-isati sej.

23 Iwán Jesús kijlij nochi gente:

—Siga agaj kineki manetoka, ay'ya makichíwa yej yéj kineki, iwán manejnemi ipan noojwi nochipa malej iga makiknochiwakan poxsan este makimiktikan. 24 Yej ayá' kinekis mamiki, yawi mikiti; e' yej mikis iga nej netoka, nochipa onos nowan. 25 ¿Itejas in taga' siga makipiá inochi yej ono' ipan inin tajli, siga imatika mamopolo o mamiki? 26 Siga agaj pinawa iga netoka iwán iga kipowa notajtól, ijkón no nej yej iPiltzin Taga', nipinawas iga yéj kuá' niwí' nigobernaroki iwán iweyipoder noTaj, iwán angelejmej yej

xojxotatiwıtzej. ²⁷ Nimitznojma-ijliáj iga sekin yej nij onokej ayá' mikiskej este que makitakan kén iga reinarowa Dios.

Kén iga Jesús se'pay nesi iga tawiá

²⁸ Kipiá' ken ocho días iga kipojtoya inón, Jesús tejkaj ipan se tepe' oradóto. Kiwıga' Pedro, Juan iwán Jacobo. ²⁹ Kuá' oradótoya, moxaygapata' iwán itzótzol mokuropa' este ichkati' iwán mela'tawij. ³⁰ Iwán nesikoj omen tajtaga' iga tatapowakoj iwán Jesús, ikyapaprofetajmej Moisés iwán Elías. ³¹ Íkuá' kiyawalojtoyaj weyi tawılkan yej ipoderpa Dios. Iwán kipojtoyaj kén iga yawi kiknochiwatij Jesús iwán kén iga yawi mikiti en Jerusalén. ³² Malej iga Pedro iwán yej iwán nemiáj pox kochisnekiáj, e' yejemen akochkej iwán kitakej itawılyo Jesús iwán inomej omen tajtaga' yej onoyaj iwán Jesús. ³³ Kuá' némiya yayaj inomej tajtaga' iga kikajtéwaja Jesús, Pedro kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ipox yekti iga nonokej nigaj! Manikchiwakan eyi ranchojtiztın, se iga tej, se iga Moisés iwán se iga Elías.

E' Pedro akimatiá te kijtowaya. ³⁴ Kuá' inıno' kijtojtoya, wıaj se mixti kitzakuakoj. Iwán majmawikej discıpolojmej kuá' mixtzakuikej. ³⁵ Iwán wıaj se tájtıl ipan mixti, kijtoj:

—Inınwa' nokta in noPiltzın yej nikpox-chokiliá; yej xikakikan.

³⁶ Kuá' tami' mokagui' tájtıl ipan mixti, Jesús iséltiya onoya. E' yejemen ayá' te kijtojkej iwán ayagaj kipowilijkej yej kitakej.

Jesús kachitialiá se chokotzin yej kipiá maļespíritoj

³⁷ Ipan se' día kuá' temotiwitziayaj ipan tepe', komati gente mixnānkej iwamej. ³⁸ Iwán se taga' de yejemen tajtoj recio:

—Tamachtiani, nimitztajtaniliá iga achi xikita inín noselpiltzin. ³⁹ Se maļespíritoj kiyokakitzkiá iwán kitzajtziltiá iwán kikuejkuekuechkaltiá iwán chijchalposontiá. Kipoxiknochiwa iwán ayá' kikajtewasneki. ⁴⁰ Nikijljkaja modiscipolomej iga makixtilikan inín espíritu, e' ayá' welitiakej.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—¡Mataj amejemen ayá' anmo-mela'confiarojtokej nopan iwán ayá' anye'nemij! ¿Este kémano' máj nia nonoti iwán amejemen, iwán nia nimitziyowijtotij? Xikuajliga nijiga mopiltzin.

⁴² Kuá' chokotzin kiná'techojtiaya Jesús, maļespíritoj kitájkal este ipan tajli iga kikuejkuekuechkaltij recio. E' Jesús kajajwa' inón maļespíritoj iwán kachitij inón chokotzin. Iwán kimá' sej itaj. ⁴³ Iwán inewi gente san tajtachixtikajkej iga kitakej iweyi poder Dios.

Jesús kijtowa sej iga yawi mikiti

Miej inewi moyolmajtijtoyaj iga yej Jesús kichij, kijlij idiscipolomej:

⁴⁴ —Xikyē'kakikan inín, iwán amo xikelkawakan; nej yej iPiltzin Taga' yawij nekawatij ipan ima' yej ne-ijiyaj.

⁴⁵ E' yejemen ayá' kentenderowajaj yej kijliyaj, iga ken kua' ixtzaktoyaj iga aya makentenderokan, iwán majmawiáj iga kitajtaniáj Jesús iga té kijtojneki inomej tajtolmej.

¿A'yéj máj tayakanto'?

⁴⁶ Iwán idiscipolomej pewakej iga mosejsepan-ijliáj iga a'yéj an de yejemen máj tayakanto'. ⁴⁷ E' Jesús kimati' té kejlantoyaj, kikui' se choochin iwán kiketzá' itenoj, ⁴⁸ iwán kijlijkej:

—Yej ki-omemawia inin choochin iga netoka, nej neomemawia; iwán yej neomemawia nej, ki-omemawia no yej netitan. Iga yej moalimpamati ken inin choochin, inon yej máj importante.

Yej ayá' temalita, inon tepalewia

⁴⁹ Juan kijlij Jesús:

—Tamachtiani, nikitakej se taga' yej kitenewiayapa motoka' iga kikixtiaya malespíritoj iwán niktekimakakej iga amo makichíwa, iga ayá' senemi towan.

⁵⁰ Jesús kijtoj;

—Amo xikawaltikan, iga yej ayá' temalita inon tepalewia.

Jesús kajajwa Jacobo iwán Juan

⁵¹ Kua' asitiaya iga Jesús tejkawisya sej ipan cielo, kisentaliy iyalmaj iga yawi Jerusalén. ⁵² Jesús kititan sekin iga mayakan ipan se altepe' de Samaria* iga kitemotoj kan kawiskej. ⁵³ E'

* **9:52** 9:52 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

samaritanojmej ayá' kinekikej iga ompa makawi Jesús iga kimatikej iga nemi yayaj Jerusalén.
⁵⁴ Kuá' kitakej inón, Santiago iwán Juan yej idisciplolójmejpa Jesús, kijlijkej:

—NoTeko, ¿ix tikneki maniktajtanilikān Dios iga matemo ti'ti iga makipolokān yejemen, ken kichij el profeta Elías?

⁵⁵ Iwán Jesús kitachilij iwán kajajwa' in inomej:

—Amejemen ayá' ankixmatij iyEspíritoj Dios yej mitznentiáj. ⁵⁶ Nej yej iPiltzīn Taga' ayá' niwāłaj nitapoloko, niwāłaj nitamanawiko iga amo mapoliwilo.

Iwán yájkija ipan se' altepe'.

Yej kitokasnekij Jesús

⁵⁷ Kuá' nemi yayaj ipan ojti, se taga' kijlij Jesús:

—NoTeko, nej nikneki manimitztokatinemi kansan tia.

⁵⁸ Jesús kijtoj:

—Koyomej kipiáj ixapoyomej kan kochij, iwán totomej kipiáj ixekemej, e' nej yej iPiltzīn Taga', anikpiá kan achi manimokuajtetonti.

⁵⁹ Jesús kijlij se':

—Xinētoka.

E' yéj kijtoj:

—NoTeko, maniao' achto maniktokati notaj.

⁶⁰ Jesús kijtoj:

—Xikawili yej ken miktokej iga makitokakan yej miktokej. Tej xaj, iwán xikpowa kén iga reinarowa Dios.

⁶¹ Se' kijlij:

—NoTeko, nikneki manimitztoka, e' achto maniknawatiti yej onokej nochan.

⁶² Jesús kijtoj:

—Yej nemi aradowa iwán tatchixtiá itepotztajpa, ayá' kajasi iga matekipano iga Dios.

10

Jesús kititani setenta idiscipolomej

¹ Iwán toTeko kitapejpen se' setenta iwán kititan ojomen iga mayakan ipan nochi altepemej iwán noyan kan yéj yawi panoti.

² Kijlijkej:

—Melá'wa' iga ono' mia' yej wel moconfiarowaj ipan nej, e' ayá' mia' yej kipowaj ye'noticiaj. Yej aya kikakij, inómejwa' ken se weyi mijli yej némiya tayoksi. Inón iga xiktajtanilikán yej iTeko mijli iga makititani tekipanowanimej iga makitekítijya yej ono' pan mijli.* ³ Amejemen xakan; nimitztitanij ken tikita amborrejomej itzalan koyomej.†

⁴ Amo xikuigakan amomórral, niga kan ankenaj amotomimej, niga se' amogakmej; iwán amo ximokeketztiakan iga xitapojtokan iwán agaj yej iwán anmasij ipan ojti. ⁵ Kuá' ankalakiskej ipan se kajli, achto ijkín xikijtōkan: “Xonokan tamelá.” ⁶ Siga ompa ono' se yej kineki maono tamelá, ipan yéj mochiwas inón yej ankijtowaj, e' siga ayá' kineki maono tamelá, ayá' mochiwas

* **10:2** 10:2 Kijtojneki iga makitajtanilikán Dios iga yéj makititani toknimej yej wel kipowaj ye'noticiaj nochi inimej gente. † **10:3** 10:3 Koyomej, español: lobos. Inín kijtojneki iga yej kitokaj Cristo, ken borrejomej iwán yej kijiya Cristo, ken koyomej.

ken ankijtowaj. ⁷ Xikawikan ipan inonsan kajli, xikuakan iwán xikonikan yej mitzmakaj; pues yej tekipanowa kajasi iga makixtawakan. Amo xikalaktinemikan ipan sesé kajli.

⁸ 'Kua' amasiskej ipan se altepe' iwán mitzomemawíaj, xikuakan yej mitzmakaskej; ⁹ xikachitiltikan yej wetitokej yej ompa onokej, iwán xikijlikan: "Ayo' wejkatis iga reinaroj Dios ipan amejemen." ¹⁰ E' siga amasij ipan se altepe' iwán ayá' mitzomemawíaj, xakan ipan callejmej, iwán xikijtokan: ¹¹ "Este talpo' yej ono' ipan amoaltepe' saliwí' ipan nokximej, niktzejtzelojkej iga manesi iga ayá' anneye'itakej. E' xikmatikan iga ayo' wejkatis iga reinaroj Dios." ¹² Nimitzijliáj iga kua' Dios tajuzgaroj, yej chantitokej ipan inón altepe' máj kicastigaroskej que yej ichamej katka altepe' Sodoma.

Yej ayá' moyolpataj

¹³ ¡Lástima yej anchantitokej altepe' Corazín! ¡Lástima yej anchantitokej altepe' Betsaida! Siga ipan altepe' Tiro iwán Sidón mochijka milagrojmej yej amejemen ankitakej, desde ikya kikajtejkaj iga kichiwaj yej ayekti, iwán monextiayaj iga kajakiayaj itzotzolmej yej moakiá kua' mikilo, iga moknoomatij iwán motalíjkaja ipan nexti. ¹⁴ E' kua' Dios tajuzgaroj, amejemen máj yawij mitzcastigarotij que yej chantitokej altepemej Tiro iwán Sidón. ¹⁵ Iwán amejemen yej amochan altepe' Capernaum, ¿ankijtowaj an anyatij ipan cielo? ¡Yáwijwa' mitzakitij kan onokej yej miktokej!‡

‡ **10:15** 10:15 El infierno.

16 Jesús kijlij sej idiscipolojmej:

—Yej amejemen mitzkakij, nekakij nej; iwán yej ayá' mitztajtolkuij, nej ayá' netajtolkuij, iwán yej ayá' netajtolkuij, ayá' kitajtolkuij yej netitan.

Mokuepaj sej yej Jesús kititankej

17 Iwán inomej setenta yej yajkaj, yolpaktiwalkej, kijtojkej:

—AnnoTeko, este tzitzimimej kichiwaj ken niktekimakaj ipan motoka'.

18 Jesús kijtoj:

—Kena, nej nikita' iga Tzitzimi' nemi wetzi ipan cielo ken se teyo'. 19 Nej nimitzmakakej poder iga wel xitaksakan ipan kowamej iwán ipan kolomej, iwán iga wel xiktanilikan nochi amoenemigojmej, iga amo mamitzchiwilikan nité. 20 E' amo xiyolpakikan iga malespíritojmej mitzcredowaj, xiyolpakikan iga amotokamej ijkuilíto'ya ipan cielo.

Petz tePiltzín kimati a'yéj iTaj

21 Íkuá' Jesús yolpagui' iga iyEspíritoj Dios kiyolchikaj, iwán kijtoj:

—NoTaj yej tikchij cielo iwán tajli, nimitzweyi-matiltiá iga tiknextilij yej ayá' moweyimatij inón yej ayá' tiknextilij yej tamatij, iga tej ijkón tikne'.

22 'NoTaj nēma'ya inochi yej ono'. Ayagaj nemela'ixmati nej yej iPiltzín Dios, iséltisan teTaj Dios nemela'ixmati. Iwán ayagaj nō kimela'ixmati teTaj; noséltisan nej yej iPiltzín, iwán inomej yej nej nikneki iga makixmatikan.

23 Iwán kitachilij idiscipolojmej, kijlij:

—Pa^kiskej yej makitakaⁿ yej ankitztokej; ²⁴ iga nimitzijliá^j iga mia' profetajmej iwán reyejmej kitasnekiá^j inín yej ankitztokej, iwán ayá' kitatej; kinekiá^j makikakikaⁿ inín yej amejemen nemi ankikakij, iwán ayá' kikakikej.

Sę samaritano yej te-ijiknĭn

²⁵ Iwán sę yej tamachtiá ipan iley Moisés, moketza' iga tajtoj iga san kinekiá makita tę kijtoj Jesús iwán kitajtan:

—Tamachtiáni, ¿té nikchĭwas iga wel manono nochipa iwán Dios?

²⁶ Jesús kijtoj:

—¿Té ijkuilijto' ipan la ley? ¿Kén tiken-tenderowa?

²⁷ Iwán yej tamachtiá ipan la ley, kijtoj:

—“Xikchokili moTęko Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespĭritoj iwán iga inewi motájpal iwán yéj nochipa xikejlanto, iwán xikchokili moknĭn kensan tej timochokiliá.”

²⁸ Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj. Siga inón tikchĭwas, nochipa tonos iwán Dios.

²⁹ E' inón yej tamachtiá ipan la ley moweyimatiá iyĭxtaj yej ompa onoyaj, iwán kitajtan Jesús:

—¿A'yejtaj in noknĭn?

³⁰ Jesús kijtoj:

—Sę tağa' kĭsa' Jerusalén iga yawi Jericó. Iwán ipan ojti kitachteki^jkej, este itzótzol kikuĭlijkej, kimagakej, iwán este kitapololtijkej iwán ompa kikajtejkej. ³¹ E' kęmpasan ipan inón ojti panotĭaya sę sacerdote; e' san kitachĭlij iwán

san kipatiliŋ. ³² Se levita[§] yej tekipanowa ipan weyitiopan no ompa asi', kitachilij iwán no san kipatiliŋ. ³³ E' se taga' yej chantito' Samaria* nemi yaya ipan inonsan ojti, kua' kita', kiknelij. ³⁴ Iwán kiná'techoj iwán kipajtilij kan kimagakej. Kitálij aceite iwán vino, iwán kilpilij iga tzótzol. Kitejkawiltij ipan iburroj iwán kiwiga' ipan se kajli iwán ompa kicuidaroytoya. ³⁵ Ipan se'ya día kua' yáwiya, kikixtij tomjn yej valerowa ke' se kitaniá ome día iwán kimá' iteko kajli, iwán kijlij: “Xinecuidarowili injn taga', iwán siga máj tigastaroy, nimitzkuepilij kua' nimokuepas.”

³⁶ Jesús kijtoj:

—De inimej eyi taga', ¿a' mochij iyiknjn inón taga' yej kitachtekiŋkeŋ?

³⁷ Yej tamachtia' ipan la ley kijtoj:

—Yej kiknelij.

Iwán Jesús kijtoj:

—Xaj iwán ijkonsan no xikchí tej.

Jesús ono' chan Marta iwán María

³⁸ Jesús ojkui' sej iwán asi' ipan se altepetzjn ompa kan se siwa' yej itoka' Marta ki-omemawij ichan. ³⁹ Marta kipiaya se isiwa-iknjn yej itoka' María, iwán motalij iyikxitenoj Jesús iga makikaki yej yéj kijtojtoya. ⁴⁰ E' Marta, kiyoltilantoya iga kichíwa mia' itekipánol, kiná'techoj Jesús iwán kijlij:

—NoTeko, ¿ix ayá' tikita iga nosiwa-iknjn nešenkokawiliá notekipánol? Xikijli iga manepalewi.

§ 10:32 10:32 Xikita glosario “Levita”. * 10:33 10:33 Xikita glosario “Samaria, Samaritanos”.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—Marta, Marta, mitzyoltilanto' iwán poxsan mitzyolmikiá kuajkuantas. ⁴² E' sesan yej máj yekti. María kitapejpen yej yekti iwán ayagaj yawi kikawaltiti.

11

Jesús kinextiliá idiscipolojmej ken iga matajtokan wan Dios

¹ Se día Jesús oradojtoya ipan se lugar iwán kuá' tami' oradoj se idiscipoloj kitajtan:

—NoTeko, xinexetilikan ken iga mani-oradokan, ijkón ken Juan kinextilij no idiscipolojmej.

² Jesús kijtoj:

—Kuá' antajtowaj wan Dios, xikijtokan:

NoTaj yej tono' ipan cielo,
nochi makiweyimati motoka'.

Xirreinarókiya.

Mamochiwa ken tej tikneki ipan tajli, ijkón ken mochijto' ipan cielo.

³ Notakualmej yej nochipa niknekij, xinemakakan aman.

⁴ Xineelkawilikan yej nikchijkej yej ayekti, ijkón ken nejemej no nikelkawiliáj yej nechiwilijkej yej ayekti.

Xinepalewikan iga amo manikchivasnekikan yej ayekti; amo xinesemakakan kuá' Tzitzimi' nechiwaltijnekij yej ayekti.

⁵ Iwán no kijlijkej:

—Siga se de amejemen makipiá se amigo iwán tajkoyówal makijliti: “Amigo,

achi manimitztajtanili eyi mopan ⁶ iga se noamigoj ásigo', wəłaj wejka iwán anikpiá te nikualtiá." ⁷ Iwán yej ono' kalijti', makijto: "Amo xinekuejkuesoki, nikaltzákto'ya, niwejwetztókeja iwán nopilowantzitzin. Awel nimoketza, awel nimitzmaka nité." ⁸ Nimitzijliáj iga ayá' yawi moketzati iga san iyamigoj, sino que iga nemi kiteki'tajtaniliá iwán yawi kimakati inewi yej kipolowa. ⁹ Inón iga nimitzijliáj: Xiktajtanikan, iwán Dios yawi mitzmakatij, xiktemokan iwán ankasiskej, xikaltzotzonakan iwán mitzkaltapowiliskej. ¹⁰ Iga yej kitajtani, kimakaj; iwán yej kitemowa, kasi; iwán yej kaltzotzona, kikaltapowiliáj.

¹¹ ¿Ix wel se de amejemen antetajmej kimakas ipiltzin se te'ti kuá' kitajtaniliá tákual? ¿O kuá' kitajtaniliá topoj, kimakas se kowa'? ¹² ¿O kuá' kitajtaniliá pioteksis, ix kimakas se koló'? ¹³ Siga amejemej yej ankichiwaj yej ayekti, wel ankimakaj yej yekti amopilowan, jamoTaj yej ono' ajko ipan cielo, majya sej kimakas iyEspíritu Santo a'san kitajtanilij!

Kipantiáj Jesús iga kipiá ipoder Tzitzimi'

¹⁴ Jesús kikixtijtoya malespíritoj ipan se taga' iga inón malespíritoj kinonojtijtoya. Kuá' kisa' malespíritoj, nonoj welja tajtoj. Kuá' inón kitakej yej ompa onoyaj, san tajtachixtikajkej. ¹⁵ E' sekin kijtojkej:

—Tzitzimi'* yej ijéfejpa malespíritojmej, kimá' poder inín taga' iga kikixtiá malespíritojmej.

* **11:15** 11:15 Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás.

16 Sekin iga makimawetziltikan Jesús, kitaj-taniliayaj iga makichiwa tejté yej manesi iga wi' ipan cielo. 17 E' Jesús kimatitoyay te kejlantoyaj in inomej, iwán kijlijkej:

—Siga se país mochiwa ome grupo iga mosep-ankuejkuesowaj, inón país poliwiya. Iwán siga se familia mosep-ankuejkuesowaj, akawis ni agaj. 18 Ijkón nō Tzitzimi' siga iséltisan mokixtiá, ¿kén yawi kipiati ipoder? Inín nikjtoowa iga amejemen ankjtoowaj iga nej nikixtiá malespíritoj ipan ipoder Tzitzimi'.† 19 E' siga anepantiáj iga nej nikixtiá malespíritoj ipan ipoder Tzitzimi', in yej mitztokaj, ¿ix iga ipoder Tzitzimi' kikixtiáj malespíritoj? Yejemejsan monextiáj iga ayéj ijkón ken anne-ijliáj. 20 Nej nikixtiá malespíritoj iga ipoder Dios, inón kijtojneki iga ási'ya tiempo iga Dios marreinao ipan amejemen.

21 'Kua' se taga' yej pox tajpalej kipiá yej iga momanawiá, ayagaj wel kitachtekiá ichan. 22 E' siga wi' se' yej máj tajpalej iwán kitaniliá, kikuiliá inewi yej iga momanawiá yej ípan moconfiarowaya iwán kichtekiliáj inewi yej kipiá.

23 'Yej ayá' kiye'ita yej nikchiwa, inonwa' ne-ijiya; yej ayá' nepalewiá; inonwa' tapopolowa.

Mokuepa sej malespíritoj ipan taga'

24 Jesús nō kijtoj:

—Kua' se malespíritoj kisa ipan se taga', nentinemi ipan wá'tal iga kitemojtinemi kan makalaki; iwán siga ayá' kasi, kijtoowa: “Nia

† 11:18 11:18 Ipan griego nij kijtoowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás.

sej nimokuepati nočan, kan nikisa'." 25 Kuą' mokuepa kasi inón tađa' ken se kajli yej tajtachpantolo' iwán tayeje'talijtolo'. 26 Iwán yawi kikuíti se' siete mał espíritu yej majya sej que yéj, iwán inochin mochantiáj ipan inón tađa', iwán inón tađa' kichiwias majya sej yej ayekti que achto.

Mela'yolpakilis

27 Mieđ tatapojtóyao' Jesús, se siwa' tajtojté' recio, kijtoj:

—iMayolpakto inón siwa' yej mitzonoltij iwán mitziskaltij!

28 Jesús kijtoj:

—iMáj mayolpakikan yej kikakij itájtol Dios iwán yej kichiwaj ken kijtowa!

Jesús tatapowa de Jonás

29 Máj ajasitiayaj kan onoya Jesús iwán pewa' iga kijtoj:

—Inimej gente pox małojmej iga kinekij manikchiwa yej ayi'pa mo-ita, e' ayá' nia niknextilitij nité, petz yej Dios kichiwilij Jonás.‡

30 Ijkón ken yej chantitoyaj Nínive kitakej ipoder Dios ipan Jonás, ijkón no yej ámampa onokej kitaskej ipoder Dios ipan nej yej iPiltzin Tađa'.

31 Kuą' Dios tajuzgaroj, moketas no la reina yej mandaroj ipan tajli de Sabá iga mitzjuzgaroskej, iwán kijtoj iga ayompa ankichijkej. Inón reina wejka nejnen iga makikaki yej kimati rey Salomón;§ iwán nej majya sej que Salomón. 32 Kuą' Dios tajuzgaroj, yej ichamej weyi-altepe' Nínive,

‡ 11:29 11:29 Mt 12:40 § 11:31 11:31 1 R 10:1-13

moketzaskej iga mitzjuzgaroskej, iwán kijtoskej iga ankichijkej yej ayekti; iga yej chantitokej Nínive, kuá' Jonás kipowa' itájtol Dios, kikajtejkej iga kichíwayaj yej ayekti; iwán nej majya sej que Jonás.

Lámpara yej topan ono'

³³ 'Ayagaj kixotaltia icándil iwán makiyana, niga kitaliá itampa cajon, sino que kitaliá ajko iga yej kalakiskej matachakan. ³⁴ Moyix ken tikita se cándil yej mitztawia; siga moyix yekti, mitztawijos. E' siga ayekti, tonos ken kuá' takomichkan. ³⁵ Ximocuidaro iga inon ti'ti yej tikpia amo masewi. ³⁶ E' siga monoyan mitztawijo' inon ti'ti, ayá' tonos ken takomichkan, noyan titachás, ken kuá' se cándil mitztawijos.

Jesús kajajwa fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley

³⁷ Kuá' tami' tajtoj Jesús, se fariseo kijlij iga matakua'ati ichan. Jesús yajki, kala' ichan iwán kixnanya mesa. ³⁸ Iwán fariseo ayá' kiye'ita' iga Jesús ayá' achto momapá' ken kitekichiwaj kuá' takuaj. ³⁹ E' toTeko kijlij:

—Amejemen fariseojmej kenkuá' ankipajpakaj plato iwán posillo fuerájbapa, e' amejemen ipan amoalmajmej ankejlantokej iga antachtekiwán ankichiwaskan yej ayekti. ⁴⁰ ¡Ampachtolmej! ¿Ix ayá' ankimatij iga yej kichij fuerájbapa kichij no yej ta-ijtikpa? ⁴¹ Nimitzijliáj iga achi xikmakakan ken tejté yej ankipiaj, inomej yej

ayá' motapialiáj iwán ijkón anye'onoskej iyixtaj Dios.

42 '¡Anlāstimajmej fariseojmej!, iga anka-partarowiliáj Dios diez por ciento de hierba buena, de chichī'kuaxiwi' iwán de inewi kuaxiwimej yej mókuapa. E' ayá' ankichiwaj ken Dios kineki iwán ayá' ankinekij Dios. Ininwa' in yej yēkti iga xikchīwakan iwán amo xikelkākawakan iga xikyokatīkan yej itátkipa Dios.

43 '¡Anlāstimajmej fariseojmej!, iga kan takualo anmotālijnekij ipan ye'asientoj kan motāliáj yej māj tayakāntokej yej onokej tiōpan, iwán ankinekij iga nochi mamitzsaludarōkan tajkoāltepe'.

44 '¡Anlāstimajmej yej antamachtiáj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, ken tikita an-animajxapomej yej anēsi, yej kipapatiliá la gente iwán akitaj.

45 Iwán se yej tamachtiá ipan la ley, kijtoj:

—Tamachtiāni, iga inón tikijtoj, annepopowaj nō nejemēn.

46 E' Jesús kijtoj:

—¡Anlāstimajmej, yej antamachtiáj ipan la ley!, iga ankitekimakaj amogentej makichīwakan yej ayagaj wel kichīwa. E' amejemēn niga achi ankīpalēwiáj.

47 '¡Anlāstimajmej!, yej ankichīwiliáj ikalyotz-itzin kan tōktokej profetajmej yej kimijmiktijkej amotajwan. 48 Iga ijkón ankichiwaj, ankiye'itaj yej kichijkej amotajwan. Yejemēn kimijmiktijkej iwán amejemēn ankichīwiliáj ikalmej kan tōktokej.

49 'Inón iga Dios yej nochi kimati kijtoj: "Nia nimitztitanilítij profetajmej iwán notatitanimej, sekin de yejemej anyawij ankimiktítij iwán sekin anyawij ankitalochtítij." 50 E' Dios yawi kikulparoti la gente de inampa de inón i-esyomej inewi profetajmej yej kimijmiktijkej este iga kua' pewa' inín tajli. 51 Pewa' este iga kimiktijkej Abel iwán este iga kimiktijkej Zacarías, yej kimiktijkej iyixtaj weyitiopan, itenoj altar. Inán nimitzijliáj iga Dios yawi kicastigaroti la gente yej inán onokej iga mikikej profetajmej.

52 '¡Anlastimajmej yej antamachtiáj ipan la ley!, iga ankitzakuaj itájtol Dios, amejemen ayá' ankixmatij Dios iwán ankitzakuiliáj yej kixmatisnekij.

53 Kua' Jesús tami' kijtoj inín, yej tamachtiáj ipan la ley iwán fariseojmej pewa' iga kuejkuesiwikej iwán kitajtajtankej poxsan Jesús; 54 kimela'temowiliayaj kansan makijto se tájtol iga wel makimawetziltikan.

12

Jesús tanonotza

1 Iwán monechkojkej miles de gente este mototopewayaj. Iwán Jesús achto pewa' kijlij idiscipolojmej:

—Ta' xikakikan: amo xikchiwakan ken kitekichiwaj fariseojmej, iga yejemej nésiki' ye'nemij, siempa ayá'. 2 Ateyi nisé yej mochíwa ichtákan yej ayá' mamomati, iwán ateyi nisé yej iyanto' yej amo mamomati.

3 Nimitzijliáj iga inewi yej ankijtowaj kan

takomichkan, yawi mokakiti kan tachalpan iwán siga amo-ichtakatatapowiáj ankaltzaktókejpa, yawi motzajtzitipowati kan noyan mokaki.

Jesús kijtowa iga Dios mamomajmawili

⁴ 'Nokniwan, nimitzijliáj iga amo xikmajmawilikan yej tamiktiáj, e' máj máj awel te kichiawaj. ⁵ E' nia nimitzijlij a'yéj xikmajmawilikan; xikmajmawilikan Dios yej wel mitzmiktiáj iwán wel mitzmotaj kan tawewelkato', inonwa' in yej xikmajmawilikan.

⁶ 'Ankimatij iga monamaka cinco tototzitzin iga ome tomintzitzin, e' Dios ayá' kelkawa nisé de inón. ⁷ Dios kimati ke' amotzonkalmej ankipiáj ipan amotzontekon. Amo ximajmawikan, amejemej máj anvalerowaj que mia' tototzitzin.

Amo xipinawa iga tikjowa iga tiktoka Jesús

⁸ 'Nimitzijliáj iga inewi yej kinojma-ijtowa iyixtaj la gente iga netoka, nej yej iPiltzin Taga', no nia nikijtoti iyixtaj iyangelejmej Dios iga netoka. ⁹ E' yej makijto iyixtaj la gente iga ayá' netoka, no nia nikijtoti iyixtaj iyangelejmej Dios iga ayá' netoka.

¹⁰ 'Siga agaj makijto yej ayekti iga iPiltzin Taga', Dios weljo' kelkawilij yej kijtoj, e' yej mamaltajto iga iyEspiritoj Dios, inón Dios ayo' kelkawilij.

¹¹ 'Kua' mitzwigaskej tiopan o iyixtaj juezmej o iyixtaj yej mandarowaj; amo xitayokoyakan iga ayá' ankimatij te anyawij ankijtotij. ¹² IyEspiritoj Dios yawi mitznextilitij te anyawij ankijtotij.

Amo ximoconfiaro ipan tomjn

13 Se tokn̄in itzalan gente kijlij Jesús:

—Tamachtiani, xikijli nokn̄in iga manemaka achi yej nekawilijkej notajmej.

14 E' Jesús kijlij:

—Ej, ¿a'yéj netalij iga juez iga manimitzmaj-makakan yej amotaki?

15 Kijtoj no:

—Ximocuidarokan, amo xikpoxpiasnekikan tejté yej awel ankipiáj. Se taga' awel ye'ono iga san makipiá komati yej pox patiyoj.

16 Iwán kipowilijkej se kan wel mixkuñtilo:

—Onoya se taga' yej poxsan motapialiaya iwán pox mochīwaya yej kitokaya pan imil, iwán pox mochīwaya yej kitokaya. 17 Inón taga' ijk̄in kijtowaya ipan iyalmaj: “¿Té inán nia nikchīwati? Ayá' nikpiá kan nikana yej nikixtij ipan nómil.” 18 Iwán kijtoj: “Nikmátiya te nia nikchīwati, nia nikxixit̄inati kan nikana nokosechaj iga manikchīwa yej máj wejweyi, iwán ompa nia nikanati inewi nokosechaj, iwán inewi yej nikpiá. 19 Iwán nia nikijl̄iti noalmaj: Noalmaj, paréj timotaenilijto' iga mia' año; ximosewi, xitakua, xi-ati, xipaki.” 20 E' Dios kijlij: “Taga' yej ken atitajlantó', in̄insan yówal tia timikiti, iwán yej tikanto', ¿a'yéj tikawilij?” 21 Ijk̄ón mochīwa se yej kinejnechkowa itom̄in iga yéjsan; e' iyixtaj Dios ayá' kipiá nité.

Dios ki-omemawia ipilowan

22 Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Nimitzijliáj iga amo xikyokoyakan té anyawij ankikuatij iga wel xonokan, niga xikyokoyakan amotzotzolmej yej anyawij

ankakijij. ²³ Tejemej máj tivalerowaj que tákual iwán tocuerpoj máj sej que tzótzol. ²⁴ Ta' xikitakan totomej ayá' milchijawaj iwán niga tapixkaj iwán akipiáj kajli kan kanaj yej kipixkaj, iwán Dios kitamakaj. ¡Puej amejemen máj anvalerowaj que totomej! ²⁵ ¿Iwán a' de amejemej iga san matayokoya iga chapati', wel weyás se' alín? ²⁶ Siga awel ankichijawaj inín yej alín, ¿te iga anmoyolmiktiáj ipan sewo'?

²⁷ 'Ta' xikitakan ken iga weyáj xochimej, ayá' tekipanowaj iwán niga tajtzomaj. E' nimitzijliáj niga el rey Salomón malej iga moye'taajakiaya; ayá' kaxilij ken inomej xochimej yej mojmonsajtikej. ²⁸ Iwán siga Dios ijkón kimonsajchijwa kuaxiwiyoj yej aman ono' ipan akawalyoj iwán mosta tatas ipan ti'ti, ¿kén iga ayá' mitztzotzolyotiskej, amejemen yej alín anmoconfiarowaj ipan Dios? ²⁹ Amejemen amo xitayokoyakan iga ayo' te ankikuaskej o te anyawij ankonijij. ³⁰ Yej ayá' kixmatij iyojwi Dios, tayokoyaj iga nochi inín, e' amoTaj yej ono' ajko kimátiya te mitzpolowaj amochan. ³¹ E' ximotemakakan iga Dios marreinaro ipan amejemen, iwán nochi inimej yej mitzpolowaj anyawij ankipiatij.

Amo xikpoxneki tomín

³² Jesús kijtoj:

—Amo ximajmawikan, amejemen yej ken amborregojmej yej ayá' ankomatimej, e' toTaj kineki iga iwán xisenmandarokan. ³³ Xiknamakakan yej ankipiáj iwán xikmakakan yej akipiáj. Ijkón ken ankenaj amotomín ipan

yej ayí' tamis, iwán ipan cielo ken ankipiáj amotomín yej ayí'pa tami, kan ayagaj tachteki, iwán kan wechi ayá' taxixitína. ³⁴ Kan ono' yej mitzyoltilana ompa nochipa tikejlanfos.

Matikchixtokan toTeko iga wi'ya

Jesús kijtoj:

³⁵ —Xinechixtokan iga niwi', xitaajakijtokanya iwán maxotátoya amomechomej. ³⁶ Xonokan ken inón tekipanowanimej yej kichixtokej itekomej iga maasi, iga yajki kan monamiktilo, iga kuá' asis, kikaltapowiliskej kuá' kaltzotzonas. ³⁷ Paktokej tekipanowanimej iga kuá' asis iteko makasikij isatokej; nimitznojma-ijliáj iga iteko yawi kixnantitij ipan mesa iwán yejsan imatika kitajij tákual. ³⁸ Paktokej yejemej siga kasitij isatokej, malej iga asis tajkoyówal o kuá' isájpasan. ³⁹ Iwán inín xikmatikan, siga se iteko kajli kimatiá katka keman yawi asiti yej tachteki, ayá' mokochkuilij iwán ayá' motemakas iga makikaltapokan iga makitachtekikan. ⁴⁰ Inón iga amejemen xisatokan iga xinechixtokan; nej yej iPiltzin Taga' niwi' kuá' ayá' ankimatitokej.

Qmen tekipanowani, se yej pox tacredowa iwán se yej ayá'

⁴¹ Pedro kitajtan:

—NoTeko, ¿ix tikpowa' inín iga manimixkuutikan nejémejsan o iga inochi?

⁴² Kijtoj toTeko:

—¿A'yéj onos ken inón ye'tekipanowani yej nochipa kichíwa ken kijliá iteko, yej kitaliá iga makimandaro sekin itekipanowanimej ipan

ichan iga matatamaka kua' takualo? ⁴³ Pakto' inon tekipanowani iga kua' asis iteko makasiki kichijto' ken kitekimakakej. ⁴⁴ Nimitzijliáj iga inon tekipanowani yawij kitalitij iga makimandaro inochi yej itátkipa iteko. ⁴⁵ E' siga inon tekipanowani makijto ipan iyalmaj: "Noteko wejkwáwaso' iga asis", iwán pēwas iga kiknochiwas sekin tekipanowanimej, tajtaga' iwán siwatkej. Iwán pēwas iga takua iwán ati este tawana. ⁴⁶ Yawi asiti iteko inon tekipanowani kua' ayá' kichixto', iwán kua' ayá' kimatito', iwán yawi kicastigaroti, kititanis kansan yawij yej ayá' tacredowaj.

⁴⁷ Tekipanowani yej kimajmati te kineki iteko iwán ayá' kejlamikis iga makichíwa, yawij kimagatij poxsan. ⁴⁸ E' yej ayá' kimatito' iga kichíwa yej kajasi iga makicastigarokan, inon ayá' poxsan yawij kimagatij. Siga agaj Dios kimaka komati, no kitajtanilij komati; siga agaj Dios poxsan kipialia confianza, poxsan maye'nemi.

Itehko Jesús iga moyoyokatilo

⁴⁹ Nej niwalaj niktikuiliko ti'ti ipan inin tajli, iwán nejwa' niknekiá iga mawewelontoya! ⁵⁰ Nia nipanoti ken ipan se bautismo iga yawij nepoxiknochiwatij, ipoxsan nimoyolmiktijto' malej ga aya asi inon dia iga mamochiwa! ⁵¹ ¿Ankijtowaj an niwalaj iga xonokan tamelá ipan inin tajli? Nimitzijliáj iga ayá'; niwalaj iga ximoyoyokatikan. ⁵² Desde inan, cinco ipan se kajli yawij yoyokatitotij, eyi kijiyaskej yej omemej, iwán omen kijiyaskej eyi. ⁵³ Tetaj yawi

kijiyati ipiltz_{in} iwán tepiltz_{in} yawi kijiyati itaj; teye' yawi kijiyati isiwapiltz_{in}, isiwapiltz_{in} yawi kijiyati iye'; mónanti yawi kijiyati isiwamon iwán siwamon yawi kijiyati imonán.

Ayá' kitaj yej Dios nemi kich_iwa

⁵⁴ Jesús kijlij nō la gente:

—Kua' ankitaj moketza mixti ikalakiyan tonat_i', ankijtowaj iga yawi witzeti tiawa', iwán ijkón moch_iwa. ⁵⁵ Iwán kua' tejkawi ejeka', ankijtowaj iga yawi tadotonitiati, iwán ijkón moch_iwa. ⁵⁶ ¡Amejemen antakajkawawaj iga ankitokaj Dios! Amejemej ankimatij yej kijtojneki mixti iwán yej moch_iwas ipan tajli, ¿iwán te íga awel ankentenderowaj yej nejpa nemi nikch_iwa yej Dios nemi mitznex_ttiliáj?

Ximoyolta_likan iwán yej anmo-ijiyaj

⁵⁷ '¿Te iga ayá' amogánajsan anmo-ijliáj iga ankichijtokej yej ayek_ti? ⁵⁸ Siga agaj mitzde- mandarowa iwán mitzwiga kan mandarolo, ximoyolta_likansan ipan ojti. Porque siga mitzwiga iyixtaj juez, juez kitekimakas policiyajmej iga mitzak_skej kuákalko. ⁵⁹ Nimitzijliá iga atik_sas ompa este que xixixt_awa inewi ke' mitztaj-taniliáj.

13

Ximoyolpatakan o anyawij ampoliwitij

¹ Íkua'san walkej sekin iwán kitatapowijkej Jesús iga Pilato kimijmiktij sekin tajtaga' de

Galilea kuá' onoyaj tiōpan, iwán inōmej iyesy-omej kisenetij iwán iyesyoyo yolkamej yej kimakayaj iga iyofrendaj Dios. ² Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ankijtowaj amejemen iga ijkón kichiwilijkej inōmej de Galilea iga máj kichijkej yej ayekti que sekin galileos? ³ Nimitzijliáj iga ayá'; siga ayá' anmoyolpataj, amonochin anyawij ampoliwitij no. ⁴ ¿O amejemen ankijtowaj iga inōmej dieciocho yej mikikej kuá' torre de Siloé wetzi' iwán kitepachojkej, máj kichijkej yej ayekti que sekin yej chantitokej Jerusalén? ⁵ Nimitzijliáj iga ayá'; siga ayá' anmoyolpataj, amonochin anyawij ampoliwitij no.

Higuerajkuawi' yej ayá' taki

⁶ Jesús kijtoj inín iga mamixkuñtilo:

—Se taga' kipiaya se higuerajkuawi'* yej ixwatoya ipan ital, iwán yajki kitato siga ayá' takto'; e' ayá' kasilij nité. ⁷ Kijlij yej kicuidarowa tajli: “Kipiaya eyi xiwi' iga niktekitemoliki itakilka inín higuerajkuawi' iwán ayi' nikasiliá. Xiktzontékiya; ¿te iga yawi talpolojtoti, ayéj iga taki?” ⁸ Inón yej kicuidarowaya tajli kijtoj: “Patrón, achó' xikajtewa inín xiwi'; manikaxanili-o' tajli iwán nia niktaliliti abono. ⁹ Ijkón sí, anka takisya; e' siga ayá' takis, xiktzontekiy.”

Jesús kachitialiá se siwa' ipan día kuá' mosewilo

¹⁰ Jesús tamachtijtoya tiōpan ipan se día kuá' mosewilo ¹¹ iwán ompa onoya se siwa' yej kipiaya dieciocho año iga wetito'. Se

* **13:6** 13:6 Xikita glosario “Higo”.

malespíritoj kitepo'wijkolojtoya iwán ni alín awel kimelawaya itepo'. ¹² Kuá' Jesús kita', kinotza' iwán kijlij:

—Ti-achitia'ya.

¹³ Iwán kitálij imamej ipan inón siwa' iwán íkuá'san tepo'melawaya' iwán pewa' kiweyi-matiltij Dios. ¹⁴ E' yej mandarowa tiopan kuejkuesiwi' iga Jesús taachitiltij ipan día kuá' mosewilo, kijlij yej ompa onoyaj:

—Ono' seis día iga tekipanolo. Ipan inomej día xiwitzekān, ximoachitiltikij, ayéj ipan día kuá' mosewilo.

¹⁵ Iwán toTēko kijtoj:

—Amejemen antakajkayawaj iga ankitokaj Dios, ¿ix ayá' ankixitomaj amotoroj o amoburroj ipan día kuá' mosewilo iga anyawij ankamakati? ¹⁶ Iwán inín siwa' ipiltzin ipilówampa Abraham. Iwán Tzitzimi' kenkuá' kilpitoya iga kokolis dieciocho año, ¿ix ayá' katka mamoxitoma malej iga ipan día kuá' mosewilo?

¹⁷ Kuá' Jesús tami' inín kijtoj, nochi yej ta-ijiyayaj mopinajtijkej. E' nochi pakiáj kuá' kitayaj iga Jesús kichíwaya yej ayi'pa mo-ita.

Íyol mostaza

¹⁸ Jesús kijtoj:

—¿Kén wel nimitzijliskej iga reinarowa Dios?, ¿iwán té wel nikmachotij? ¹⁹ Nikmachotiá iwán se íyol mostaza yej kitoka se taga' ipan ítal, ixwa iwán weyá este que mochiwa weyikuawi', iwán totomej moxeketiáj ipan imajma'.

Levadura yej kipoşawayaltía itixyo pañ

20 Kijtoj no Jesús:

—¿Iga te iwán wel nikmachotíá ken iga Dios reinarowa? 21 Nikmachotíá iwán levadura† yej se siwá' kaxakualowa iwán komati harina, iwán moposawa inewi tixti.

Se kajli yej tzolti' ikaltenyo

22 Kuá' Jesús nemi yaya Jerusalén, panotiaya ipan altepemej iwán ipan altepetzitzin iga tamachtijtiaya. 23 Iwán a'pa kijtoj:

—NoTeko, ¿ix ayá' ke' yej momanawiáj?

Jesús kijtoj:

24 —Xiteki'kalakikan ipan kalten yej tzolti', nimitzijliáj iga mia' kalakisnekiskej iwán ayá' welitiaskej. 25 Kuá' iteko kajli mokéztasya iwán kitzákuasya kalten, amejemej yej amonokej fuera ankaltzotzonaskej iwán ankijtoskej: “Noków, noków, achi xinekaltapokan.” E' yéj mitzijliskej: “Ayá' nimitzixmatij.” 26 Iwán ankijtoskej: “Tisentakuajkej iwán tisen-atikej, iwán annemachtijkej ipan nocallejmej.” 27 E' yéj mitzijliskej: “Nimitzijljkeja iga ayá' nimitzixmatij. Xicholokan notenoy, amonochin yej ankichiwaj yej ayekti.” 28 Ankitaskej Abraham, Isaac, Jacob iwán inewi profetajmej yej onokej kan reinarowa Dios, miej amejemen amonoskej fuera, anyawij anchokatij iwán antanguetzekaskej. 29 Witzeloj del nórtajpa iwán del sur iwán kan ikisáyampa tonatí' iwán ikalakiyampa iga mamotalikan iga matakukan kan reinarowa Dios. 30 Yej inán onokej

† 13:21 13:21 Xikita glosario “Levadura”.

tatepotztaj yawij tayakantotij, iwán yej inán tayakantokej yawij kawitij tatepotztaj.

Jesús choka iga Jerusalén

³¹ Íkuá'san asikej sekin fariseojmej iwán kijlijkej:

—Xikísaya nigaj iwán xaja iga Herodes mitzmiktijneki.

³² E' yéj kijtoj:

—Xakan iwán xikijlikan inón koyo'‡ yej takajkayawa: “Iga aman iwán mosta nia nikijkixtiti malespíritojmej iwán nia nitaachitiltiti iwán mosta se día niktamij notekipánol.” ³³ E' kipiá iga aman, mosta iwán mosta se día nia ninej-nemiti, iga awel mamiki se profeta siga ayá' ono' Jerusalén.

³⁴ ¡Amejemen, amejemen, yej anchantitokej Jerusalén, yej ankimiktiáj profetajmej iwán ankitejtemiktiáj tatitanimiej yej Dios mitztitaniliáj! ¡Mia' vej nikne' manimitznychkōkan ken pio-ilamaj kinechkowa ipilowantzitzin iyastakapaltampa, e' ayá' an-inekikej! ³⁵ Ta' xikitakan, inán amoweyitiopan§ yawi kawiti iselti; iwán nimitzijliáj iga ayá' máj anyawij anne-itatij este kuá' antajtoskej de nej ijkín: “Matikweyimatiltikan yej wi', yej toTēko Dios kititani.”

14

Jesús kachitialtiá se taga' yej pojposawa

‡ 13:32 13:32 Español: zorro. § 13:35 13:35 Jesús kijtoj “amókal”, yej nij kijtojneki “amoweyitiopan”. Jer 22:5

1 Se día kuꝛ' mosewilo, Jesús yajki takuꝛto çan se ijefej fariseojmej, iwán sekin fariseojmej kipipixtoyaj. 2 Ompa nõ onoya iyixtaj Jesús se taga' yej pojposawa. 3 Iwán Jesús kitajtan yej tamachtíaj ipan la ley iwán fariseojmej:

—¿Ix wel taachitialtilo ipan día kuꝛ' mosewilo, o ayá'?

4 E' yejemej até kijtojkej. Jesús kikitzkij yej wetitoya iwán kachitialtij, iwán kijlij iga mayáwiya ichan. 5 Iwán kijlij sej fariseojmej:

—¿A'yéj de amejemen, siga iburroj o itorowwéj mawetzi xapoko, ix ayá' íkuꝛ'san kikixtij malej iga día kuꝛ' mosewilo?

6 Iwán ayá' nokta wel kitenkuepiliayaj.

Te-ikniwꝛn kan monamiktilo

7 Kuꝛ' Jesús kitaya iga yejemej kitapejpenayaj iga mamotalikan kan motaliáj yej máj tayakantokej, ijkín kinonotzkej:

8 —Kuꝛ' agaj mitzinvitarowa kan monamiktilo, amo ximotali kan motaliáj yej paréj tayakantokej, iga wel asi se' yej máj tayakanto' que tej, 9 iwán yej mitzinvitaroj wel mitzijliá: “Achi ximoketza iga mamotali inín toknín.” Iwán tia timopinajtiti iga tia timotaliti kan motaliá námol. 10 Kuꝛ' mitzinvitarowaj, ximotali kan motaliá námol; iga kuꝛ' mawiki yej mitzinvitaroj, mamitzijli: “Amigo, ximotali kan motaliá yej máj tayakanto'.” Ijkón mitzye'itaskej poxsan yej kixnantoskej mesa. 11 Porque yej igánajsan moweyimati, inón yawij kalimpamatitij, iwán yej moalimpamati, yawij kiweyimatitij.

12 Jesús kijlij nõ inõn yej ta-invitarowa:

—Kua' tikchiwa ilwi' o se cena, amo xik-invitaro yej iwån timoye'ita, niga mokniwån, niga moparientejmej, niga movecinojmej yej motapialiáj; iga yejemej wel mitzinvitaroskej iwån ijkõn mitzmakuepaskej. 13 Kua' titatamakasneki, xiknotza iga mawitzekan yej ayá' motapialiáj, maṭepomej, koṭomej iwån pachamej. 14 Iwån tipoxpaktos iga yejemej awel mitzmakuepaskej; e' tej yawij mitzmakuepatij kua' yej ye'nemij ojpa-isaskej kan miktokoj.

Se taḡa' kichīwa weyi-ilwi'

15 Kua' kika' inin, se yej kixnantoya mesa kijlij Jesús:

—Pakto' yej takua ipan ilwi' yej kichiwiliáj inomej yej motemakaj iga Dios marreinaṛo ipan yejemen.

16 Iwån Jesús kijlij:

—Se vej se taḡa' kichij komati tákual, iwån taṭitan iga makinotzatij mia' gente. 17 Iwån kua' takuáloya, kititan imõsoj iga ijkín makijlítja: “Xiwikíkanya, iga óno'ya nochi.” 18 E' inochi pewakej iga ijkín kijtojkej; yej achto kijtoj: “Achi xinedisculpaṛo, nikówago' se tajli iwån kipiá iga nia nikitati.” 19 Se' kijtoj: “Nikówago' cinco yunta iwån nia nikitati ken tekipanowaj. Nimitztajtaniá iga amo ximoyolmikti iga awel ompa nonos.” 20 Iwån se' kijtoj: “Nimonamiktijo' inõn iga awel niati.” 21 Iwån inõn mõsoj yajki kipowilito iteko inewi kensan kijlijkej. Iwån tetaj kuejkuesiwi', iwån kijlij imõsoj: “Xaj tajkoaltepe' iwån ipan ojtimej, iwån xikijli iga

mawit̄zekan̄ yej ayá' motapialiáj, maṭepomej, koṡomej iwán pachamej.”²² Máj máj moṡsoj kijtoj: “Noteko níkchija ken tine-ijlij, iwán kitolówa-o' máj kan motalilo.”²³ Tetaj kijlij imoṡsoj: “Xaj ipan callejmej, ipan ojtimej iwán xikteki'yolyamanakan̄ sekin iga makalakikan̄ iga maṭemi nókal.²⁴ Nimitzijliáj iga nisé de inomej yej achto nikijljkaj, yawij takuatiŋ.”

Makisentali iyalmaj iga se kitoka Cristo

²⁵ Mia' gente kitokaya Jesús, iwán yéj mokuēpa' iga kijtoj:

²⁶ —Siga agaj wi' iga neṭoka, iwán ayá' neṡokiliá máj que itaj, máj que iye', máj que isiwa', máj que ipilowan̄, iwán máj que iyiknimej, iwán manṭoka, malej iga este makimiktikan̄ iga nej, inón awel mochiwa nodiscípoloj.²⁷ Yej kinekis manṭoka, e' ayá' kikechpanowa icruz,* awel mochiwas nodiscípoloj.²⁸ Siga se de amejemen̄ kichiwasneki se torre, ¿ix ayá' achto kitas ke' tom̄in kiwigas iga makita ken kiyekawiltij?²⁹ Siga san makipewalti iwán awel makiyekawilti, nochi yej kitas yawi kipinajtiti.³⁰ Iwán kijtoŋkej: “Inin̄ taga' san kipewaltij iwán awel kiyekawiltij.”³¹ Kua' se rey yawi momijmiktiti iwán se' rey, ¿ix ayá' achto kitas siga wel kitaniliá siga kimatito' iga isoldadojmej ono' diez mil, iwán yej íwan̄ yawij momijmiktitij onokej veinte mil?³² Siga momachiliá iga yawi

* **14:27** 14:27 “Kikechpanowa icruz”: anka kijtojneki motemaka iga wel makiknochiwak̄an̄, este mamiki iga kitoka Cristo.

kipoloṭi, kuḗ' se' rey maónoo' wejka, kitatitanilij iga amo mamomijmiktikaṇ. ³³ Ijkón nokta, a'san neṣi' de amejemen yej ayá' makikajṭewa inewi yej kipiá, awel mochiwa nodiscípoloj.

Kuḗ' iga ista' kikajṭewa ikoko'ka

³⁴ Jesús nṓ kijtoj:

—Ista' pox yeḱti; e' siga ay'ya istaweli', ¿kéno' tawelialtjij? ³⁵ Ayo' yeḱti iga nité, motajkáliya. Yej kipiá inakasmej, makikakikaṇ. †

15

Borregojtzin yej poliwiki

¹ Nochi yej kicobrarowayaj impuestos* iga Roma iwán yej najnamolnemiáj yayaj iná' Jesús iga kikakitij. ² Fariseojmej iwán yej tamachtíáj ipan la ley, ijkín kipopowayaj Jesús:

—Inin komemawíá yej ayá' ye'nemij, iwán este iwán sentakuaj.

³ Iwán Jesús kipowa' se kaṇ mamixkuṭilo, kijtoj:

⁴ —Siga se de amejemen makipiá cien borrego iwán se makipolo, ¿ix ayá' ómpao' kikajṭewas inón noventa y nueve ipan sakayoj, iwán yaj kitemoṭi yej poliwi' este kaṇ casis? ⁵ Iwán kuḗ' kásisya, pakis iwán kikechpánojya iga kiwigas. ⁶ Iwán kuḗ' ásisya ichan, kinechkoj iyamigojmej iwán ivecinojmej, kijtoj: “Matipakikaṇ, iga inán nikási'ya noborregoj yej nikpolojka.” ⁷ Pues nej nimitzijliáj iga máj pakiloj ipan cielo kuḗ' se yej

† **14:35** 14:35 Yej kitoka Cristo, e' ayá' de mela', ken ista' yej ayá' koko'. * **15:1** 15:1 Xikita glosario “Impuestos”.

kichiwaya yej ayękti moyolpata, que iga inomej noventa y nueve yej ye'nemij iga moyolpatákeja.

Tomın yej poliwiki

⁸ 'Siga se siwá' makipiá diez tomın iwán se makipolo, ¿ix ayá' kixotaltij ti'ti iwán tachpanas kalijti', iyolpan kitemoj este kan casis? ⁹ Iwán kuá' kásisya, kinechkoj iyamigajmej iwán ivecinajmej, kijliskej: "Matisempakikan iga nikási'ya notomın yej nikpolojka." ¹⁰ Ijkonсан no pakij iyangelejmej Dios kuá' se yej kichiwaya yej ayękti moyolpata.

Tepiltzın yej kitoloj itomın iga ayompa nemi'

¹¹ Iwán kijtoj no Jesús:

—Se taga' kipiaya ome ipilowan, ¹² iwán yej tetzoyo' kijlij itaj: "Notaj, xinemákaya yej mochiwas notatki." Iwán itaj kimá' ke' kitocarrowaj sejsé. ¹³ Iwán ayá' wejkatí', yej tetzoyo' kinamá' inewi yej kimakakaj, iwán yajki wejka ipan se'ya estado. Iwán ompiga kitoloto itomın iga ayá' ye'nemiá. ¹⁴ E' kuá' motatámija, íkuá'san no pox apistajtiá' ipan inón estado iwán pewa' iga mayana. ¹⁵ Iwán yajki chan se taga' yej de ompa iga kitajtanilito tekipánol, iwán kititan rancho iga makicuidaroti koyamemej. ¹⁶ Iwán kinekiá magui' makíkuaya algarroba† yej itákualpa koyamemej, e' ayagaj kimakaya.

† **15:16** 15:16 Algarroba ken kuaxinékuil, se kuawi' yej momati Palestina. Inımej algarroba kikuayaj koyamemej wan toknımej yej amotapialıayaj. Judiyojmej ni alın akiye'ıtayaj koyamemej, inón iga inın patrón neşi iga ayéj judío. Iga se makicuidaro koyamemej poxsan ayéj ye'tekipánol iga se judío, wan máj ayękti iga makikua itákual koyamemej.

17 Iwán ijkín kijtoj ipan iyalmaj: “¿Notaj kipiá mia' itekipanowanimej iwán ompa ichan kipiáj komati tákual, e' nej nigaj nemi nimayanmiki!
 18 Nej niati sej chan notaj, iwán kuá' nasiti nikijlij: Notaj, nikchij yej ayękti iyıxtaj Dios iwán nõ nimitzchıwiliy yej ayękti. 19 Ayo' kajasi iga xine-ita ken mopiltzın; e' achõ' xineomemawi malej kenya se motekipanowani.” 20 Máj máj ojkuı' iga yajki chan itaj.

'Iwán kuá' asitiayay, tetaj wéjkan kita' ipiltzın iwán kiknelij. Iwán motalojtiajki, kixnamikito, kikechnapaloj iwán este kipipitzoj. 21 Iwán tepiltzın kijlij itaj: “Notaj, nikchij yej ayękti iyıxtaj Dios iwán nõ nimitzchıwiliy yej ayękti, iwán ayo' kajasi iga xine-ita ken mopiltzın.” 22 E' itaj ijkín kitekimá' itekipanowanimej: “Xikuajliguilikan yej máj ye'tzótzol iwán xiktaajakiltıkan; iwán xiktalilıkan se anillo ipan imájpil iwán xikakiltıkan iga'. 23 Iwán xikuitij torojtızın yej máj tomaktı', iwán xikmiktıkanya iga matitakuakan iga tiawij tikilwichıwilitij. 24 Iga inın nopiltzın, ken kuá' miktoyay, iwán inán sej isa'. Poliwıkaya, iwán inán sej wıajaj.” Iwán pewakej iga kilwichıwiliykej.

25 'E' inón sewo' tepiltzın yej máj tekoko, ayá' onoya, nemiá ipan kuayoj. Iwán kuá' asitiwıtziaya ichan, kikagui' iga nento' ilwi' iwán nemi mıjtõtilo. 26 Kuá' inón kikagui', kinõtza' se chokotzın, kijlij: “¿Tétaj mochıwa?” 27 Iwán kijlij: “Asi' sej mognın yej yájkaya. Iwán motaj tatekimá' iga mamomikti se torojtızın yej

máj tomakti', iga ye'asi' sej ipiltzín." 28 Iwán poxsan kuesiwi' iyiknín yej máj təkoko, iwán ayo' kinekiá makalaki kalijti'. Máj máj kisa' itaj, iwán kijlito iga makalaki. 29 Tepiltzín yej təkoko kijtoj: "Nej ikyay nimitzpalewijto', iwán nochipa nikchíwa ken tine-ijliá. Iwán ayí' tinemaka nisé chivojtzín‡ iga mani-ilwichiwakan iwán noamigojwan. 30 E' inán asi' inín mopiltzín yej nemitoyay iwán siwatkej, yej kitoloj inewi yej tikmakaka, iwán inán tikmiktilij se torojtzín yej máj tomakti'." 31 Itaj kijtoj: "Ta' xinekaki nopiltzín, tej nochipa tono' notenoj, iwán inewi yej nej nikpiá, tej motatki. 32 E' inán yekti iga mati-ilwichiwakan iwán matipakikan iga moknín ken kuá' mikikay, iwán sej isa'. Poliwíkaya, iwán inán sej wəłaj."

16

Sə taga' yej takajkayawa

¹ Jesús nō kipowilij idiscipolomej:

—Onoya se taga' yej poxsan motapialiaya, kip-iaya nō se iyencargadoj, iwán inón iyencargadoj yajkij kitelwitoj iná' ipatrón iga nemi kimalgastarowiliá itomín. ² Iwán ipatrón kinotza', kijlij: "¿Té iteki in yej ne-ijliáj iga tej? Xinematilti de inochi motekipánol yej tikchij iga ay'ya máj tonos iga tino-encargadoj." ³ Iwán inón encargado kijtoj ipan iyalmaj: "¿Té nikchíwas?, nopatrón némiya nekixtiá iga nej iyencargadoj ipan itekipánol. Ayá' wel niktekipanowa tajli, iwán nipiná iga maniktajtantinemi tomín. ⁴ Nikmátiya

‡ 15:29 15:29 Xikita glosario "Chivo".

te nia nikchiwati, iga manikpiá a'yéj ma-neomemawikan ipan ichamej kua' ay'ya nikpiás tekipánol.”⁵ Iwán kinotza' sejsé sejsé yej kideberowayaj ipatrón. Yej áchtosan kitajtan, kijlij: “¿Ké' tikdeberowa nopatrón?”⁶ Iwán yéj kijtoj: “Nikdeberowa cuatro mil litros de aceite.” Inón yej encargado kijlij: “Xikui morreciboj iwán nimanín xikijkuilo iga dos mil litros tikdeberowa.”⁷ Iwán kitajtan sewo': “In tej, ¿ké' tikdeberowa?” Iwán kijlij: “Cien koya'kóxtal de harina.” Iwán el encargado kijlij: “Xikui morreciboj iwán nimanín xikijkuilo iga ochéntajsan tikdeberowa.”⁸ Malej iga el encargado takajkayaj, ipatrón kiye'ita' ken kichij iga kimati kén iga wel mopalewiá.

Wan kijtoj sej Jesús:

—Yej ayá' kixmatij toTeko, máj kimatij ken iga mopalewiáj que yej kixmatij toTeko.⁹ Nej nimitznonotzaj iga amotomín yej de inín tajli, xikuikan iga xikpalewikan toknimej, iga ijkón kua' anmikiskej, támisya tomín iga amejemen, iwán onos yej mitzomemawiskej ipan cielo.

¹⁰ 'Yej ye'nemi kua' kipiá alín, nō ye'nemis kua' kipiás komati; yej takajkayawa kua' kipiá alín, nō takajkayawas kua' kipiás komati.¹¹ Siga ayá' ankichiwaj yej yekti wan tomín yej ono' ipan inín tajli, ayagaj wel mitzmasukeskej yej máj valerowa ipan cielo¹² Siga ipan yej ayéj amotatki ayá' ankichiwaj yej yekti, ayagaj wel mitzmasukaj tejté iga amotatki.

¹³ 'Ayagaj wel kipiá ome ipatrón, iga sésanwa' in yej kiye'itas, iwán se' kijiyas, o se kitokas iwán

se' kikajtewas. Inón iga awel ankitokaj Dios siga mitzyoltılanaj tom̄in.

¹⁴ Fariseojmej yej poxsan kipliasnekij tom̄in kikaktoyaj inewi inimej tájtól, iwán kipinajtiayaj Jesús. ¹⁵ Iwán Jesús kijlij fariseojmej:

—Amejém̄nya nokta yej ankijtowaj iyixtaj toknimej iga anye'nemij, e' Dios kixmati amoalmajmej; yej tajtaga' kipoxye'itaj, Dios ayá' kiye'ita.

Iley Moisés iwán kén iga reinarowa Dios

¹⁶ 'Este kuá' onóyao' Juan yej tabautizarowa, inón vej onóyao' iley Moisés iwán yej tanextilijkej profetajmej. Inán mopowa ye'noticiaj kén iga reinarowa Dios, iwán mia' kalakisnekij.

¹⁷ 'Máj fácil iga cielo iwán tajli mapoliwi, que iga amo mamocumplīro inochi iley Moisés.

Jesús tamachtiá iga amo mamokawalo

¹⁸ 'Nochi taga' yej kiyokakawa isiwa' iwán monamiktiá wan se' siwa', kichiwa yej ayekti; iwán yej monamiktiá iwán siwa' yej kikajto' iwewej, nō kichiwa yej ayekti.

Lázaro iwán se taga' yej poxsan motapialiaya

¹⁹ 'Onoya se taga' yej poxsan motapialiaya, kakiaya yejsan ye'tzótzol yej monsahti' iwán nochipa kichiwaya weyi-ilwi'. ²⁰ Onoya nō se taga' yej ayá' motapialiaya, itōka' Lázaro, yej palantoya ikajlo' inoyan, iwán motaliaya talpan ipan ikalten inón yej motapialiaya. ²¹ Iwán kinekiá makikua ipotzkilka tákual yej xixini ipan imesaj inón yej motapialiaya; iwán pelomej

kina'techowayaj iga kipajpalowilitij ikajlo' kan palanto'. ²² E' se día migui' yej ayá' motapialiaya, iwán angelejmej kiwigakej ipan cielo itenoj Abraham. Iwán yej motapialiaya no migui' iwán kitokkej. ²³ Inón yej motapialiaya kinkochijtoyaj ipan ti'ti yej ayí' sewis, wéjkan kita' Abraham, iwán Lázaro itenoj. ²⁴ Iwán tzajtzi': "Notaj Abraham, xine-ikneli, xiktitani Lázaro iga makapacho imajpilpuntaj ipan a'ti, iwán mawiki makiseseliki nolenguj iga nemi ne-iknochiwa poxsan inín tiwelon." ²⁵ E' Abraham kijtoj: "Nopiltzin, xikejlamiki iga tej kua' tیاتoya, timotapialiaya, Lázaro poxsan mo-iknochij. Inán yéj yolpakto' nigaj, iwán tej inán timoknochiwa. ²⁶ Iwán awel nokta se yawi ompígapa, iga ono' se axapowewej yej teyokatiá iga amo matimoná'techokan, inón iga yej kineki mayawi ompí, ayá' wel, niga yej de ompí awel witezij nijiga." ²⁷ Iwán yej motapialiaya kijtoj: "Nimitzijliá, notaj Abraham iga xiktitani Lázaro chan notaj, ²⁸ iga nikpiá cinco nokniwan, iga makitapowitij iga amo mawitezkan nigaj kan moknochiwalo." ²⁹ E' Abraham kijlij: "Ompiga ono' yej kijkuiloj Moisés iwán profetajmej, jinón makikakikan!" ³⁰ Yej motapialiaya kijtoj: "Kena notaj Abraham, e' siga agaj de inimej yej miktókeja mayawi, kipataskej kén iga nemij." ³¹ E' Abraham kijlij: "Siga ayá' kicredowaj yej Moisés iwán profetajmej kijkuilojkej, ayá' no kijtoltkuiskej se yej mikto' malej iga maojpa-isa."

Xikperdonqro moknĭn

¹ Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Nochipa onos yej kiyoltilana se iga makichĭwa yej ayekti; e' ipoxsan kiknoqchĭwaskej yej matachĭwalti yej ayekti! ² Máj yekti katka makimotakan lámarko wan se weyite'ti makilpilikan ipan ikech, que iga yéj itechko se de inĭmej yej netokaj makichĭwalti yej ayekti.

³ Ximocuidarokan.

'Siga moknĭn mitzchĭwiliá yej ayekti, xiknonotza; siga moyolpata, xikelkawili yej mitzchĭwilij. ⁴ Malej iga mitzchĭwiliá yej ayekti siete vej ipan se día, iwán siete vej mamitzijliki: "Ay' inán nikchĭwas ijkón." Xikelkawili yej mitzchĭwilij.

Yej wel mochĭwa iga moconfiarolo ipan Dios

⁵ Itatitanimej kijlijkej toTeko:

—Xinepalewĭkan iga máj manimoconfiarokan pan tej.

⁶ Iwán toTeko kijtoj:

—Siga anmoconfiarowaj malej alĭn ke' se íyol ajonjolĭn, wel ankijliayaj kuawewej: "Xiwiwita nigaj iwán xixwati ipan lámar", iwán inón kuawi' mitztajtolkuiskej.

Kén makichĭwa se esclavo

⁷ 'Siga se de amejemen kipiá se esclavo* iwán kuá' ásigo' iga yajka milpan, iga támi'ya aradojtoya o kicuidarotoya ganadojmej, ¿ix tikijlij: "Ximopanolti iwán ximotali iga xitakua"?

⁸ Ayá', majwa' tikijliá: "Xiktali momándil wan

* **17:7** 17:7 Xikita glosario "Esclavo".

xinech_iwili iga manitakua iwán manati. Iwán tej sej titakuaj iwán tatis.” ⁹ Anka ayá' tik-ijlij: “Gracias”, iga moesclavoj kichij ken tik-tekimá'. ¹⁰ Ijkón nō amejemen, kuá' ankitamiskej iga ankichiwaj inewi yej Dios mitztekimakaj, xikijto_kan: “Ni-esclavojmej yej awel máj te nikch_iwaj, iga nikchijkej yejsan netekimakakej.”

Jesús kipajtiá diez tajtaga' yej palanto' inakay-omej

¹¹ Kuá' Jesús nemi yawi Jerusalén, panotiajki kan m_ixnanto' italmej Samaria iwán Galilea. ¹² Kuá'san asi' ipan se altepetzin, m_ixnan iwán diez tajtaga' yej palantokej ikajlomej iga kipiayaj lepra, e' mokejketzkej wéjkasan de kan onoya Jesús ¹³ iwán tzajtzikej:

—¡Jesús, Tamachtiani, achi xine-iknelikan!

¹⁴ Kuá' Jesús kita', kijlijkej:

—Xakan iná' sacerdotejmej.

Miej nemi yayaj, achitiakej. ¹⁵ Iwán se de yejemen, kuá' mo-ita' iga achitia'ya, mokuropa', este tzajtzi'pa iga kiweyimatiltijtiwalaj Dios. ¹⁶ Motankuaketza' iyixtaj Jesús, motzontoga' este ipan tajli, iga kimá' gracias. Inin taga' katka de Samaria.† ¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix aya'taj diejmej yej pajtikej? ¿Kan onokej inomej sewo' nueve? ¹⁸ ¿Ix ininsan iselti yej ayéj israelita mokuropa' iga kiweyimatiltiko Dios?

¹⁹ Iwán kijlij taga':

—Ximoketza iwán xaja; tiyektia'ya iga timo-confiaroj ipan Dios.

† **17:16** 17:16 Xikita glosario “Samaria, Samaritanos”.

Kén an iga reinaroj Dios

²⁰ Fariseojmej kitajtankej Jesús iga kéman p̄was iga reinaroj Dios. Iwán yéj kijtoj:

—Kua' p̄was iga reinarowa Dios, ayéj ken tejté yej mo-ítapa. ²¹ Ayá' yawi mo-ijtoti: “Nigaj ono'”, o “Ompa ono'”; iga Dios reinarówaya ipan amoalmajmej.

²² Iwán Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Wi'o' kuá' ankinekiskej xonokan wan nej yej iPiltz̄in Taga', e' ayá' anne-itaskej. ²³ Sekin mitziyliskej: “Nigaj ono'”, o “Ompa ono'.” E' amo xakan iwán niga xitokakan. ²⁴ Iga ijkón ken kuá' mo-ita iga tapetani iwán kitawia nayan cielo, ijkón kuá' nia niwitzeti, nej yej iPiltz̄in Taga'. ²⁵ E' achto yawij ne-iknochiwatij poxsan, iwán yej inán onokej ayá' netajtolkuiskej. ²⁶ Ken mochij kuá' onoya Noé, ijkonsan no mochibas inón día kuá' nimokuepas nej yej iPiltz̄in Taga'. ²⁷ Nemi takualowaya iwán nemi atilowaya, monamiktiayaj iwán kinamiktiayaj isiwapilowan, este ipan inón día kuá' Noé kala' ipan weyi akal. Iwán wala'j pox recio tiawa' iwán inochin amikikej. ²⁸ Ijkonsan no mochij kuá' onoyao' Lot: nemi takualowaya iwán nemi atilowaya, takowayaj iwán tanamakayaj, tokayaj iwán mokaltiayaj; ²⁹ e' kuá' Lot kisa' ipan altepe' Sodoma, wetzi' ti'ti iwán azufre yej wala'j ipan cielo, iwán kimiktij nochi. ³⁰ Ijkón yawi mochiwati kuá' nej yej iPiltz̄in Taga' niwi'.

³¹ 'Íkuá', siga agaj onos iyixko kajli ipan ipetayo, ay'ya matemo iga matakijkixti; siga agaj onos imilpan, ay'ya mamokuepa ichan.

32 Xikejlamikíkansan yej isíwá'pa Lot. 33 Yej ayá' kinekis mamiki iga neṭoka, yawi mopoypoloti; e' yej mikis iga neṭoka, nochipa onos nowan.

34 'Nimitzijliáj iga ipan inón yówal kuá' niwí', omen senkochtoskej; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej. 35 Qmen siwatkej tapayantoskej; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej. 36 Qme taga' sen-onoskej milpan; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej.

37 Kuá' kikakikej inín, kitajtankej:

—¿Noṭeko in inón kan mochiwas?

Iwán Jesús kijtoj:

—Kan onos yej mikto', ompa monechkoskej moximej.

18

Kan mamixkuñtilo de se yej wewejmí' iwán se Juez

1 Jesús kipowilij idiscipolojmej kan mamixkuñtikán, kinextilijkej iga nochipa makiteñewikan Dios iwán amo mamosemakakan. 2 Kijtoj:

—Ipan se altepe' onoya se juez yej ayá' kima-jmawiliaya Dios niga kitajtolkuia' agaj. 3 Ipan inonsan altepe' onoya no se siwa' yej mi' iwéj, tekiyaya kitati el juez iwán kijliaya: “Xinepalewi iga maniktanili yej ne-ijiya.” 4 Áwil wéjkaja iwán el juez ayá' nemi kichiwa nité, e' máj, máj, kijtoj: “Malej iga ayá' nikmajmawilia' Dios niga niktajtolkuilia' agaj, 5 e' inín yej wewejmí', nekuejkuesojtinemi, nia nikmanawiti iga ayo' mawiwiki, amo santá' nemela'kuejkuesoj.”

⁶ Iwán toTęko kijtoj:

—Inón yej kijtoj juez yej ayá' ye'nemi. ⁷ ¿In Dios ix ayá' kimañawij nõ yej kitapejpen, yej tanotztokej nochipa?, in Dios, ¿ix wejkawas iga kimañawij? ⁸ Nimitzijliáj iga ayá' wejkawas iga kimañawiskej. E' kuá' nej yej iPiltzin Taga' niwí', ¿ix nikasíki-o' ipan inín tajli yej moconfiarowaj ipan nej?

Kan mamixkuñtilo de fariseo iwán yej kicobrarrowa impuestos iga Roma

⁹ Jesús kipowa' inín se' kan miñkuñtilo iga inomej yej momachiliáj iga ye'nemij, malej iga ta-ijiyaj:

¹⁰ —Ome taga' yajkiñ tiopan orađotoj, se fariseo katka iwán sewo' inón yej kicobrarrowaya impuestos iga Roma. ¹¹ Fariseo ejkati-orađoj, kijliá Dios: “Tej tinoTaj, nimitzmaka gracias iga nej ayéj ken sekin, tachtekiñ, ayá' ye'nemij, iwán yawij iwán siwatkej. Nej ayéj ken inín yej kicobrarrowa impuestos iga Roma. ¹² Nej ni-mayunarrowa ome vej ipan semana iwán nimitzmaka diez ipan cada cien inewi yej niktaniá.”

¹³ Yej kicobrarrowaya impuestos iga Roma kawí' este ken nepa iwán ayá' miñewiaya iga ajko-tachaya, majwa' moelwitekiá iwán kijtowaya: “¿Dios, xine-ikneli iga nej nikchijto' yej ayękti!”

¹⁴ Kijtoj nõ Jesús:

—Nimitzijliáj iga kuá' inín taga' tami' orađoj, yajki ichan iwán Dios kiye'íta'ya, e' inón fariseo Dios ayá' kiye'íta'. Yej moweyimati, yawij kalimpamatitij, e' yej moalimpamati, yawij kiweyimatitij.

Jesús kiye'ijliá kōkonetzitzin

¹⁵ Kiwigayaj nō kōkonetzitzin iná' Jesús, iga makitajtanili Dios iga maye'onokan; e' kuá' discipolomej kitakej, pewakej iga kajajwakej yej kiwigayaj kōkone'. ¹⁶ Iwán Jesús kinotzkej iwán kijtoj:

—Xikawakan in kōkone', kama manetechokan, amo xikojtzakuilikan; iga yej mochiwawa ken inimej kōkone', kajasi iga Dios marreinaro ipan yéj. ¹⁷ Nimitznojma-ijliáj iga yej ayá' motemakas iga Dios makimandarō ken se yej aya yolej, awel kalakis kan reinarowa Dios.

Se taga' yej motapialia' tajtowa iwán Jesús

¹⁸ Se yej mandarowa kitajtan Jesús:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ¿té nikchiwas iga manono nochipa iwán Dios?

¹⁹ Jesús kijtoj:

—¿Te iga tine-ijliá iga niye'nemi? Sésanwa' in yej kichiwa yej yekti, inonwa' Dios. ²⁰ Tikmátiya yej Dios tatekimaka iga mamochiwa: “Yej namiktito' amo mayawi wan se', amo xitamikti, amo xitachteki, amo xitakajkayawa, xikye'ita motaj iwán moye'.”

²¹ Taga' kijlij:

—Inón nochipa nikchijto' desde ga aya niyolej.

²² Kuá' inón kika' Jesús, kijtoj:

—Mitzpolówao' sesan: xiknamaka inewi yej tikpiá iwán xikmaka yej ayá' motapialia', iwán ijkón tikpiás yej Dios máj kiye'ita; iwán xiwiki iga xinetoka.

²³ E' kuḗ' taḡa' kika' inḡn, moknoḡmati' iga poxsan kipiaya toḡin. ²⁴ Kuḗ' kita' iga moknoḡmati', kijtoj Jesús:

—¡Pox difícil iga yej motapialiaj mamotemakakan iga Dios marreinaḡo ipan yejemeḡ! ²⁵ Máj wel panowa se camello* ipan ixapoyo akoxaj que se yej motapialia mamotemaka iga Dios marreinaḡo ipan yéj.

²⁶ Yej kikakikej, tatajtankej:

—Iwán, ¿a'taj wel momanawij?

²⁷ Jesús kijtoj:

—Yej awel kichiwa tajtaḡa', Dios wel kichiwa.

²⁸ Pedro kijlij:

—NoTeko, nejemej nikajtejkej inewi yej notatkimejpa iga nimitztokákeja.

²⁹ Yéj kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj siga agaj iga san kineki iga Dios marreinaḡo ipan yéj, kikajteḡa íkal, o kikajteḡa isiwa', o iyikniwan, o itaj iwán iye' o ipilowan, ³⁰ inḡn yawi kipiati yej yekti ipan inḡn tajli, iwán ipan se' vida nochipa onos iwán Dios.

Jesús ki-ojpa-ijtowa iga yawi mikiti

³¹ Jesús kinḡtza' iyokamej doce idiscipolomej iwán kijlijkej:

—Nimitzijliáj iga matiakan Jerusalén, iwán yáwiya mochiwati inewi yej kijkuilojkej profetajmej iga nej yej iPiltzin Taḡa'. ³² Puej yawij neḡitanitij itenojmej yej ayéj de Israel, iwán yawij neḡinajtítij, iwán kuajkuantas yej ayekti ne-ijliskej, iwán neḡhijchaskej. ³³ Neḡmagaskej

* **18:25** 18:25 Xikita glosario "Camello".

iwán yawij nēmiktītij; e' ipan eyi día nia ni-ojpa-isati kan nimiktos.

³⁴ Yejemen ayá' kentenderojkej yej kijtoj, iwán aya wel kimatiáj tē kijtojneki itájtōl, iwán ayá' kentenderowayaj.

Jesús kachitialiá se pacha ipan altepe' Jericó

³⁵ Kuá' Jesús asitiájkiya altepetēnoj Jericó, se pacha ewatoya ojtenoj kitajantoya tomīn.

³⁶ Kuá' kíká' iga poxsan nemi panōlo, tatajtān tē mochiwa. ³⁷ Kijlijkej iga Jesús de Nazaret nemi panowa ompa. ³⁸ Iwán tzajtzi', kijtoj:

—¡Jesús, iPiltzīn David, achi xine-ikneli!

³⁹ Iwán yej tayakantiayaj, kajajwayaj yej pacha iga ay'ya matzajtzo, e' yéj tzajtzi' máj:

—¡IPiltzīn David, áchikej xine-ikneli!

⁴⁰ Jesús moketza' iwán taťitan iga makiwajligu-
ilīkan. Kuá' iná'ya onoya, Jesús kitajtan:

⁴¹ —¿Té tikneki manimitzchīwili?

Pacha kijtoj:

—NoTēko, nikneki manitachá.

⁴² Jesús kijlij:

—¡Xitachaya! Iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitiá'.

⁴³ Íkuá'san tachá' in pacha iwán kitóga'ya Jesús, iwán kiweyimatiltijtiajki Dios. Nochi kita' inín iwán nō kiweyimatiltijkej Dios.

19

Jesús wan Zaqueo

¹ Jesús kala' ipan altepe' Jericó iwán panotiaya ompa. ² Chantitoya ompa se rīcojtāga' itōká' Zaqueo. Zaqueo ijefejmej katka yej kicobrārowaya

impuestos iga Roma. ³ Yéj kinekiá makixmati Jesús, e' ayá' kixasiá iga pox onolo' iwán Zaqueo chapati' katka. ⁴ Iwán motalojtiajki iga tayakan, tejkawito ipan amakuawi' iga makita, iga Jesús ompa yawi panoti. ⁵ Kuá' Jesús asi' ompa, ajkotachá', iwán kijlij:

—Zaqueo, xitemo nimanín iga aman nia nikawiti mochan.

⁶ Zaqueo temoj imanín iwán pagui' iga komemawij Jesús. ⁷ Kuá' kitakej inín, nochi pewakej iga kipopowaj Jesús iga yajki kawito chan se yej ayompa nemi. ⁸ Iwán Zaqueo moketza', kijlij toTeko:

—Ta' xikita noTeko, nia nikmakati la mitad notomín yej amotapialiáj; iwán siga agaj nikitakilij tejté, nia nikuepiliti cuatro vej máj.

⁹ Jesús kijlij:

—Aman Dios mitzmanawij tej wan mofamiliaj iga timoconfiaroj pan yéj, kensan Abraham moconfiaroj. ¹⁰ Nej yej iPiltzín Taga', niwalaj niktemoko iwán nikmanawiko yej polijtokej.

Kan mamixkujtilo ken kichijkej wan tomín

¹¹ Kuá' kikakikej inín, Jesús kipowa' no se kan mixkujtilo, iga na'ya onoya ipan altepe' Jerusalén iwán la gente kijtojkej iga ayá' wejkatís, wí'ya reinaroki Dios. ¹² Kijlijkej:

—Onoya se taga' yej ye'nemi iwán yajki wejka ipan se'ya país iga makitalikan iga rey iwán sej mokuepas. ¹³ Kuá' aya yawi, kinotza' diez itekipanowanimej iwán kimá' komati tomín sejsé de yejemen, kijlijkej: “Xiktekipanokan inín tomín este que manimokuepa.”

14 E' ipaisanojmej kijiyayaj iwán kititankej yej makijlitij: "Ayá' niknekij iga inín tağa' manemandarokan." 15 E' tağa' kitalijkej iga rey, iwán mokuépa' ipan ipaís. Kuá' asi', tatitan iga makinotzatij tekipanowanimej yej kimakakej tomín, iga makimati ke' kitankej sejsé de yejemej. 16 Yej achto asi', kijlij: "Noteko, motomín piwi' diez vej máj." 17 El rey kijtoj: "Yektia; tej tiye'tekipanowani; iga tikchij yej yekti ipan inón alín, nia nimitztaliti iga xikmandaro diez altepe'." 18 Iwán asi' se' iwán kijlij: "Noteko, motomín piwi' cinco vej máj." 19 Inón no kijlij: "Tej tia tikmandaroti cinco altepe'." 20 E' se' asi' iwán kijtoj: "Noteko, nigaj ono' motomín. Niktzotzolkimilojtoya; 21 puej nimitzmajmawilij iga tiyoltakuakti', iga tikui yej aya'pa tiktekipanoj iwán titapixka kan ayá' titoga'." 22 Iwán kijlij el rey: "Tej ayéj tiye'tekipanowani, iga yejsan kijtoj moten, nia nimitzjuzgaroti. Siga tikmatia iga nej niyoltakuakti', nikui yej aya'pa niktekipanoj iwán nitapixka kan ayá' nitoga', 23 ¿te ígataj ayá' tikawato notomín ipan banco, iga kuá' nimokuepas nochan, makitani se' alín?" 24 Iwán rey kijlij yej ompa onoyaj: "Xikuilikan inón tomín iwán xikmakakan yej kipiwiłtij diez vej máj." 25 Yejemej kijlijkej: "Annoteko, je' yéj kipiáy diez vej máj!" 26 Yéj kijtoj: "Pues nimitzjiliáj iga yej kipiá, yawij máj kimakatij; e' yej ayá' kipiá, este yej alín kipiá, yawij kikuilijitij. 27 Iwán yej ne-ijiyaj, yej ayá' kinekiáj iga manikgobernarokan, xikuajligakan nigaj iwán xikmiktikan no-ixtaj."

Jesús kalaki Jerusalén

²⁸ Kuá' Jesús tami' kijtoj inín, ójkui'ya iga yajki Jerusalén. ²⁹ Kuá' asitiáyaja altepe' Betfagé iwán Betania, iná' tepe' yej itoka' Olivos, kititan ome idiscipolojmej, ³⁰ kijtoj:

—Xakan ipan altepetzin yej máj nijígasan ono', iwán kuá' an-asiskej, anyawij ankasitij se burro ilpito', yej aya agaj kitejkawiliá. Xikxitomakan iwán xikuajligakan. ³¹ Siga agaj mitztajtaniy te íga ankixitomaj, xikijlikan iga toTeko kineki.

³² Idiscipolojmej yajki iwán kasitoj kenya nokta kijtoj Jesús. ³³ Kuá' nemi kixitomaj in burro, itekomej kitajtankej:

—¿Te iga ankixitomaj?

³⁴ Yejemen kijlijkej:

—Iga toTeko kineki.

³⁵ Iwán kiwigakej kan ono' Jesús iwán kipechti-kej burro iga yejemej itzotzolmej iwán ompa kitejkawiltijkej Jesús. ³⁶ Ken iga Jesús nemi yaya, la gente kipatawilijtiajkij itzotzolmej ipan ojtí. ³⁷ Iwán kuá' asikej kan péwaya iga temowaj ipan tepe' yej itoka' Olivos, inewi idiscipolojmej péwakej iga koyowilijkej iga pakij iwán kiweyimatiltijkej Dios iga nochi yej kichij yej ayí'pa mo-ita. ³⁸ Kijtowayaj:

—¡Mamoweyimatilti Rey yej kititani toTeko Dios! ¡Matikweyimatiltikan Dios iwán matiye'onokan iyixtaj!

³⁹ Iwán sekin fariseojmej yej onoyaj tatzalan, kijlijkej Jesús:

—Tamachtiani, xikijli modiscipolojmej iga ay'ya matzajzitokan.

⁴⁰ E' Jesús kijtoj:

—Nimitzijliáj siga inimej ay' tajtowaj, temej tzajtziskej.

⁴¹ Kuá' Jesús asitiájkiya Jerusalén, iwán kita' inón altepe', choga', ⁴² kijtoj:

—¡Siga ankimatiáj iga aman wel anye'onoskej iyixtaj Dios, anye'onóyaja! E' inán inón iyanto', awel ankitaj. ⁴³ Wí' día kuá' yej mitzijiyaj noyan mitzyawaloskej, nijnij mitztzakuiliskej ⁴⁴ iwán mitzxitiniliskej amokalmej. Mitzmimiktiskej iwán ayá' kawis nisé te'ti yej manekpanijto; iga ayá' ankiye'itakej kuá' Dios wala' mitzmanawikoj.

Jesús kikixtiá tanamakanimej ipan weyitiopan

⁴⁵ Iwán Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan iwán pewa' kikijkixtij yej ompa tanamakato'ayaj iwán yej ompa takojto'ayaj, ⁴⁶ iwán kijtoj:

—Ipan itájtól toTeko ijkuilijto': "Nókal yawi motokawiti kajli kan orádo'lo"; e' amejemen ankikueptokej kan miyanaj yej tachte'kij.

⁴⁷ Iwán nochipa Jesús tamachtiaya ipan weyitiopan. E' ijefejmej sacerdotejmej, iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés iwán yej mandarowaj kitemowayaj kén iga makimiktikan Jesús. ⁴⁸ E' ayá' kasiáj ken kichiyawaj, iga inochin kikakisnekiáj yej Jesús kijtojtoya.

20

¿Ix Dios yej kititan Jesús?

¹ Se día kuá' Jesús tamachtijtoya ipan weyitiopan wan kipojtoya ye'noticiaj, asikoj ijefejmej

sacerdotejmej, yej tamachtiáj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej. ² Iwán kijlijkej:

—Xine-ijlikan té moteki in tej iga tikchíwa ijkín. ¿A' mitztekimá' iga wel xikchíwa inín?

³ Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nō nia nimitztajtanitij. Xine-ijlikan: ⁴ ¿a'yéj kititan Juan iga matabautizaro?, ¿ix Dios kititan, o tajtaga'?

⁵ Iwán pewakej iga mosepantajtanij:

—Siga tikijliáj iga Dios kititan, yawi kijtōti. “¿Te ígataj ayá' ankitajtolkakikej?” ⁶ Iwán awel tikiytowaj iga kititan tajtaga' iga toknimej wel tetemiktiáj, iga nochi kimatij iga Juan Dios kitajtolmakaya.

⁷ Iwán kijtojkej iga ayá' kimatij a'yéj kititan Juan iga matabautizaroki. ⁸ Iwán Jesús tajtoj sej:

—Nej nō ayá' nimitzijliáj a'yéj netekimaka iga manikchíwa ijkín.

Kan mixkuñtilo de tekipanowanimej yej kichíwaj yej ayékti

⁹ Iwán Jesús pēwa' kipowa' inín kan mamixkuñtilo:

—Se taga' kitó' uvajyoj,* iwán kitakewaltij† tekipanowanimej iga makitekipanokan, iwán inón taga' kisa', wejkawato. ¹⁰ Kua' tágui'ya uva, kititan se imonsoj iga tekipanowanimej maki-makakan yej yéjpa kikuis. E' yejemej kimagakej iwán kititankej ijkán. ¹¹ Iwán iteko mijli kititan se' imonsoj, e' inón nō kijlijkej kuajkuantas,

* **20:9** 20:9 Xikita dibujo p. X [Mc 12:1]. † **20:9** 20:9 Ikuayo uva pox wejkawá, wel taki 20 años o máj, ijkón iga wel kitakewaltij uvajyoj.

kimagakej iwán nō kititankej ijkan. ¹² Iwán kititan sewo', e' tekipanowanimej nō kimagakej in inón tatitan iwán nō kikixtijkej.

¹³ 'Iwán iteko uvajjoj kijtoj: “¿Té nikchivas? Nia niktitaniti nopiltzin yej nikpoxchokiliá; anka yéj kirrespetaroskej.” ¹⁴ E' kuá' tekipanowanimej kitakej, mosepan-ijlijkej: “Ininyawa' in yej yawi mochiwati iteko inín tajli yej itajpa kikajtewas, matikmiktíkanya nokta iga makawi ital iga tejemej.” ¹⁵ Kikixtijkej ipan uvajjoj iwán kimiktijkej.

Iwán Jesús tatajtán:

—Amejemen, ¿kén ankitaj? Iteko uvajjoj, ¿té an kichiwilij in inomej? ¹⁶ Puej yati iwán yawi kimiktiti inomej tekipanowanimej iwán sékinwa' in kimakas uvajjoj.

Kuá' kikakikej inín, kijtojkej:

—¡Amo Dios monekiltij!

¹⁷ E' Jesús kitachilij inomej iwán kijtoj:

—¿Té kijtojneki in yej ijkuilijto' ijkín?:

Te'ti yej ayá' kikuikej yej kalchijawaj, inón inán yej máj moneki.

¹⁸ A'san wetzis ipan inón te'ti, popostekis; iwán siga te'ti wetzi ipan agaj, mochiwas ken pínol.

Kimawetziltijnekij Jesús

¹⁹ Kuá' kimatikej iga inín tájtol yejemej nemi kikajkaktiáj, ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés kinekiáj makikitzkikan Jesús iga makipresojuwikan. E' ayá' kichijkej nité iga kimajmawiliayaj la gente. ²⁰ Kititankej yej makipipiakan Jesús yej nésiajki' ye'nemij iga san makimawetziltikan Jesús,

yejemej kinekiáj iga Jesús makijto tejté kansan wel makiwigakan iná' gobernador. ²¹ Tatajtankej yej tapipiáj:

—Tamachtiani, nikmatij iga yej tej tikijtowa iwán yej tej titanextiliá mela'ciertoj iwán tej ayá' titayokajuzgarowa. Tej sí titanextiliá iga se manemi ken Dios te-ijliá. ²² Xine-ijlikan: ¿Ix yekti iga matikixtawakan to-impuestoj rey César‡ de Roma, o ayá'?

²³ Jesús kimati' iga inomej kimawetziltijnekiáj iwán kijtoj:

—¿Te iga annepobarowaj? ²⁴ Xinenextilikan se tomin. ¿A'yéj ixaya' iwán a'yéj itoka' yej nigaj ijkuilijto'?

Kijtojkej:

—Rey César.

²⁵ Jesús kijtoj:

—Puej xikmakakan rey César yej yéjpa itatki iwán xikmakakan Dios yej itatki Dios.

²⁶ Awel kimawetziltijkej iga yej kijtoj iyixtaj la gente, e' poxsan kiye'itakej yej kijtoj iwán até kijtojkej.

Kua' ojpa-isalaj

²⁷ Iwán sekin yej kijliáj saduceojmej, § yajkiij kitatoj Jesús. Inomej saduceojmej tamachtiaj iga ayá' ojpa-isaj yej miktokej, inón iga kitajtankej ijkin:

²⁸ —Tamachtiani, ijkuilijto' ipan iley Moisés ijkin: siga se taga' yej namiktito' miki, iwán ayá' kikajtewa nisé ipiltzin wan isiwa', iyiknin yej

‡ 20:22 20:22 Xikita glosario “César”. § 20:27 20:27 Xikita glosario “Saduceo”.

mi' mamonamikti iwán viuda iga ken makipiá ipilowan inón yej mi'. ²⁹ Onoyaj siete tajtaga' yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej tekoko achto monamiktij, e' migui' kuá' aya pilwaj. ³⁰ Iwán imámil monamiktij no iwán inonsan siwa', iwán no migui' kuá' aya pilwaj. ³¹ Iwán iyojpamámil no monamiktij íwan. Iwán inewi los siete ijkonsan no kichijkej iwán mikikej, nisé de yejemej akipiá' ipiltzin. ³² Iwán máj máj siwa' no migui'. ³³ In kuá' ojpa-isaskej yej miktokej, ¿katiapa an de inón siete mochiwas iwéj in inón siwa', iga namiktitoya iwán inochimej?

³⁴ Jesús kijtoj:

—Ipan inín tajli tajtaga' iwán siwatkej monamiktiáj. ³⁵ E' yej kajasiskej iga maasikan ipan se' vida iga ojpa-isaskej, ay'ya monamiktiskej, niga kinamiktiskej ipilowan. ³⁶ Ay'ya wel mikiskej puej yawij mochiwatij ken angelejmej, iwán yawij mochiwatij ipilowan Dios iga ojpa-isákeja. ³⁷ E' iga yej miktokej ojpa-isaskej, Moisés tenextiliá kan ijkulijto' de inón witztako' yej wewelontoya, ompa ijkín kinotza' toTeko: "iDios Abraham, iwán iDios Isaac iwán iDios Jacob."* ³⁸ Dios ayéj iDios yej miktokej, sino que iDios yej isatokej. Iga Dios, noch i isatokej.

³⁹ Iwán sekin yej tamachtiáj ipan iley Moisés kijlijkej:

—Ómpaya ken tikijtoj, Tamachtiáni.

⁴⁰ Iwán ay'ya máj mixewijkej iga kitajtankej.

* **20:37** 20:37 Kuá' ijkín kijtoj Dios, ikay mikikej inimej tajtaga'.

¿A'yéj itajwéwejpa Cristo yej kitapejpen Dios?

⁴¹ Jesús tatajtan:

—¿Te iga kijtowaj iga el Cristo ipiltzın David?

⁴² Pvej Davidsan kijtoj ipan libro de los Salmos, kijtoj:

ToTeko Dios kijlij noTeko:

“Ximotali iladoj noye'ma' kan nimandarowa,

⁴³ este que maniktali mokxitampa yej mitzijiyaj.”

⁴⁴ ¿Kén wel Cristo yej itatitan Dios ma-ipiltzın David, esi David no kijiá iga iTeko?

Jesús kajajwa yej tamachtíaj ipan iley Moisés

⁴⁵ Nochi kikaktoya, iwán Jesús kijlij idiscipolomej:

⁴⁶ —Amo mamitzkajkawakan yej tamachtíaj ipan iley Moisés, pvej kiye'matij iga makinentikan sotantzótzol, iwán kinekij makisaludarokan tajkoaltepe'. Yejemen motalijnekij tiopan-ijti' pan ye'asientos kan motaliáj yej máj tayakantokej, iwán ijkonsan no kinekij makichiwakan kan takualo. ⁴⁷ Iwán kichtekiliáj ikalmej viudajmej iwán iga amo manesi iga ayompa nemij, pox wejkawaj iga oradowaj. Yejemej Dios máj yawij kicastigarotij.

21

Iyofrendaj se yej wewejmí' yej ayá' motapialiá

¹ Jesús kitachilijtoya yej motapialiáj kuá' nemi kakiayaj iyofrendajmej ipan se cajon kan moana tomın. ² Iwán kita' no se yej wewejmí' yej ayá' motapialiá, nemi kikiá ome tomın de cobre yej ayá' pox valerowa. ³ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga inín viuda yej ayá' motapialíá, kakij máj que nochi; ⁴ puej nochi kitálijkej yej kisobrarowaj; e' yéj, malej ayá' motapialíá, kimá' inewi yej kipiaya iga takuaya.

Jesús kijtowa iga weyitiopan xixitinis

⁵ Sekin tatapojtoyaj de weyitiopan iga pox mōnsaj temej yej iga chijto'. Iwán nō kijtojtoyaj de yej kimajmakakej iga mamōnsajtachá weyitiopan. Iwán Jesús kijtoj:

⁶ —Inán ankitztokej, e' wí' sē día kuá' akāwis nisé te'ti yej manēnekpanijto. Nochi yawij moxixitīnatij.

Yej mo-itas kuá' aya poliwilo

⁷ Iwán kitajtankej:

—Tamachtiani, ¿in inín, kéman mochīwas? ¿Té an mo-itas kuá' ay'ya wejkatís iga yawi mochīwati?

⁸ Jesús kijtoj:

—Amo agaj mitzkajkayawaskej; iga mia' yawij wítzetij iwán mopajpantiskej iga nej, siempa ayéj. Ijkin kijtoskej: “Nejya el Cristo”, iwán “Nā'ya iga poliwilo.” E' amejemen amo xiktokakan. ⁹ Kuá' ankikakiskej iga kanaj némiya momijmiktulo, iwán ipan sē país mokuejkuesolo, amo ximajmawikan, puej inín wí' achto, e' aya yéj iga poliwilo.

¹⁰ Iwán kijtoj sej:

—Mokuejkuesoskej sē nación iwán se', iwán sē país momijmiktiskej iwán se'. ¹¹ Pox moīnas tajli, iwán pox apistajtiás, onos noyan kokolis, iwán pox majmawiloj iga mo-itas ipan cielo yej ayi'pa mo-ita.

12 'E' kua' aya mochiwa inin, mitzkitzkiskej iwán mitziknochiwaskej. Mitzwigaskej ipan tiopamej iga mamitzjuzgarokan, mitzakiskej kuákalko, mitzwigaskej itenoj reyejmej iwán iyixtaj gobernadormej iga annetokaj. 13 Íkua'ya wel antajtoskej de nej. 14 Xiksentalikan amoalmajmej iga amo xikeejlantokan te ankitoskej iga ximotajtowilikan. 15 Porque nej nimitztajtolmakaskej iga xikmatikan te ankijoskej iwán nisé yej mitzijiyaj wel mitztenkuepiliskej. 16 E' amejemey amótajsan, amokniwan iwán yej íwan anmoye'itaj mitznexiskej iga annetokaj. Iwán sekin de amejemen mitzmiktiskej. 17 Iwán nochi mitzijiyaskej iga annetokaj. 18 E' nisé amotónkal yej ono' ipan amotzontekon yawi poliwiti. 19 Nochipa ximoconfiarojtokan ipan toTeko iwán yéj mitzmanawiskej.

20 'Kua' ankitaskej Jerusalén kiyawalójto'ya soldadojmej, xikmatikan iga yáwija kixixitinatij. 21 Iwán yej onokej ipan estado de Judea, mayákanya ipan tepeyoj; yej onokej ipan altepe' Jerusalén, makisakan, iwán yej onokej imilpamej, amo mamokuepakan pan altepe'. 22 Iga inomej días Dios kicastigaroj yej ayompa nemij, iga yawi mochiwati inewi kensan ijkulijto' ipan itájtol Dios. 23 ¡Pox mo-knomatiskej siwatkej yej íkua' xoloyojkej o yej nemi tachichitiáj! Iga Dios poxsan yawij kicastigarotij yej chantitokej Israel iga kikuesowiliáj. 24 Sekin kimiktiskej iga espada iwán sekin yawij kiwigatij preso ipan sekin paismej; yej ayéj de Israel yawij kitataksatij yej chantitokej Jerusalén.

Inín kichiwáskej este kuá' kijtoj Dios.

Kuá' wí' Jesús yej iPiltzín Taga'

²⁵ Jesús nō kijtoj:

—Nēsis yej ayí'pa mo-ita ipan el sol, ipan metzti* iwán ipan sítalimej; iwán ipan tajli la gente ay'ya yawij kimatitij te yawij kichiwatij iwán momajtiskej iga pox tikuinto' lámār iwán maréjal. ²⁶ La gente tapoliwiskej iga majmawiskej iga kejlantoskej te nokta yawi mochiwati ipan inín tajli; iwán este sítalimej mojolinaskej. ²⁷ Iwán ne-itaskej nej yej iPiltzín Taga' iga niwí' ipan mixti, nitawijtiwí' iga noweyipoder. ²⁸ Kuá' pewas mochiwa inín yej nimitzijlíjkejo', máj ximanimarokan, iwán xajkotachakan iga na'ya wí' yej mitzmanawiskej.

²⁹ Kipowilijkej nō se kan mixkuñtilo:

—Ta' xikitakan higuerajkuawi† o se' namolkuawi'. ³⁰ Kuá' ankitaj iga selkayokisay, ankimatij iga wí'ya tonalis. ³¹ Ijkonsan nō, kuá' ankitaskej iga mochiwas inín yej nimitzijlíjkejo', xikmatikan iga na'ya wí' reinaroki Dios.

³² 'Nimitznojma-ijliáj iga yawi mochiwati nochi inín, kuá' aya mikij yej inán onokej. ³³ Inín cielo iwán tajli poliwiskej, e' yej nikijtoj, nochi yawi mochiwati.

³⁴ 'Xiye'tajlantokan; amo xikyolmakakan iga ankichiwaj yej mitzyoltilanaj yej ayekti, amo xitawanakan iwán amo mamitzyolmiktikan yej ankipiasnekij, iga kuá' tajuzgaroloj amo mitzwejasikij ³⁵ ken se yej wetzi ipan

* **21:25** 21:25 Metzti: luna. † **21:29** 21:29 Xikita glosario "Higo".

trampa. Yej ch̄antitokej ipan in̄n tajli, inewi kiwejasikij. ³⁶ Amejemen xikchijtokan yej yekti iw̄an xik̄tenewijtokan Dios nochipa iga wel mamitzmanawikan ipan nochi yej yawi moch̄iwati, iw̄an iga wel xonokan no-ixtaj, nej yej iPiltzin Taga'.

³⁷ Jesús nochipa tamachtiaya weyitiopan, iw̄an tayowakan kawia ipan tepe' yej itoka' Olivos. ³⁸ Iw̄an nochi yayaj weyitiopan isajpa iga kikak-itij.

22

Kikitzkijnekij Jesús

¹ Ay' wejka iga moch̄iwa ilwi' kua' mokua pan yej ayá' kipiá levadura yej kijliáj n̄o iyilwiyo la Pascua,* ² ijefejmej sacerdotejmej iw̄an yej tamachtiáj ipan iley Moisés kitemowayaj ken iga wel makimiktikan Jesús, e' awel kich̄iwayaj iga kimajmawiliayaj la gente.

³ Iw̄an Tzitzimi' kala' ipan Judas yej n̄o kijliayaj Iscariote, se de idiscípulojpa Jesús. ⁴ Yéj yajki kitato ijefejmej sacerdotejmej iw̄an ijefejmej policiyajmej† yej mandarowaj weyitiopan, iga kijlito iga yéj yawi kipalēwiti iga makikitzkikan Jesús. ⁵ Yejemej pakikej iw̄an kijlijkej Judas iga yawij kimakatij tomin; ⁶ Judas motemá' iga kich̄iwas, iw̄an kitemowaya kén iga makikitzkikan Jesús kua' ayagaj ono'.

La Santa Cena

* **22:1** 22:1 Xikita glosario "Pascua". † **22:4** 22:4 Xikita glosario "Policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiopan".

⁷ Asi' día kuá' pewa' iyilwiyo la Pascua, kuá' mokua pan yej ayá' kipiá levadura iwán kimik-tiáj borregojtzin iga mokua. ⁸ Jesús kititan Pedro iwán Juan, kijlijkej:

—Xakan xikchiwatij tákual iga tisentakuaskej ipan iyilwi la Pascua.

⁹ Yejemej kitajtankej:

—¿Kañ tikneki manikchiwakan?

¹⁰ Jesús kijtoj:

—Kua' ankalakiskej Jerusalén, anyawij anka-sitij se taga' kiwiga a'ti ipan se akomi'. Xiktokakan este kan kalakis kalijti'. ¹¹ Iwán xikijlikan iteko kajli: “Tamachtiani mitztaj-tani: ¿Ipan katiapa cuarto nicenaroj ipan iyilwi la Pascua iwán nodiscipolomej?” ¹² Yéj yawi mitznextilitij se weyi cuarto pan segundo piso kan óno'ya nochi yej ankinekiskej; ompa xikchiwakan tákual.

¹³ Yejemen yajkij iwán kasikej nochi ken Jesús kijlijkej, iwán kichijkej tákual iga kilwichiwiliáj la Pascua.

¹⁴ Kua' asi' hora, Jesús iwán iyapostolejmej kixnankej mesa. ¹⁵ Jesús kijtoj:

—¡Poxsan niknektoya matisentakuakan ipan la Pascua miej aya nimiki! ¹⁶ Iga nimitzijliáj iga ayo' máj nikchiwas, este que mamochiwa kan reinarowa Dios.

¹⁷ Iwán kikui' vaso yej kipiaya vino iwán kimá' gracias Dios, iwán kijtoj:

—Xikuikan inin vaso iwán ajachi xikonikan; ¹⁸ nimitzijliáj iga ayo' nia nikoniti vino este que mawiki marreinaroki Dios.

19 Iwán kikui' pañ iwán kimá' gracias Dios, kitatajkoloj iwán kimajmakakej sejsé de yejemej, kijlijkej:

—Injwa' nocuerpoj yej nikmaka iga nimikis iga amejemen. Xiktekikuakan inín iga amo xine-elkawakan.

20 Ijkonan no kichij iwán vaso yej kipiá vino, kuá' támi'ya cenarojkej, kijtoj:

—Inín yej nemi ankoniáj, kijtojneki noesyoy yej yawi toyawiti iga amejemej iga nikchiwa nuevo pacto iga wel anye'onoskej iyixtaj Dios.

21 'E' inán yej yawi ne-ichtakanextiti, nigaj iwán nemi nisentakua. 22 Nimitzijliáj iga nej yej iPiltzín Taga' yawij nemiktítij ken ikyay mo-ijkuiloj, e' ¡Dios poxsan kinkochiwas yej yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan!

23 Iwán pewakej iga mosepantajtaniy iga a'yéj an in yej kichtakanextiti Jesús.

A'yéj an máj tayakanto'

24 Iwán idiscipolojmej mosejsepan-ijlijkej iga katiapa de yejemej máj tayakanto'. 25 E' Jesús kijtoj:

—Ipan inín tajli, reyejmej yej mandarowaj poxsan kitajtaksa igentej, e' yejemensan mo-jiáj iga kipalewiáj igentej. 26 E' amejemen amo xikchiwakan ijkón, majwa' yej tayakanto', mamochiwa ken yej máj chokótzino'; iwán yej mandarowa, inón achto makipalewi toknimej. 27 Puej, ¿a'yéj máj tayakanto', yej ewato' iga takua o yej taservirowa iga kitaliá tákual? ¿Ix aya'taj máj tayakanto' yej kixnanto' mesa? Puej

nej nigaj nono' iwán amejemej ken se yej taservirowa.

²⁸ 'Amejemen nochipa amonoyaj nowan kuá' poxsan nej tejté neyolmiktijtoya. ²⁹ Inón iga nej nimitzmakaj iga xitagobernarokan ken no-Taj nemá' iga manitagobernaro. ³⁰ Iwán amejemen antakuaskej iwán an-atiskej ipan nomešaj kan nitagobernaroj iwán nia nimitzmakatij iga xikjuzgarokan inomej doce tribu‡ yej walkej ipan ipilowan Israel.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtoji iga ayá' kixmati

³¹ Kijtoj sej toTeko:

—Simón, Simón, ta' xikita, Tzitzimi' kineki mamitztzejtzelokan ken kitzejtzelowaj trigo iga makisa itasolyo. ³² E' niktenéwija Dios iga tej, iga amo xikajtewa iga timoconfiarowa ipan nej. Kuá' timomela'confiároja, xikpalewi mokniwan iga nochipa mamocfiarokan ipan nej.

³³ Simón kijlij:

—NoTeko, nej niksentalija noalmaj iga manía mowan ipan cárcel, iwán este manimiki iwán tej.

³⁴ Jesús kijtoj:

—Pedro, nimitzijliá iga amansan nokta, kuá' ayapa takuika kayo, eyi vej tikijtoj iga ayá' tine-ixmati.

Ay'ya wejka iga kikitziáj Jesús

³⁵ Jesús kitajtan idiscipolojmej:

‡ **22:30** 22:30 Xikita glosario "Tribu".

—Kua' nimitztitankaj iwán ayá' ankiwigakaj tomín, niga amomórral iwán niga amogakmej, ¿ix mitzpolojkej tejté?

Yejemēn kijtojkej:

—Nité.

³⁶ Iwán kijlijkej sej:

—Inán sí, yej kipiá imórral makiwiga, iwán yej kipiá kan kakiá itomín, nō makiwiga; iwán yej ayá' kipiá iyepadaj, § makinamaka ikuach iga makikowa. ³⁷ Iga nimitzijliáj iga yáwisan mochiwati ipan nej yej ijkuilijto': "Kijtowaj iga motoka iwán yej ayompa nemij." Puej yej ijkuilijto' iga nej, inewi mochiwas.

³⁸ Yejemej kijtojkej:

—NoTēko, nigaj ono' ome espada.

Iwán yéj kijtoj:

—Ómpasan yej ankichijtokej.

Jesús kiteneviá Dios

³⁹ Iwán Jesús yajki ken iga nochipa yaya ipan tepe' yej itoká' Olivos, iwán idiscipolomej kitokakej. ⁴⁰ Kua' ási'ya ompa, kijlijkej:

—Xi-oradókan iga amo mamitztanilikān Tzitzimi'.

⁴¹ Iwán Jesús yajki achi máj wejka, ke' kan se kaxitiá iga kabentārowa te'ti, motankuaketza' iwán tajtoj wan Dios. ⁴² Kijtoj:

—Notaj, siga tikneki, xinēmanawi iga amo mane-iknochiwakan; e' amo mamochiwa ken nej nikneki, mamochiwa ken tej tikneki.

⁴³ Kua' kijtoj inón, kixnextiliko se ángel yej walaj pan cielo iga kiyolchikawako. ⁴⁴ Jesús máj

§ 22:36 22:36 Xikita glosario "Espada".

kitenewij Dios iga pox tayokoxtoya, iwán iyiton chichipikaya ipan tajli kenya esti.

⁴⁵ Kua' moketza' iga tami' oradoj, yajki kan onoyaj idiscipolomej, iwán kasitoj kojkochokej iga pox moknomatij. ⁴⁶ Iwán kijlijkej:

—¿Te iga ankojkochokej? Ximoketzakan iwán xi-oradokan, iga amo mamitztānilikan Tzitzimi'.

Kikitzkiáj Jesús

⁴⁷ Tajtojtóyao' Jesús, kua' asiko mia' gente yej kiwajli' Judas, se de inón doce idiscipolomej. Judas tayakantiya iwán kinā'tejoj iga kipipitzoto Jesús. ⁴⁸ Jesús kijlij:

—Judas, ¿ix tinepipitzówapa iga tinenextiá iga manekitzkikan, nej yej iPiltzin Taga'?

⁴⁹ Yej onoyaj iwán Jesús, kitztoyaj yej nemi mochīwa, kitajtankej:

—NoTeko, ¡maniktzojtzontekíkanya iga espada!

⁵⁰ Iwán se de yejemej kinagastzonte' se itekipanowani yej ijéfejpa sacerdotejmej, kitek-ilij inakas yej iládojpa iye'ma'. ⁵¹ Jesús kijtoj:

—Xikajtewakan; ómpaya matami.

Iwán kinagaschijchin inón taga', iwán kiyektialtij. ⁵² Iwán Jesús kijlij ijéfejmej sacerdotejmej, policijamej yej de weyitiópampa iwán yej kimandarowaj judiyojmej yej walkej iga kikuikoj:

—¿Ix anwalkej annekuikej ken kua' se yej tachte'? ¿Ix inón iga ankiwajligakej espada iwán kuawi'? ⁵³ Nochipa nonoya amowan weyitiopan, iwán ayá' annekitzkijkej, e' ási'ya hora iga amejemej, iga inán Tzitzimi' mandarowa.

Pedro kijtowa iga akixmati Jesús

⁵⁴ Kikitzkijkej Jesús iwán kiwigakej chan ijefej sacerdotejmej; iwán Pedro kiwejkatokatiaya.

⁵⁵ Iwán titalijkej tajkopatioj, iwán kiyawalojkej inón ti'ti; Pedro nõ ompa motalij iwamej. ⁵⁶ Iwán se sirvienta kuá' kita' este ewato' iná' ti'ti, kitachilijtiká' iwán kijtoj:

—Ininwa' nõ nemiá iwán Jesús.

⁵⁷ E' Pedro kijtoj iga ayá', kijtoj:

—Nej ayá' nikixmati.

⁵⁸ Ayá' wejkatí', se' kita' iwán kijlij:

—Tej nõ de yejémempa.

Pedro kijtoj:

—Ayá' ej, ayéj nej.

⁵⁹ Kipiá' ken se hora, se' kijlij:

—Mataj inin nõ onoya iwán yéj. Kéntaj neši iga de Galilea.

⁶⁰ Pedro kijtoj:

—Ej, anikmati de te titajtowa.

Kuá' nokta tajtojtoya Pedro, takuiga' se kayo.

⁶¹ ToTeko mokuropa' iwán kitachilij Pedro. Iwán Pedro kejlän yej toTeko kijlij: “Kuá' aya takuika kayo, tia tikijtoti eyi vej iga ayá' tine-ixmati.”

⁶² Iwán Pedro kisa' ompa iwán pox choga' este kualo' iyalmaj.

Kipinajtiáj Jesús

⁶³ Tajtaga' yej kicuidarojtoyaj Jesús, kipinajtiayaj iwán kimagayaj. ⁶⁴ Kixtzakuayaj iga tzótzol iwán kixaygatatzinayaj, iwán kitajtaniáj:

—¡Siga tiprofetaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

⁶⁵ Iwán kuajkuantas kijlijkej yej ayékti.

Jesús ono' iyixtaj yej mandarowaj judiyojmej

⁶⁶ Kuá' tanési'ya, monechkojkej yej kimandarowaj judiyojmej, ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés iwán kiwigakej Jesús iyixtajmej. Iwán ompa kitajtankej:

⁶⁷ —Ta' xine-ijlikan, ¿ix tejsya in Cristo?

Jesús kijtoj:

—Siga nimitzijliáj iga kena, ayá' annetajtolkuiskej. ⁶⁸ Iwán siga nimitztajtaniskej, ayá' annetestatoskej, niga annemajkawaskej. ⁶⁹ E' nej yej iPiltzin Taga' amansan nia nimotaliti iladoj iye'ma' Dios yej nochi wel kichíwa.

⁷⁰ Iwán nochi kitajtankej:

—¿Ix tejtaj in iPiltzin Dios?

Jesús kijtoj:

—Nejsya nokta, ken amejemen ankijtojkej.

⁷¹ Iwán yejemej kijtojkej:

—Ay' tiknekij agaj máj mate-ijli de yéj; tomátika nokta tikakikej yej kijtoj.

23*Jesús kiwigaj kan mandarowa Pilato*

¹ Nochi moketzkej, iwán Jesús kiwigakej kan mandarowa Pilato. ² Iwán iyixtaj pewakej iga kitelwiáj Jesús:

—Inín taga' nikasitoj kan kikajkayajtinemi noknimej, kijtowa iga amoki' manixtawakan impuesto iga rey César, iwán kijtowa iga yéjwa' in Cristo, se rey.

³ Pilato kitajtan:

—¿Ix tejsya in iRrey judiyojmej?

Jesús kijtoj:

—Ijkonya ken tej tikijtowa.

⁴ Iwán Pilato kijlij ijefejmej sacerdotejmej iwán la gente:

—Inín taga' ayá' nikasiliá siga kichij yej ayękti.

⁵ E' yejemej majsan kijtojkej:

—Ijkón ken tamachtijtinemi, kikajkayajtinemi nochi ipan estado de Judea. Pęwa' ipan estado de Galilea iwán asi' este nigaj.

Jesús ono' iyixtaj Herodes

⁶ Kuą' Pilato kıká' inín, tatajtan siga inón taga' de Galilea. ⁷ Iwán kuą' Pilato kimati' iga Jesús de Galilea, estado kan mandarowa Herodes,* kititan Jesús iná' Herodes. Inomej día Herodes no nemiá Jerusalén. ⁸ Kuą' Herodes kita'

Jesús, poxsan yolpagui' iga kipox-itasnekiá, puej kipoxkakiá kan kipowaj de Jesús, iwán kichaya iga makichıwa iyixtaj tejté yej ayı'pa mo-ita.

⁹ Kitajtajtan mia' vej, e' Jesús ayá' kijtoj nité.

¹⁰ Ompa no onoyaj ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtıáj ipan la ley, poxsan kitełwıjtoyaj.

¹¹ Herodes iwán isoldadojmej kajawılkuıkej Jesús, iwán iga kipınajtijkej, kajakıltıjkej tzótzol yej patıyoj ken yej kakiá se rey. Iwán Herodes kititan sej kan ono' Pilato. ¹² Iwán íkuą'ya Pilato iwán Herodes moye'ıtákeja iga mo-ıjıyayaj.

Mojtowa iga mamiki Jesús

¹³ Pilato kinechkoj ijefejmej sacerdotejmej iwán la gente iwán yej mandarowaj. ¹⁴ Iwán kijlijkej:

* **23:7** 23:7 Xikita glosario "Herodes".

—Amejemej annewajliguilijkej inín tağa' iwán anne-ijliáj iga takajkayajtinemi: e' nej niktájtanya amo-ixtaj iwán ayá' nemi nikasiliá yej kichij yej ayękti ken amejemej ankijtowaj. ¹⁵ Niga Herodes akasilij, puej tetitanilij sej. Ankitaj iga ayá' kichij nitę yej kajasi iga mamomikti. ¹⁶ Niasan nikiknoçhiwati iwán nia sej nikmajkawati.

¹⁷ Kuą' iyilwi la Pascua, Pilato nochipa kima-jkawaya se preso yej kitapejpenaya la gente. ¹⁸ E' inochi gente tzajtzikej:

—¡Inón xikmikti! ¡Xikmajkawawa Barrabás!

¹⁹ Inón Barrabás kakijkaj ipan cárcel iga kichij revolución ipan altepe' icontraj gobernador iwán iga tamiktij. ²⁰ Pilato kimajkawasnekiá Jesús iwán sej kitajtan la gente, ²¹ e' yejemen tzajtzikej máj recio:

—¡Xikmikti ipan cruz! ¡Xikmikti ipan cruz!

²² Ipan eyi vej iga tatajtan Pilato, kijtoj:

—Puej, ¿tętaj kichij yej ayękti? Nej ayá' nikasiliá nitę yej kajasi iga mamiki. Nia nicas-tigaroti iwán nia nikmajkawati.

²³ E' la gente iwán ijefejmej sacerdotejmej tzajtzikej máj recio iga makimiktikan ipan cruz, este que kitajtolkuikej. ²⁴ Iwán Pilato tatekimá' iga mamochiwa ken kitajtanilijtoyaj. ²⁵ Iwán kimajkaj inón tağa' yej yejemen kitapejpenkej yej onoya ipan cárcel iga kichij revolución iwán iga tamiktij. Iwán Pilato kentregárojsan Jesús iga la gente makichiwilikan ken kinekiáj.

Jesús kiclavarowaj ipan cruz

²⁶ Kua' kiwigakej Jesús iga kiclavarótija ipan cruz, nemi wítziaya ipan m̄lojti se taga' yej itoká' Simón, yej ichan altepe' Cirene, iwán yej kimakakej cruz iga makisalojtiá itepotztaj Jesús.

²⁷ Kitokatiayaj Jesús mia' gente iwán siwatkej yej chokatiayaj iga Jesús, iwán tzajtziáj iga mo-kno-matiáj. ²⁸ E' Jesús kitachilijkej iwán kijlijkej:

—Siwatkej yej anchantitokej Jerusalén, amo xichokakan iga nej; xichokakanwa' iga amejemen iwán iga amopilowan. ²⁹ Porque wí' día kua' mojtaj: “Pakto' yej ayá' pilowa, siwatkej yej ayí' taonoltij, chichiwalmej yej ayí' tachichitij.”

³⁰ Iwán la gente de inón tiempo pewas iga kijlij tepemej: “Xinetepachokan”, iwán tepetzitzin: “Xine-iyanakan.” ³¹ Siga inín nechiwiliáj nej, yej anikchij yej ayekti, ¿ix ayá' majya kinochiwaskej yej kichijtokej yej ayekti?

³² Kiwigayaj no omen yej kichijkej yej ayekti iga makisenmiktikan iwán Jesús. ³³ Kua' asikeja ompa kan kijliáj Kuaomi', ompa kiclavarojkej Jesús ipan cruz. No kiclavarojkej ipan sej se icruz omen yej kichijkej yej ayekti, se iladoj iye'ma' iwán se' iyopochkampa. ³⁴ Jesús kijtoj:

—NoTaj, xikelkawilikan yej nemi kichiwaj, iga ayá' kimatij te kichijtokej.

Iwán soldadojmej kirrifarojkej itzótzol Jesús iga makitakan aja'yéj kikuis. ³⁵ La gente ompa tachixtoyaj. Iwán este yej mandarowaj kipinajtiayaj Jesús, kijliayaj:

—Sekin kimanawij; mamomanawi igánajsan, siga melá' iga yeja in Cristo yej Dios kitapejpen.

³⁶ Soldadojmej nō kipinajtiayaj Jesús. Kitechojkej iwán kimakakej iga makoni xoko'vinoj.

³⁷ Kijlijkej:

—Siga tej in iRrey judiyojmej, moganaj ximomanawi.

³⁸ Iwán onoya se tajkuílol ikuapan ipan tájtōl griego, latín iwán hebreo, kijtowaꝿa: “ININWA' IN IRREY JUDIYOJMEJ.”

³⁹ Se yej kichij yej ayēkti, yej nō pipilojtoya ipan cruz, kimalijlij Jesús:

—¿Siga tej in el Cristo, ximomanawi iwán xinemanawikan nō nejemej!

⁴⁰ E' sewo' kajajwa' in inón, kijlij:

—¿Ni alín ayá' tikmajmawiliá Dios? Tikmatito' iga nemi nō mitzcastigarowaj. ⁴¹ Tejemej kajasi iga nemi tēcastigarowaj, iga nemi tikixtawaj yej tikchijkej yej ayēkti; e' inín taga' ayá' kichij yej ayēkti.

⁴² Iwán kijtoj sej:

—Jesús, xineejlamiki kuá' tiaj kan titagobernaroj.

⁴³ Jesús kijtoj:

—Nimitzijliá iga amansan tonos nowan kan paréj tayeꝿan ipan cielo.

Miki Jesús

⁴⁴ Tajkodía takomiti' noyan ipan tajli este las tres tiotakpan. ⁴⁵ Ay'ya tonaya iwán tastalyo' ay'ya nešiá. Tzótzol† yej iga tajkutzaktōya weyitiopan de Jerusalén tzayani' itajkoyan. ⁴⁶ Jesús tzajtzi' recio iwán kijtoj:

—¿Notaj, ipan moma' niktaliá noespíritoj!

† **23:45** 23:45 Xikita glosario “Cortina”.

Kua' kijtoj inín, migui'.

⁴⁷ Kua' ijefej soldadojmej kita' yej nemi mochíwa, kiweyimatiltij Dios, kijtoj:

—Mataj melá' inín taga' ayá' kichij yej ayekti.

⁴⁸ Nochi yej ompa onoyaj, iwán kitakej yej mochij, pox moknoimatitiajkij. ⁴⁹ Inewi iyamigojwan Jesús, iwán siwatkej yej kitokatine-miáj este ipan estado de Galilea, wéjkasan kitchilijtoyaj.

Kitokaj Jesús

⁵⁰ Onoya se taga' pox te-ijiknün iwán ye'nemiá, itoka' José. Yéj ichan altepe' Arimatea, ipan el estado de Judea, inón taga' no senmandarowaya iwán ijefejmej judiyojmej. ⁵¹ E' yéj ayá' kinekiá makichíwa ken kichijkej nochi jefejmej kua' kijtojkej iga mamiki Jesús. Inín José kichaya iga marreinaro Dios. ⁵² Yajki kitato Pilato iga kitajtanilito icuerpoj Jesús iga makitoka. ⁵³ Kua' kitemówija ipan cruz, kikikimiloj iga sábana iwán kakij ipan se animajtexapo' kan aya agaj motoka. ⁵⁴ Inín mochij kua' mopreparado iga mostapa mosewilo iwán inón hora pewasnekiáy.

⁵⁵ Iwán siwatkej yej kitokatinemiáj Jesús este ipan estado de Galilea, yajki kitatoj kan motó' iwán kitakej kén nokta kitelijkej icuerpoj Jesús.

⁵⁶ Kua' mokuépkeja ichamej kichijkej yej ajwiyá' iwán pomada; siwatkej mosejkej ipan día kua' mosewilo ken iga kitekimakaj iley Moisés.

24

Ojpa-isa Jesús kan miktoya

¹ Isájpasan domingo, siwatkej yajkij sej posantoj. Kiwigakej yej ajwiya' yej yejémejsan kichijkej iwán senyajkij iwán sékino' máj siwatkej. ² Kuá' asíkeja ompa, weyite'ti yej kitentzaktoya animajtexapo', kimimilójkeja. ³ Iwán kalakkej, e' ayo' kasikej icuerpoj in toTeko Jesús. ⁴ Momajtjikawikej iwán ay'ya kimatiáj te kichíwayaj, kuá' kitakej omen tajtaga' ejejkatokej itenojmej, este pepetani itzotzolmej. ⁵ Siwatkej poxsan momajtijkej iwán motzontolojkej; e' inomej tajtaga' kijtojkej:

—¿Te iga ankitemowaj yej isato' kan ono' yej miktokej? ⁶ Ay'ya nigaj ono', yejwa' ojpa-ísa'ya. Xikejlamikíkansan yej mitzijlijkej kuá' onóyao' ipan estado de Galilea. ⁷ Kijtoj iga iPiltzın Taga' wetziasan ipan imamej yej kichíwaj yej ayekti iwán kimiktiskej ipan cruz, iwán ipan eyi día ojpa-isas sej.

⁸ Iwán siwatkej kejlankej yej kijtoj Jesús. ⁹ Kuá' mokuépkeja iga onoyaj kan animajtexapo', kipowilijkej inewi yej sucederoj inón once apostolejmej iwán yej iwamej onoyaj. ¹⁰ Inín itokamej yej kipowilijkej apostolejmej: María Magdalena, Juana, María yej íye'pa Jacobo, iwán sekin máj siwatkej. ¹¹ E' apostolejmej kijtojkej anka ləkajtiákeja, iwán ayá' kitajtolkuikej.

¹² E' Pedro moketza' iwán motalojtiajki iga yajki posantoj. Iwán kuá' tachato texapoko, ayá' kita' nité, petz iyókaya onoya ista'tzótzolmej yej iga kimilijtoya Jesús iwán yajki sej ichan, yolmajmatiajki iga yej kita'.

Jesús mixnextiá ipan Emaús ojtí

13 Ipansan inón día omen discipolomej nemi yayaj se altepe' yej itoka' Emaús. Kipiaya ken once kilómetros este Jerusalén. 14 Kipojtiajay inewi yej mochij. 15 Kua' nokta tatapojtiayaj, Jesús kina'tejoj inón omen, iwán némiya senyayaj. 16 E' yejemej ken tejté kixtzaktoyaj iga amo makixmatikan a'yéj in inón taga'. 17 Jesús tatajtan:

—¿Té ankipojtiawij, iwán te iga anmokomatij?

18 Iwán se de yejemej yej itoka' Cleofas kijtoj:

—Nochi kimati yej mochij Jerusalén inimej días. ¿Ix tejsan yej ompa tonoya yej atikmati?

19 Yéj tatajtan:

—¿Té sucederoj?

Yejemen kijlijkej:

—Yej kichiwilijkej Jesús yej ichan Nazaret, se profeta katka yej kichij yej pox yekti iga ipoder iwán iga itájtól, ijkón Dios kipoxye'ita' iwán la gente no kiyé-ita'. 20 Ijefejmej sacerdotejmej iwán yej mandarowaj kentregarojkej iga mamiki ipan cruz. 21 Nejemej nikchixtoyaj iga yéj kimanawiaya el país de Israel. Anwa' kipiáy eyi día iga panoj inewi inón. 22 E' sekin siwatkej yeguín nemajmajtijkej iga yajkaj posantoj kua' tanestíwi'o' 23 iwán ayá' kasikej icuerpoj Jesús. Iwán walkej nepowilijkoj iga kixnextilijkej omen angelejmej iwán kijlijkej iga Jesús isato'. 24 Sekin nokniwan yajkij no posantoj, iwán yajkij kasitoj animajtexapo' kenya nokta siwatkej kijtojkej, e' ayá' kitakej Jesús.

25 Iwán Jesús kijtoj:

—Amejemen pox ankuatakuaktikej iwán ayá' wel ankitajtolkuuj profetajmej. ²⁶ E' Dios kine' iga Cristo makiknochiwakan antes iga mayawi ipan cielo.

²⁷ Iwán pewa' iga kinejnextilijkej itájtól Dios kan tajtowa de Cristo, pewa' pan ilibroj Moisés iwán kinextilijtiajkij pan inewi ilibrojmej profetajmej.

²⁸ Kuá' asitiájkija ipan altepe' kan yayaj, Jesús kichij ken kuá' yaya máj wejka. ²⁹ E' yejemej kijlijkej:

—Xikawi iwán nejemej, iga tióta'ya, némiya takomitiá.

Iwán Jesús kala' kalijti' iga kawí' iwamej. ³⁰ Kuá' kixnántókeja mesa, kikui' pan iwán kuá' tami' oradoj, kipoposte' iwán kimajmakakej. ³¹ Iwán íkuá'ya ixtapowikej iwán kixmatíkeja iga Jesús: e' yéj sanpolijtewa'. ³² Iwán mosepan-ijlijkej:

—Inón iga este yekti tikmachiliayaj ipan toalmaj kuá' tetatapowiaya ipan ojtí iga tenextilijtiwitziaja itájtól Dios.

³³ Iwán íkuá'san sej ojkuikej iga yajkij Jerusalén iwán kasitoj nechkatokej once apostolejmej iwán icompañerojwan. ³⁴ Iwán kijtojkej yej nechkatoyaj:

—Mataj kena ojpa-isa' sej toTeko, porque kixnexitlija Simón.

³⁵ Iwán inomej omen no kipowakej yej kisucederojkej ipan ojtí. Iwán kijlijkej iga kixmatikej Jesús este kuá' kimajmakákeja pan.

Jesús kixnexitliáj idisciplojmej

³⁶ Mieĵ inón kipoĵtoyaj, Jesús miĵnextiko tataĵkoyan iwán kisaludaroĵkej iĵkín:

—Tamelá xonokan.

³⁷ Yeĵemeĵ poxsan momajtijkej, kijtoĵkej iga kitztoyaj ánimaj. ³⁸ E' Jesús kijtoj:

—¿Te iga anmajmatokej?, iwán ¿te iga iĵkón ankeĵlamikij? ³⁹ Ta' xikitakan nomameĵ iwán nokximeĵ. Nej nokta. Ta'ki' xineĵchijchimikan iwán xine-itakan: ánimaj ayá' nakayoj iwán ayá' omiyoĵ, e' nej ni-omiyoĵ iwán ninakayoj iwán anne-itztokej.

⁴⁰ Kua' kijtoj inón, kinextij imameĵ iwán iyiximeĵ. ⁴¹ E' yeĵemeĵ iga paĵtoyaj iwán iga moyolmajtitoĵaj, ayá' kicredowayaj. Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix ankipiáj achi tákual?

⁴² Kimakakeĵ táĵkol ta-ixkaltopoj iwán táĵkol pánal. ⁴³ Iwán yéĵ kikui', iwán kikuaj kan kitztokej. ⁴⁴ Iwán kijtoj:

—Ininya nokta yeĵ nimitzpowilijkej kua' nonóyao' amowan: iga mamochiwa ipan nej inewi yeĵ iĵkuilijto' ipan iley Moisés iwán ipan ilibroĵmej profetaĵmej iwán ipan libro de los salmos.

⁴⁵ Iwán kichij iga makentenderokan itájtol Dios. ⁴⁶ Iwán kijtoj:

—Iĵkuilijto' iga Cristo mikiasan iwán ojpa-isaya sej ipan eyi día. ⁴⁷ Iwán inín ye'noticiaĵ mopowas ipan notoka' desde Jerusalén iwán ipan nochi paĵsmej. Mopowas iga mamoyolpatakan iga Dios wel makeĵkawili yeĵ kichiwaj yeĵ ayekti. ⁴⁸ Ameĵemen ankitakeĵ inimeĵ yeĵ moĵhij. ⁴⁹ Iwán nia nimitztitanilitij

yej noTaj kijtoj iga mitzmakaskej. E' amejemen xikawikan nigaj, ipan altepe' Jerusalén este que xikpiakan poder yej wi' ipan cielo.

Jesús tejkawi ipan cielo

⁵⁰ Iwán Jesús kiwiga' idiscipolojmej na' altepe' Betania iwán kajajko' ima' iwán kitenewij Dios iga maye'onokan. ⁵¹ Kua' kitajtanílija Dios iga maye'onokan, majkejtiajki iga yajki ipan cielo. ⁵² Iwán yejemej kiweyimatiltijkej Jesús iwán paktiájkija iga yajkij Jerusalén. ⁵³ Iwán nochipa onoyaj weyitiopan iga kiweyimatiltiyaj Dios. Ijkónyawa'.

**Itájtōl toTēko ipan mela'tájtōl
Nahuatl, Isthmus-Mecayapan: Itájtōl toTēko ipan
mela'tájtōl New Testament**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nahuatl, Isthmus-Mecayapan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

8d5b6a33-8846-5c0f-ae8f-62c94f894f7b